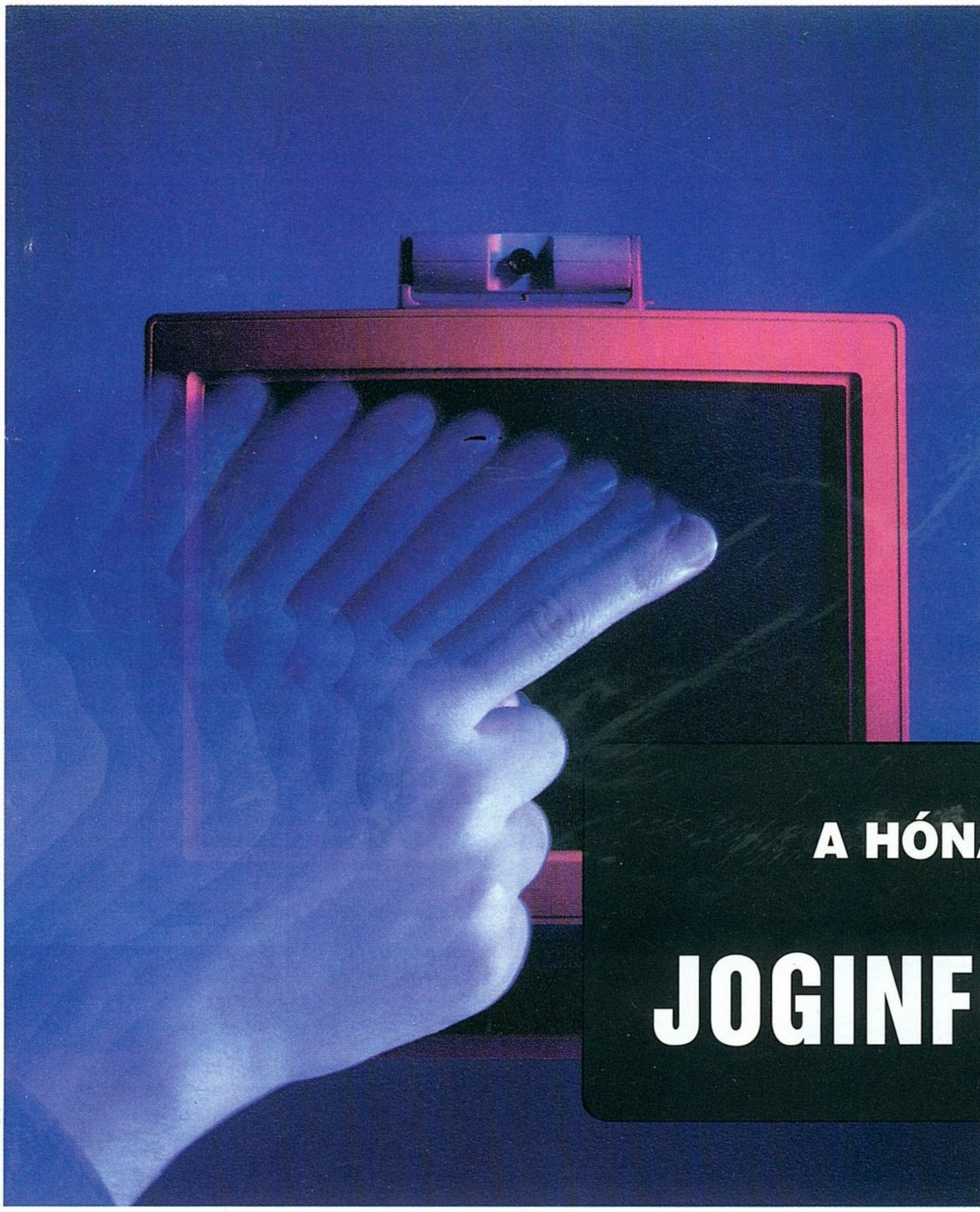
XV. ÉVF. 10. SZÁM, 1997. OKTÓBER EXTRA CD-VEL ÁRA: 588 FT

ÚJ ALAPLAP

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI FOLYÓIRAT LEMEZMELLÉKLETTEL

A CD-ROM-on:
RichSoft demó
Imagineer Technical
Linux Debian csomagok
Weblapok esztétikája
Jogi weblapozó

Ötös a Unixnak

A HÓNAP TÉMÁJA:

JOGINFORMATIKA

Zene vizualizálva
Registry-takarítás
Adalék a Boot-CD-hez
PrintScreen for Windows
PC Rébusz + nyeremény
Játék: 5ormore

Internet az iskolákban

A Delphi kompatibilitása

Fókuszban a 10/100/1000

Sony Trinitron monitorok

Monitort keres? Olyat, amely sokoldalú, rajzolata hibátlan, színei utánozhatatlanok? Mindezt egy olyan gyártótól, amely a képtechnológia területén már bizonyított?

A Sony Trinitron számítógép monitorok ilyen készülékek, melyek a Trinitron technológiának és a Multiscan rendszernek köszönhetően ideálisak a kezdőknek és nélkülözhetetlenek a profik számára.

Amit ezen felül nyújtani tudunk, az a Windows 95 alatti beállítást nem igénylő működés (Plug&Play), az egészségét védő alacsony elektromágneses sugárzási szint (MPR II, TCO'92), és a kis fogyasztás (Energy Star).

15"-os monitorok most akciós áron!

Nagykereskedelmi partnereink:

Albacomp Rt. 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 4-6. Tel.: 22-315-414

CHS Hungary Kft. 1067 Budapest, Podmaniczky u. 43. Tel.: 302-4222

R.A. Trade 2040 Budaörs, Petőfi S. u. 64. Tel.: 23-415-294

Storage System 1051 Budapest, Vörösmarty tér 1. Tel.: 266-1268

Kiskereskedelmi partnereink:

Albacomp Rt. 1011 Budapest, Fő u. 31. Tel.: 201-4409

Albacomp Rt. 1065 Budapest, Nagymező u. 25. Tel.: 111-8095, 131-8108

Albacomp Rt. 3525 Miskolc, Széchenyi u. 49. Tel.: (46) 354-266

Informatéka Kft. 1067 Budapest, Teréz krt. 31. Tel.: 269-4378

Murányi Kereskedőház Duna Plaza 1138 Budapest, Váci út 178. Tel.: 465-1023

R.A. Trade 6720 Szeged, Kölcsey u. 13. Tel.: (62) 480-490

További információk a Sony Hírekben, a Dunatext 830. oldalán

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1059 ◄

SONY

ÚJ ALAPLAP

A Mikroszámítógép Magazin és az Alaplap hagyományait folytató számítástechnikai folyóirat

Megjelenik havonta, mágneslemez melléklettel

Főszerkesztő:
Faklen Pál

Főszerkesztő-helyettes:
Varga János

Szerkesztő:
Jakab Ágnes

A szerkesztőbizottság tagjai:
Aszalós László, Feleki Zoltán, Ferenczi Gábor, Herczeg József, Horlai János, Kis János, Nagy Gábor, Pogány Csaba, Simay Endre István, Szondi Egon János, Vargha Dénes, Vékony Tamás

Szerkesztőség és kiadó:
1539 Budapest, Pf. 571
VI., Dózsa György út 84/b
Telefon: 322-4417, 322-5238
Fax: 351-8015
E-mail: alaplap@mail.datanet.hu

Felelős kiadó:
Faklen Pál

Terjesztés:
Megyes Zsuzsanna

Hirdetésszervezés:
Árvai Katalin, Bogácsi Mária, Galyasi Hedvig, Pap Katalin

Külföldi hirdetések:
PubliCity
Reklám- és Médiaügynökség
1537 Budapest I., Márvány u. 17.
Telefon: 156-1182 Fax: 175-3539

A kiadó a hirdetések tartalmáért és a nyomdakészen kapott hirdetések formájáért (és helyesírásáért) nem vállal felelősséget

Példányszámadatok hitelesítése:
Magyar Terjesztésellenőrző Szövetség
MATESZ
Ez a szám
10 500 példányban jelent meg

Nyomtatás:
Zalai Nyomda Rt, Zalaegerszeg
Felelős vezető:
Somogyi Tibor ügyvezető igazgató

Terjeszti:
A Magyar Posta Rt, a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt, a Hírker Rt, a Kiadói Lapterjesztő Kft, számos számítástechnikai szaküzlet és más alternatív terjesztő

Előfizethető a kiadónál:
Új Alaplap Kiadói Kft,
1539 Budapest, Pf. 571
Bankszámlaszám:
OTP 11706016-20788599
E szám ára: 588 Ft
1998. évi előfizetési díj: 5880 Ft
Külföldi előfizetés díja:
5880 Ft + postázási költség

HU ISSN 1217-7598

TARTALOM

A színe és a fonákja...

Lapunkban már vagy harmadszor találkozhat az olvasó jogi vonatkozású összeállítással, és noha a hónap témáján kívül is akadtak cikkeink, amelyek szorosan kötődtek ehhez a tudományhoz, illetve annak alkalmazásához (például a jogminőség témában), természetesen „így az igazi". A megszokott terjedelmű összeállítás most is színes képet mutat.

Szól a legkülönbözőbb jogi területek és intézmények informatikai kultúrájáról, gyakorlatáról (polgári bírósági joggyakorlat, versenyjog, szabadalmi oltalom, cégbírósági ügyletek), a jogkövető magatartásban, ügyvitelben, üzletpolitikában érdekelt vagy kötelezett szervezetek számítástechnikai megoldásairól. A szoftverjog ügyében pedig felidézzük a két tábor régóta tartó és elég meddőnek látszó párbeszédét.

Az összeállítás megőrzi a különböző fajsúlyú és más-más nézőpontot képviselő írások „békés egymás mellett élését", de azok sorrendje lehetőséget nyújt arra, hogy a „kívülállók" észjárása is hozzáedződjék, mire eljutnak a zárócikkig, amely szinte „nyeleti az emberrel a betűt", de gondolati tartalma mélyebb figyelmet igényel. Maga az írás akár logikai feladványok gyűjteménye is lehetne, ha a dermesztő logikátlanságok példái nem a jogminőség siralmas voltára és az ebből következő súlyos fenyegetettségünkre kényszerítenének figyelni. Hogy érzékletesebb legyen az iménti utalás, idézzünk ennek a cikknek egyik előzményéből:

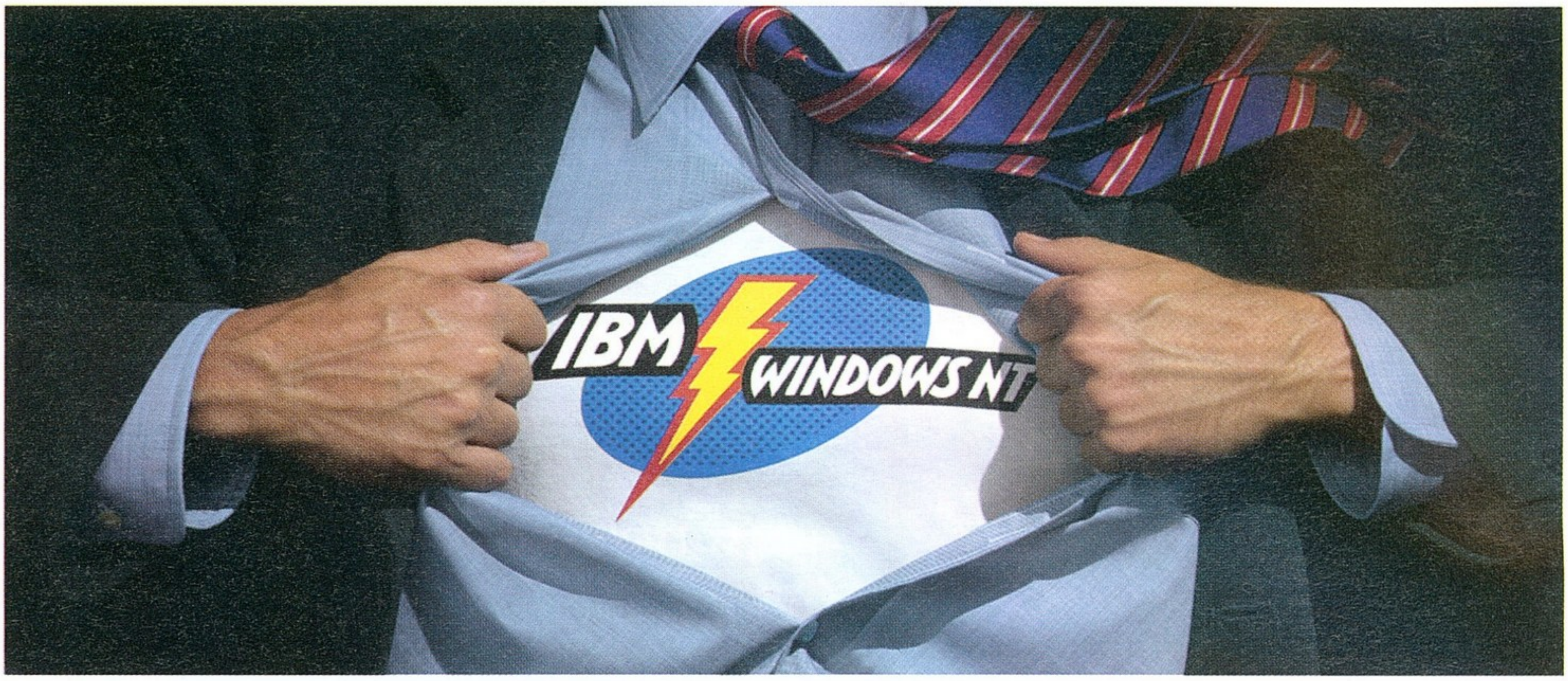
„Az Országgyűlés manapság olyan törvénygyár, amely minőség-ellenőrzés nélkül működik. A jogszabályokat még olyan elemi szempontokból sem ellenőrzik, hogy a bennük szereplő fogalmak pontosan definiálva vannak-e, és hogy a szabályok nem mondanak-e ellent egymásnak vagy saját maguknak, illetve nem teszik-e lehetetlenné saját alkalmazásukat." (Pogány Csaba: Súlyosan hibásak az informatikai törvények. Új Alaplap, 1994. április.)

S hogy a jogalkotást illetően szerzőnkön kívül mások sincsenek mindennel megelégedve, azt egy külső idézettel támasztjuk alá (nem mintha a dolog ettől megnyugtatóbb lenne...):

„A kormányzati munkából és a parlamentből ... egymás után kerülnek ki az olyan produktumok, amelyek életveszélyes autók lennének, ha az ilyen minőségű munkát autógyárakban végezték volna el." A gyárat fenntartó adófizető „joggal követelheti meg a törvénygyárban is egy korszerű minőségbiztosítási rendszer bevezetését ..." (Török Ádám: Autógyárak és parlamentek. Figyelő, 1997. április 3. Török Ádám az MTA Ipar- és Vállalatgazdaság-kutató Intézet igazgatója).

A joginformatikában sokkal nagyobb a lemaradásunk, mint amennyit a most közölt cikkek bemutatnak. Csak a számítástechnikusok és a jogászok együttgondolkodásától lehet jelentősebb változást remélni. Ennek azonban alig vannak hagyományai. Valamikor mégis el kellene kezdeni a hagyományteremtést.

IBM
WINDOWS NT

Számítógépes programok a jogászi munkában

Egyénileg, de nem egyedileg

Különböző jogterületeken — családjog, vagyonjog, oktatás, végrehajtás — a számítógép alkalmazásáról felhasználóként szerzett tapasztalataim közül szeretnék néhányat megosztani az olvasóval. Ha szakmámbeli, akkor bátorításul, ha számítástechnikai szakmájú, akkor a „másik oldal" érzékeltetésére, ha pedig szintén csak felhasználó a maga területén, akkor az esetleges párhuzamok felismerésének lehetőségeként.

A nyolcvanas évek közepén újdonságnak és egyedinek számított az a három számítógépes program, amely részemre készült. Igen, nekem készítette azokat a férjem... Felépítésük is az akkori számítástechnikai ismereteknek és lehetőségeknek felelt meg. Megbeszéltük, hogy milyen célra akarom azokat használni, és mik a feldolgozandó adatok. Az ennek alapján kidolgozott programokat pedig a gyakorlatban én használtam.

Azt tapasztaltam, hogy a jogászi gondolkodásmód és a számítástechnika logikája között jelentős módszerbeli különbség van. A jogásznak a rendelkezésére álló adatok, tények alapján kell a jogszabálynak megfelelő döntést hoznia. A számítástechnikusnak úgy kell elkészítenie a programot, hogy az a felmerülő probléma valamennyi változatát magába foglalja. De azt is láttam, hogy férjem a maga műszaki feladatait milyen gyorsan és szép kivitelben oldja meg, és úgy gondoltam, hogy a számítógépet én is segítségül hívhatom munkám elvégzéséhez.

Igényesség — elérhető eszközökkel

Elsőként a szövegszerkesztő nyerte meg tetszésemet. A jogi munkában gyakran előfordul, hogy sok hasonló tartalmú megkeresést, végzést, ítéletet kell írni. A számítógépes szövegszerkesztők sablonjainak segítségével egyszerűbbé és gyorsabbá vált ez a feladat. Kezdetben már az is nagy szó volt, hogy például a Commodore Easyvel vagy a Norton Editorral elkészített leveleket többször felhasználhattam, majd a ChiWrite korszakban már különböző betűket választhattam, és szép formát is adhattam a dokumentumoknak. Ma már a grafikus felületű szövegszerkesztők uralják a terepet. Én a WinWord Windows NT alatti változatát használom, amellyel az összes irodai munkát meg tudom oldani.

A mi szakterületünkön nagyon hasznosak a nyelvtani és helyesírási ellenőrző programok is, hiszen a leírók villámgyors tempója következtében elég sok a gépelési és nyelvhelyességi hibáktól hemzsegő bírósági irat. A szép kivitelű, hibátlan okiratok a pontosság mellett egy kicsit a bíróság tekintélyét is emelik. Ugyanakkor mint felhasználó és mint jogász egyaránt fontosnak tartom, hogy az általunk használt programok jogtiszták, törvényes forrásból származók legyenek.

A jogásznak nem kell kívülről fújnia a jogszabályokat, hanem tudnia kell, hogy az adott esetre melyiket alkalmazhatja, és annak szövegét hol kell keresnie. A pontos keresésre a számítógép segítségével sokkal jobb lehetőség nyílik, mint a korábbi manuális módon. Számomra az a jó program, amellyel nemcsak megtalálom a keresett jogszabályt, hanem azt is megkérdezhetem, hogy a szöveg mikor volt hatályban, milyen további kapcsolatai, előzményei vagy következményei vannak. Például az adójogszabályoknál, amelyek évente változnak, fontos kérdés eldönteni, hogy egy-egy ügy kapcsán melyiket kell alkalmazni. A program segítségével ezt gyorsan kikereshetem, és a felszabaduló időben hasznos érdemi munkát végezhetek. Ezt a szolgáltatást számomra a Kerszi által készített Jogtár CD program nyújtja.

Különböző „korszakok"

A géphasználat első kedvező tapasztalatai arra ösztönöztek, hogy mindennapi munkámhoz további támogató programokat szerezzek, és rendszeresen használjam a számítógépet. Így bíróként az elsők között voltam, aki az ún. kötelező havi statisztikát számítógéppel készítette el. A havonként beérkezett, befejezett és folyamatban lévő ügyekről ugyanis statisztikát kell készítenünk.

Sajnos, ma még azt tekintik jó bírónak, aki egy hónapban harmincnál is több ügyet fejez be. A bíró megítélésénél kisebb súllyal esik latba, hogy fellebbezett ügyei közül másodfokon hányat hagytak helyben, változtattak meg, illetve helyeztek hatályon kívül. Elmagyaráztam a férjemnek a bírói napló és a perkönyv adatai közötti összefüggést, ő pedig ennek alapján elkészített egy „testre szabott" programot. Ezzel minden hónap végén gyorsan, pontosan és immár kedvvel csináltam meg az egyébként nem túl szívderítő, mechanikus munkát. Ezt a programot ma már azért nem használom, mert a bíróság gépesített irodai ügyvitele révén központi program áll a bírók rendelkezésére, és a több mint tíz évvel ezelőtti Commodore 64-es program mára egy kicsit egyébként is elavult.

— Nem kaphatnám meg inkább floppyn?

Még régebbi „technológiát” alkalmazott az az elemző program, amely ZX81-gyel készült, Basic nyelven. (Tény viszont, hogy nagyon sok szakember, köztük a férjem is ezen tanulta meg igazán a memóriával való gazdálkodást és bűvészkedést, majd pedig a gép lelkivilágának kiismerésével nagyon sok szakmai fogást.) Nekem az volt a fontos, hogy az elemzések eredményeit egy Junoszty tévékészülék képernyőjén, táblázatos formában láthattam.

A jogerősen befejezett házassági bontóperekről például válási lapot kell kiállítani. Igen érdekes, és szociológiai szempontból is hasznos eredményt hozott az egy évben általam tárgyalt összes ilyen jellegű ügy összefoglaló elemzése. Az adatok segítségével könnyebben lehetett cáfolni azt a sokszor elhangzó megjegyzést, hogy a bíróságok „anyapártiak” a válás körülményeinek megítélésénél. (Ma már persze ezt a programot is a bíróságoknál használt számítógépes központi adatfeldolgozó rendszer helyettesíti.)

A legérdekesebb program számomra az volt, amelyet egy konkrét ügy elbírálásánál használtam. Egy öröklési perben több tárgyról kellett eldönteni, hogy azt az örökhagyó és az élettársa közösen szerezte-e, vagy az örökhagyó külön vagyona volt, továbbá, hogy az ingóság az örökös vagy az örökhagyó élettársa birtokában van-e. A jogvita eldöntése után azt kellett megállapítanom, hogy ki tartozik kinek, és hogy a tárgyakat természetben vagy értékben kell-e kiadni, illetve megtéríteni. A felek közötti vagyoni egyenleget a számítógépes program segítségével állítottam fel. A döntést a gép nem vette ki a kezemből, hiszen a bizonyítási eljárás alapján én állapíthattam meg a vagyontárgy jellegét, értékét és helyét. A gép a „követel” és „tartozik” rovatok segítségével az osztás pillanatnyi állását mutatta, illetve segített a „tologatás” révén az újraszámításban.

Ez a program már IBM-kompatibilis számítógépen futó, dBase alapú táblázatkezelő volt, amelynek felhasználói felületét a jogászi gondolkodásmódhoz igazították. Nekem mint felhasználónak nem kellett a számítás módjával foglalkoznom, csak a megfelelő ablakokban megjelenő adatokat kellett figyelnem. A munka végén a program a perköltséggel és más eljárásjogi szabályokkal kapcsolatos információkat is szolgáltatott. Külön érdekessége, hogy a felhasználói felület kis átalakításával más vagyonközösségi számításokhoz is felhasználható (például házastársi vagyonközösség megosztásához). Legjobb tudomásom szerint azonban ilyen átalakítás nem történt, és erre a feladatra napjainkig központi program sem készült.

Bővül a választék

Jelenleg egy speciális jogterülettel, a végrehajtási joggal foglalkozom. Az új jogi szabályozás 1994. szeptember 1-jén lépett életbe, és ennek alapján 1995. január 1-jén új végrehajtási szervezet kezdte meg működését. A végrehajtással kapcsolatban több számítógépes program is van. Egyet a debreceni gyakorló végrehajtók készítettek, míg egy másikat a jogterülethez és számítástechnikához egyaránt értő két társaság közösen dolgozott ki. A harmadik jelentősebb szoftver a Magyar Végrehajtói Kamara megrendelésére készült.

Ezek általában nyilvántartásokat és statisztikákat kezelő, dBase vagy Clipper alapú, karakteres felülettel dolgozó programok. Én azokat a programokat tartom a leghasznosabbaknak, amelyek egy-egy ügyet több szempont szerint tartanak nyilván, azaz több irányból is kereshető az adat. Ilyen például a fentebb említett kamarai program is. A korábbi bírósági gyakorlatban előfordult, hogy az ügy például csak az adós neve alapján volt nyilvántartva. A bíróságon ezért okozott gondot, ha az ügyfél a nevet nem tudta, vagy nagyon gyakori volt a keresett név (Kovács, Kiss, Szabó stb.). Ilyenkor csak hosszas keresés után (vagy egyáltalán nem) tudták az ügyiratot megtalálni. A kamarai program viszont kereshet az adós neve, a végrehajtást kérő neve, a bírósági ügyszám, a lajstromszám, egyéb hivatkozási szám vagy más ismérv szerint is. A végrehajtó biztonsággal találja meg az iratot akkor is, ha ügyfele csak töredékes információkkal rendelkezik. A program képes a jogszabálynak megfelelő végrehajtási ügyértéket kiszámolni, és a díjelőlegre vonatkozó felhívást elkészíteni. Ha az adatbevitel pontos volt, a program a szükséges intézkedésekről is tájékoztat, az eljárás befejeztével pedig elkészíti a statisztikát.

Az én személyes tapasztalatom azt illusztrálja, hogy a számítógép a jogalkalmazás mindennapi gyakorlatában sokoldalúan és jól hasznosítható azok számára is, akik egyébként a számítástechnikától távol állónak érzik magukat. Új lehetőségekkel kecsegtet a Phare támogatással készülő bírósági számítógépes rendszer, és majd eljutunk a számítógépek hálózatba kapcsolásához is. Ekkor megnyílik az a ma még álomnak tűnő lehetőség, hogy a vagyonjogot tárgyaló bíró a számítógép segítségével közvetlen kapcsolatot teremthet a földhivatallal, és azonnal betekinthet az ingatlan-nyilvántartásba. Olyasmi is megvalósulhat, hogy a végrehajtó a számítógép segítségével kapcsolatot teremt a zálogszerződésekről a közjegyzőknél vezetett nyilvántartásokkal, a helyszíni eljárás során pedig az adatok ismeretében azonnal tud dönteni a vagyontárgy lefoglalhatóságának vagy mentességének kérdésében.

Bertalanné dr. Korek Ilona

A cikkben használt jogi kifejezések

Bírói napló — A bírónak egy tárgyalási napra kitűzött ügyeit tartja nyilván. A napló különböző rovatai a tárgyalás eredményét — befejezés, halasztás, ítélet, végzés stb. — és az eljárás időtartamát tartalmazzák.

Bírói perkönyv — A bíróra kiosztott ügyek vezetésére szolgál. Segítségével megállapítható, hogy az ügy milyen állapotban van (kitűzés, befejezés, határidők stb.).

Örökhagyó — A jog azt a személyt nevezi örökhagyónak, aki után hagyaték maradt.

Végrehajtói szervezet — 1995. január 1-jétől általános hatáskörrel és illetékességgel a helyi bíróságok mellé kinevezett önálló bírósági végrehajtók működnek. A megyei bírósági végrehajtó kizárólag igazságügyi követelések behajtásával foglalkozik.

Adós — A végrehajtási eljárásban annak a személynek a neve, akit a bíróság a pénzkövetelés megfizetésére kötelezett. Ha nem anyagi jellegű szolgáltatást kell teljesítenie, akkor nem adósnak, hanem kötelezettnek nevezi a jog.

Végrehajtást kérő — Akinek a javára a bíróság a követelést megítélte, és aki ennek behajtását kéri.

Lajstrom — A bíróság a hozzá érkezett beadványokról olyan nyilvántartást vezet, amelyben az irat kezelése során kapott ügyszám — az iktatással ellentétben — az iratot végigkíséri az eljárás minden fázisában.

Szabadalmi informatika I.

Intézményes iparjogvédelem

A jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a gazdasági élet szereplőinek ösztönzése jogkövető magatartásra — ez szerte a világon az iparjogvédelmi intézményeknek is alapfeladata. Az iparjogvédelem országos hatáskörű szerve a Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban MSZH), amelynek hatáskörébe tartozik a szabadalmak, a használati minták, az ipari minták, a védjegyek, a földrajzi árujelzők, a mikroelektronikai topográfiák oltalmi eljárása, és ezekre az oltalom megadása. Ezzel a fogalmi alapozóval cikksorozatot indítunk el, a következő hónapokban bemutatjuk, milyen módon támogatják a modern informatikai eszközök és eljárások az iparjogvédelmet és az MSZH tevékenységét.

A szellemi tulajdon oltalma — ezen belül az iparjogvédelem jogintézményei — mélyreható változáson mentek át az elmúlt években. Az iparjogvédelem fejlődését egyrészről az Európai Megállapodásban foglalt jogközelítési, jogharmonizációs kötelezettség, másrészről a műszaki-technológiai fejlődés, valamint a piacgazdaság fokozatos kiépülése generálja.

Az MSZH mint az iparjogvédelem hazai államigazgatási intézménye több figyelmet kapott a társadalomtól az utóbbi időben. A gazdaság nyílttá vált, megkezdődött a piaci verseny kibontakozása. Eddigi „alvó" érdekek is működésbe léptek, például régi védjegyek újra értékessé váltak. A világ informatikai szempontból viszont egyre kisebb lett, az új és még újabb technikák hatalmas információs vagyon hozzáférését tették lehetővé (CD-adatbázisok Juke-boxban, klasszikus online és internetes adatbázisok).

Elvárások

Alapvető gazdaságpolitikai cél az olyan innovációbarát, műszaki szellemi alkotómunkát elősegítő gazdasági környezet kialakítása, amely a korszerű technológia transzferjét, az egyén alkotóerejét és kedvét, valamint a találmányok, a műszaki szellemi alkotások hasznosulását mozdítja elő. Hasonlóképpen fontos a fogyasztók tájékozódását elősegítő, árukat és szolgáltatásokat azonosító, illetve megkülönböztető árujelzők oltalmának biztosítása. Az árujelzők (védjegyek, földrajzi árujelzők) alapvető versenyeszközök, nélkülük gazdasági verseny nem alakulhatott volna ki, a termékek, áruk, szolgáltatások sokaságában a fogyasztók nem tudnának eligazodni, választani.

Az iparjogvédelem jogintézményei kizárólagos jogokhoz, „monopóliumokhoz" juttatják a gazdaság szereplőit, akik így előnyösebb piaci pozíciókhoz jutnak, mint versenytársaik. Az oltalommal járó és az utánzók, másolók jogsértő tevékenységével szembeni kizárólagosság a bíróság előtt érvényesíthető, kikényszeríthető.

A cikk elején felsorolt oltalmi formák elsősorban az oltalom tárgyát illetően térnek el egymástól, vagyis az első kérdés az, hogy mit kívánunk oltalomban részesíteni.

Szabadalmi oltalom

A szabadalom a találmányok tradicionális és legmagasabb szintű oltalmát hivatott biztosítani. A szabadalmi rendszer alapvető közgazdasági rendeltetése lehetővé tenni a kutatási és fejlesztési ráfordítások megtérülését azáltal, hogy időleges monopolhelyzetet teremt, továbbá előmozdítja a találmányok nyilvánosságra jutását, és az oltalom megszűnésével lehetővé teszi azok közkinccsé válását, szabad hasznosítását. *A szabadalom információs funkciója* abban rejlik, hogy *az oltalom tárgyát képező találmány leírása*, valamint *az oltalom terjedelmét meghatározó igény egységesen meghatározott követelményrendszer alapján* publikálásra kerül, ezáltal a párhuzamos fejlesztések a találmány ismeretében elkerülhetővé válnak.

A hazai jogharmonizáció mérföldkövének számít a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. tv., amely az Európai Szabadalmi Egyezmény korszerű jogintézményeit ötvözi az évszázados hagyományra visszatekintő magyar szabadalmi jog intézményeivel.

A törvény szerint szabadalmaztatható minden új, feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható találmány. A törvény alkalmazása szempontjából nem minősül találmánynak, tehát nem szabadalmaztatható különösen a felfedezés, a tudományos elmélet, a matematikai módszer, az esztétikai alkotás, az információk megjelenítése, az üzletvitelre vonatkozó terv, a játékszabály, a számítógépi program. A felsoroltak szabadalmazhatósága akkor kizárt, ha a szabadalmat rájuk kizárólag e minőségükben igénylik. *Ha viszont a számítógépi program egy műszaki alkotás nélkülözhetetlen részét képezi, akkor oltalom alá helyezhető.*

A találmány akkor új, ha nem tartozik a technika állásához. A technika állásához tartozik minden, ami az elsőbbség időpontja előtt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, használatbavétel útján, vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.

Feltalálói tevékenységen alapul a találmány, ha a technika állásához képest szakember számára nem nyilvánvaló.

Iparilag alkalmazható a találmány, ha az ipar vagy a mezőgazdaság valamely ágában előállítható, illetve használható.

A szabadalmi oltalom alapján a szabadalom jogosultjának kizárólagos joga van a találmány előállítására, forgalomba hozatalára, a forgalomba hozatal céljára történő ajánlattételre, a találmánynak az országba történő behozatalára, továbbá az ilyen hasznosításnak más személyek részére történő engedélyezésére.

A szabadalmi oltalom tartama a bejelentés napjától számított húsz év.

Használati mintaoltalom

A használati mintaoltalom viszont a szabadalmazható találmány színvonalát el nem érő, a szakembertől elvárható rutintevékenységen túlmutató műszaki megoldások oltalmát hivatott biztosítani. Használati mintaoltalomban részesülhet az 1991. évi XXXVIII. tv. szerint

valamely tárgy kialakítására, szerkezetére, részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás, ha új, ha feltalálói lépésen alapul, és iparilag alkalmazható.

A használati mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van arra, hogy a mintát előállítsa, forgalomba hozza, az országba behozza, valamint a minta hasznosítására másnak engedélyt adjon.

A használati mintaoltalom a bejelentés napjától számított tíz évig tart.

Ipari mintaoltalom

A különféle termékek külső kialakítása, az ipari formatervezői tevékenység során létrejött új tetszetős formák védelmét az ipari mintaoltalom biztosítja. Az ipari minták oltalmáról szóló 1978. évi 28. törvényerejű rendelet (tvr.) szerint az ipari termék külső formája ipari mintaoltalomban részesülhet, ha új, és ha oltalmát a tvr. nem zárja ki.

A minta nem részesülhet mintaoltalomban például, ha a termék rendeltetésszerű használatát hátrányosan befolyásolja, vagy ha kizárólag a termék műszaki megoldásának vagy rendeltetésének a következménye. A Magyar Szabadalmi Hivatal abban az esetben sem ad ipari mintaoltalmat, ha a bejelentett minta korábbi mintaoltalom tárgyával egyezik, vagy ahhoz az összetéveszthetőségig hasonlít.

Az ipari mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van arra, hogy a minta szerinti ipari terméket előállítsa, forgalomba hozza, az országba behozza, vagy a hasznosításra másnak engedélyt adjon.

Az ipari mintaoltalom a bejelentés napjától számított öt évig tart, a mintaoltalom a jogosult kérelmére további öt évvel meghosszabbítható.

A topográfia oltalma

A technika rohamos fejlődése következtében a haladás kulcselemeivé váltak az integrált áramkörök, amelyek ma már a korszerű elektronikai termékekben szinte kivétel nélkül megtalálhatók.

A mikroelektronikai félvezető termékek térbeli elrendezésének oltalma egyrészt azért különösen fontos, mert ezeknek az alkotásoknak a létrehozását igénylő beruházási költségek igen tetemesek, másrészt a hagyományos szabadalmi oltalom nem nyújt kielégítő védelmet a lényegükben ismert, de célszerűen elrendezett áramköri elemek kialakításának.

Az 1991. évi XXXIX. tv. szerint oltalomban részesülhet a mikroelektronikai félvezető termék topográfiája, ha eredeti. A topográfia a mikroelektronikai termék elemeinek — amelyek közül legalább egy elem aktív — és összeköttetéseinek vagy azok egy részének bármely formában kifejezett térbeli elrendezése, vagy egy gyártásra szánt félvezető termékhez készített ilyen térbeli elrendezés.

A topográfia eredeti, ha az saját szellemi alkotómunka eredménye, és megalkotása idején nem volt szokásos az iparban. *A szokásos részekből álló topográfia oltalmazható, ha a részek elrendezése eredeti.*

Az oltalom alapján a jogosultnak kizárólagos joga van a topográfia hasznosítására, azaz a topográfiának a félvezető termékben való megtestesítése révén kereskedelmi célú többszörözésére, valamint a topográfiát megtestesítő félvezető termék kereskedelmi forgalomba hozatalára, illetve az országba történő behozatalára.

Az oltalom időtartama tíz év.

Védjegyek és földrajzi árujelzők

A védjegyek és földrajzi árujelzők — bár lényegüket tekintve nem szellemi alkotások — rendkívül fontos szerepet töltenek be a piacgazdaságban. *A védjegyek teszik lehetővé az áruk és szolgáltatások megkülönböztetését* mások áruitól vagy szolgáltatásaitól. Ezáltal egyrészt a fogyasztók tájékoztatásában nélkülözhetetlenek, másrészt az adott áru vagy szolgáltatás minőségét jelzik. A védjegyek a vállalati goodwill, elismertség hordozói. A védjegyek a fogyasztás reklámozás útján történő ösztönzésének, a vásárlói bizalom megszerzésének és megtartásának eszközei.

A földrajzi árujelzők a termékek földrajzi származásának feltüntetésére szolgálnak. A földrajzi árujelző valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó olyan termék megjelölésére használnak, amelyek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője alapjában véve vagy kizárólag ennek a földrajzi származásnak tulajdonítható.

A védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmát az 1997. július 1-jén hatályba lépett 1997. évi XI. tv. biztosítja. A törvény szerint védjegyoltalomban részesülhet minden grafikailag ábrázolható megjelölés, például: szó, szóösszetétel, ábra, betű, szám, szín, hang stb., amely alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásaitól. A megjelölés többek között nem részesülhet védjegyoltalomban, ha azt az áru vagy szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatják, továbbá például akkor sem, ha azonos vagy hasonló áruk, szolgáltatások tekintetében korábbi védjeggyel egyező, vagy ahhoz az összetéveszthetőségig hasonló.

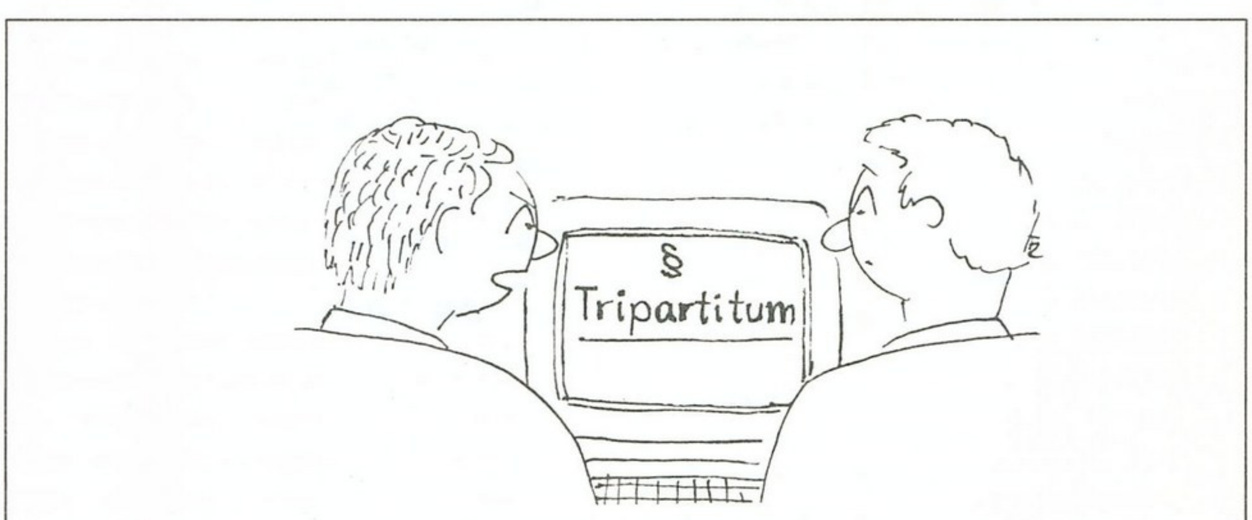
A védjegyoltalom alapján a jogosultnak kizárólagos joga van a védjegy használatára, *az oltalom időtartama tíz év,* de korlátlanul meghosszabbítható.

Az eljárások

Az MSZH a szabadalmi, használati mintaoltalmi, ipari mintaoltalmi, védjegy- és földrajzi árujelző bejelentések esetén megvizsgálja, hogy a bejelentés megfelel-e a külön jogszabályok által meghatározott alaki követelményeknek, azaz megvannak-e a szükséges mellékletek, és azokat az előírások szerint készítette-e el a bejelentő. A bejelentések vizsgálata során a Magyar Szabadalmi Hivatal kutatást végez a korábbi bejelentésekre, illetve a már engedélyezett oltalomra vonatkozóan.

Mivel a technika rohamos fejlődésével évente több millió szabadalmi leírást publikálnak a világon, a korábbi jogok vizsgálata megoldhatatlan lenne a jól működő szabadalmi információs rendszer nélkül, amely napjainkban már online elérhetőségű, illetve CD-ROM adatbázisokat kínál a hivatali, valamint a kutatási céllal érdeklődő külső szakembereknek.

Csiky Péter

— Persze, mert te folyton visszaállítod a rendszerórát!

OCCR: a nyilvános hozzáférésűek közül a legnagyobb

A cégbíróságok adatbázisa

A cégbíróságokon hatalmas mennyiségű irat gyűlik össze. Az iratok kezelésével és visszakeresésével járó feladatok egyre nagyobb terhet rónak az ott dolgozókra, a nyilvántartások egyre kevésbé áttekinthetők, ha nincs korszerű technikai támogatás. És akkor még nem beszéltünk a szakmai munkáról, a bírák tevékenységéről. Ezért is meglepő, hogy itt csak 1989-ben jelentek meg a számítógépek... Ma pedig már nem irreális cél a papírmentes, sőt „bírómentes" iroda, és lassanként hálózaton keresztül, otthonról is kezelhetővé válhatnának az adatok.

Miközben manapság már néhány cipőfűző eladását is számítógépes nyilvántartás kíséri, a budapesti cégbírók íróasztalán jó, ha telefont talál az ember. De mennyire sötét valójában a kép? Bár irodájában ma még Zumbok Ferenc, a Fővárosi Cégbíróság vezetője sem dicsekedhet számítógéppel, munkájában mégis egy számítógépes nyilvántartó rendszer pontos és naprakész adataira támaszkodhat. Zalaegerszegen, a cégbíróságon a számítógépes rendszer bevezetését egyébként éppen az ő irányításával kezdték meg 1990-ben. Az egyik nap meghozták a gépeket, a következő nap a betanulásé volt, és harmadnap már élesben működött a cégbírósági nyilvántartó rendszer.

Ma ennek már nem mernének ilyen kevés előkészülettel nekivágni, de akkor másfél-két hónap elteltével a rendszer lényegében fennakadás nélkül működött. Ebben nagy szerepe volt annak, hogy a cégbíróságon ismertették az ott dolgozókkal a számítógépes rendszer bevezetésének előnyeit. Az emberek természetszerűen ódzkodtak az újítástól: elbocsátásoktól féltek, meg hogy úgysem értik majd a gépet. Ma már megnyugodtak a kedélyek, a gépek használata nem olyan bonyolult, és meggyőződhettek arról is, hogy a számítógépek alkalmazása nem vezet munkanélküliséghez.

Ahogy belülről megélték

A cégek adatainak rögzítése már a rendszer fejlesztésével párhuzamosan megkezdődött. Ezt a munkát többnyire a cégbíróságok alkalmazottai végezték, PC-ken, egy erre alkalmas célprogrammal. A Unix alapú nyilvántartó rendszerek telepítésével egyidejűleg ezek az adatok átkerültek az új rendszerbe, így a cégbíróságokon már az első naptól kezdve többé-kevésbé teljes adatállománnyal indulhatott a munka. Ennek ellenére az áttérés nem mindenhol volt egyszerű, és a Dunántúlon éppen a zalaegerszegiek voltak azok, akik más cégbíróságokon is tevékenyen segítették a számítógéppel támogatott ügyviteli rend kialakítását.

Néhány megyében egy ideig ugyan a gépi munka mellett párhuzamosan élt a kézírásos nyilvántartás is, ma már viszont a cégirodákban sehol sem vezetnek ilyen könyveket. A Microsec Kft egy olyan szoftvert dolgozott ki, amelyet Keszthelyen, az európai közjegyzők 1992-es kongresszusán maguk az ausztriai cégbírósági rendszert bemutató IBM-szakértők is pozitívan értékeltek, sőt a sajátjuknál is jobbnak találták.

A rendszer azóta is töretlenül fejlődik, folyamatosan alkalmazkodik a törvényi, illetve jogszabályi környezet változásaihoz. 1996-ban kiépült az országos hálózat, amely ma már összekapcsolja az ország valamennyi cégbíróságát.

A nyilvántartó rendszer mellé egy nyílt, bárki által hozzáférhető információs rendszer települt, amely a legnagyobb nyilvános hozzáférésű adatbázisrendszer az országban. Bárki regisztráltathatja magát előfizetőként, majd saját gépén lehívhatja a cégbíróságok számítógépeiről nemcsak a bejegyzett, hanem a bejegyzésre váró és a már törölt cégek adatait is. Mindezt természetesen csak a személyiségi jogok tiszteletben tartásával teheti, így bizonyos adatokhoz — például a személynevek alapján készülő listákhoz — csak az arra illetékesek férhetnek hozzá.

Ugyancsak Zalaegerszegen merült fel a cégbíróságok összekapcsolása a bíróságok gazdasági ügyszakaival. A csőd- és felszámolási eljárások, gazdasági perek és fizetési meghagyások számítógépes nyilvántartó rendszereit 1994-ben vezették be a bíróságokon, 1996-tól pedig ezeknek a rendszereknek közvetlen kapcsolatuk van a cégbíróságok rendszereivel. Így például egy felszámolási eljárás megindulásakor a bíróság néhány másodperc alatt azonosíthatja a céget, lekérheti az adatait.

A számítógépes rendszer nemcsak az ügyvitelt támogatja, hanem a bírák szakmai tevékenységét is. A számítógépen hozzáférhető a jogszabály-gyűjtemény, és mintegy félszáz iratminta biztosítja, hogy a cégbíróságokon, illetve a gazdasági ügyszakokban a végzések számítógépen készülnek — másodpercek alatt.

A rendszer bevezetésekor még történtek kísérletek arra, hogy az ügyfél az adatokat mágneses adathordozón is beadhassa. A cégbíróságok az adatokat floppylemezen is elfogadták, így azokat nem kellett kézzel rögzíteni. A rendszernek ez a szolgáltatása azonban nem terjedt el, így ma már újra csak papíron lehet az adatokat beadni. A közeljövőben a cél az adatközlés valóban korszerű módjának biztosítása, számítógépes hálózaton keresztül. Ezzel azonban meg kell várni az elektronikus aláírás elfogadására vonatkozó törvényi szabályozás megszületését.

Történeti háttér

Az igazságügyi miniszternek a cégbejegyzésről és a cégjegyzékről szóló 13/1989. (XII. 16.) IM rendelete meghatározta a különböző cégformák esetében a cégbíróságokon nyilvántartatott adatok körét, és előírta a Fővárosi, illetve Megyei Bíróságoknak a cégjegyzékek számítógépes vezetését. Ez indította el a következő fejlesztési folyamatot, amelynek eredménye a ma működő Országos Cégnyilvántartó és Céginformációs Rendszer, az OCCR.

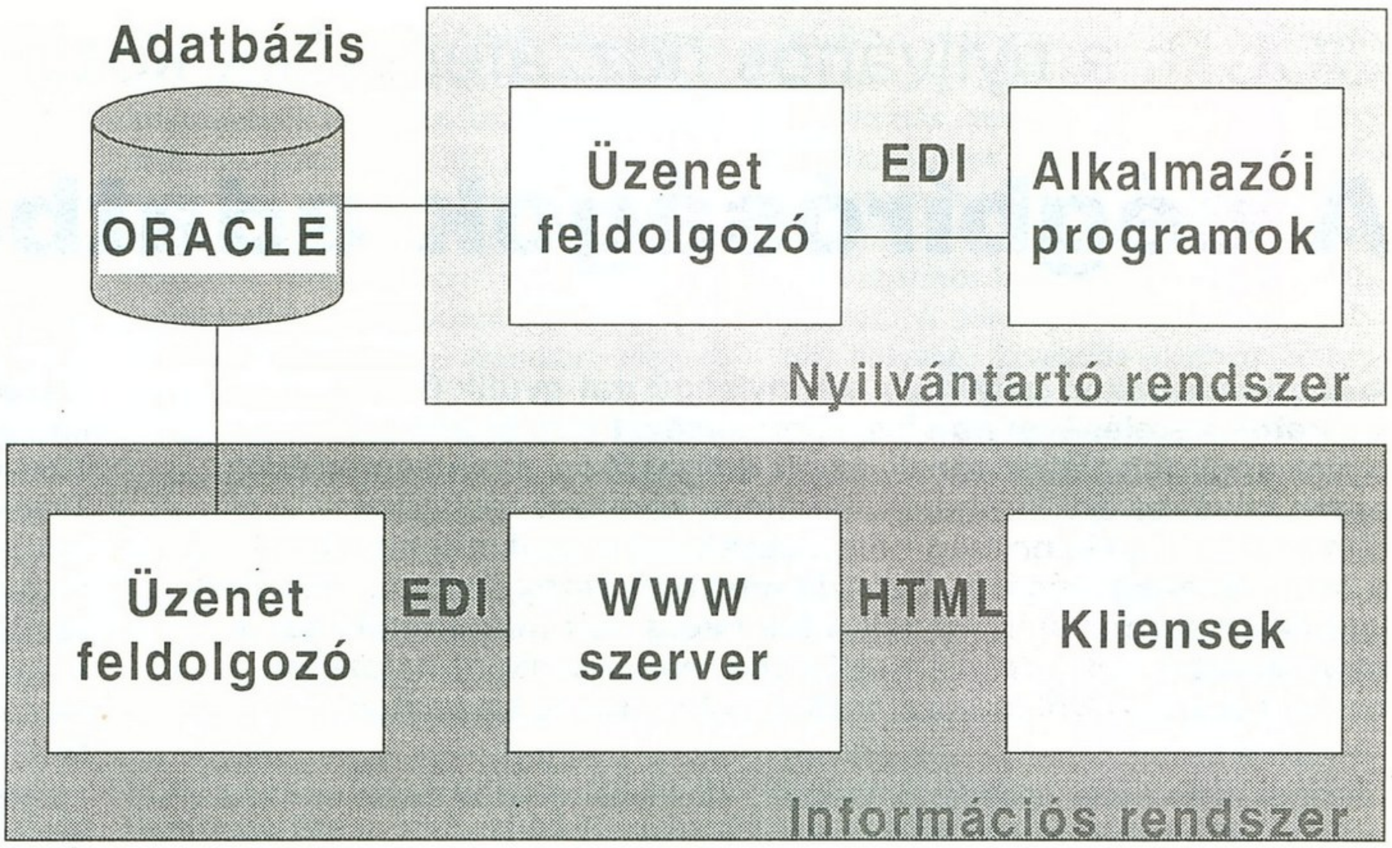
A folyamat nagyon tanulságos, hiszen egy olyan rendszerről van szó, amely kezdettől fogva egységes koncepció alapján épült ki. Ez a rendszer ma már országos hálózatba kapcsolja a bíróságok gazdasági ügyszakait, és több ezer online felhasználó számára biztosít hozzáférést a cégbíróságok adataihoz.

1. fázis: Lokális nyilvántartó rendszerek. Elnyerve az Igazságügyi Minisztérium által kiírt pályázatot, 1989-ben a Microsec Kft szállította — fővállalkozásban — az első, akkor még lokális nyilvántartó rendszereket a fővárosi és megyei cégbíróságokra. Abban az időben a Unix operációs rendszer, illetve a fővárosban már akkor is hálózatban működő három szerver közötti kapcsolatot megvalósító TCP/IP hálózatkezelés meghökkentően újnak számított, a későbbiekben azonban a gyakorlat messzemenően igazolta ezt a választást.

2. fázis: Oracle adatbáziskezelő, országos hálózat, EDI szerverek. A továbblépésre Phare-támogatással, a Műszertechnika Rt. fővállalkozásában került sor, az alkalmazói szoftvert alvállalkozóként a Microsec Kft szállította, illetve fejlesztette tovább. Ebben a fázisban a cégbíróságokon áttértek az Oracle adatbáziskezelőre, és a lokális rendszereket országos hálózatba kapcsolták. Ugyancsak ekkor települtek a cégbíróságokon azok a szerverek, amelyek szabványos, EDI formátumban feltett kérdésekre képesek strukturált formátumban szolgáltatni az adatokat. Ezzel megteremtődtek az információszolgáltatás alapjai.

3. fázis: Az információszolgáltatás létrehozása. Az információszolgáltatás beindításához azonban még sok minden hiányzott. Elsősorban a törvényi szabályozás, amely végül a 18/1995. (IX. 15.) IM rendelet formájában született meg. Ezzel egyidejűleg az IM-en belül megnyílt az információs iroda, és megtörténtek az előkészületek egy online szolgáltatás bevezetésére is. Az utóbbi további technikai jellegű feladatok megoldását igényelte. A törvényi szabályozás megjelenése után az Igazságügyi Minisztérium az online szolgáltatás technikai feltételeinek kidolgozását, a kivitelezést és az üzemeltetést külső erőforrásokból biztosítva — outsourcing keretében — ezekkel a feladatokkal a Microsec Kft-t bízta meg.

4. fázis: A gazdasági kollégiumok integrációja. 1995 végén a Gazdasági Kollégium ügyszakai is bekapcsolódtak az országos hálózatba.

Az OCCR felépítése

A rendszer felépítése

Az OCCR az ország 20 cégbíróságát foglalja egy rendszerbe. Adatbázisa elosztott, az adatok minden esetben a területileg illetékes cégbíróság számítógépén vannak. Az egyes megyei rendszerek lazán vannak csatolva, és néhány funkció — priorálás, cég áttétele stb. — kivételével az egyes megyei bíróságok akkor is működőképesek, ha a hálózat szétesik.

Az OCCR egy nyilvántartó és egy információs rendszer együttese, amelyek egyazon adatállományon dolgoznak. Az információs rendszer intranet jellegű alkalmazás, amely a meglévő nyilvántartó rendszer mellé települt (lásd a mellékelt ábrát).

Az OCCR információszolgáltatásának különlegessége az adatok forrásában rejlik. Az OCCR adatai elsődleges forrásból, közvetlenül a cégbíróságok számítógépéről érkeznek a felhasználóhoz, minden késleltetés nélkül. Amikor egy irodai dolgozó vagy szerkesztő a cégbíróságon egy adatot rögzít a számítógépen, a következő pillanatban ez az adat az információszolgáltatás számára is rendelkezésre áll.

Miközben az információs rendszer felhasználói kérdéseket tesznek fel és válaszokat kapnak cégekről, közben mintegy 400 cégbírósági alkalmazott — szerkesztő és irodai dolgozó — dolgozik azon, hogy ez az adatállomány egyre jobb legyen.

Rendszerkonfiguráció

A fővárosban az adatkezelést egy ALR szerver végzi, Intel Pentium 133 MHz-es processzorral, 128 MB RAM-mal, EISA buszos csatlakozással, két 1 GB-os és négy 2 GB-os winchesterrel, valamint a mentéshez egy 4 GB-os streamerrel. A felhasználókat kilenc kliens számítógép szolgálja ki, 50 MHz-es 486-osok, 32 MB-os RAM-mal, fél GB-os winchesterrel, 10 megabit/s sebességű Ethernet hálózatba kötve. Az operációs rendszer SCO Unix, a hálózatkezelés TCP/IP. Ebben a helyi hálózatban 82 db magyar karakterkészletű DEC VT 320-as munkahely, valamint 60 helyi és 10 távoli nyomtató üzemel.

A megyei cégbíróságokon megyénként általában 3-4 db lokális hálózatba kötött Unix szerver látja el a helyi feladatokat, egyenként 4-8 magyar karakterkészletű DEC VT 320-as munkahellyel.

A gazdasági kollégiumokban a fővárosban 2 db lokális hálózatba kötött Unix szerver 60 db magyar karakterkészletű terminált szolgál ki, a megyei bíróságokon 1-1 szerver működik, egyenként 4-8 db terminállal.

A távoli lokális rendszerek közötti kapcsolat X.25-ös postai szolgáltatáson alapul. A bírósági rendszerek adatkezelését Oracle, illetve DBS tranzakció opcióval rendelkező adatbáziskezelők végzik.

Nemcsak a szoftver fejlődik, hanem a hardver állománya is folyamatosan bővül. Ez év augusztusában a megyei cégbíróságokon új Compaq szerverek települtek, amelyek átvették az adatkezelést. A konfiguráció: Pentium 166 MHz CPU, 64 MB RAM, ISA/PCI architektúra, 8-szoros sebességű CD-ROM, 2 GB winchester. A Fővárosi Cégbíróságra 5 db hasonló szerver kerül, és a közeljövőben a gazdasági kollégiumok megyei konfigurációi ugyanilyen szerverekkel bővülnek majd. Folyamatosan növekszik a munkahelyek száma is.

Jakab Ágnes — Timár István

A versenyjog harmonizációja

Hozzáférni az információhoz

Az Európai Közösség társult országaként komoly harmonizációs munka vár ránk a jogrendszer egésze, ezen belül a versenyjog területén. A közeledő csatlakozási tárgyalások időszaka várhatóan 1998. január 1-jével megkezdődik, ezért elengedhetetlen az Európai Közösség jogszabályainak, jogeseteinek minél teljesebb megismerése. Ennek alapján fel lehet mérni, vajon mennyiben szükséges változtatni a magyar jogszabályokon, és a kívánt változtatások milyen hatással lehetnek a magyar gazdasági-társadalmi életre.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) szakembereit az európai versenyjog és jogalkalmazás ismeretének elsajátításában több hagyományos információforrás mellett természetesen korszerű eszközök is segítik. Mindenekelőtt az Európai Közösség hivatalos lapja, az Official Journal, amely jogszabálytervezeteket, jogszabályokat, közleményeket vagy konkrét ügybejelentéseket, illetve döntéseket tartalmaz. Ezenfelül nagy számban találhatók a hivatal könyvtárában szakkönyvek, egyéb kiadványok, amelyek lehetővé teszik a tájékozódást.

A lokális számítógép-alkalmazás szempontjából egyik legfontosabb információforrás az a két Justis CD-ROM, amely központi Phare-keretből áll a hivatal rendelkezésére. Ezek egyike a már említett hivatalos lap (Official Journal) teljes terjedelme, valamint a Celex, amely tartalmazza az európai versenyjogban előforduló megállapodásokat, jogszabályokat, módosítási javaslatokat, jogeseteket, az Európai Parlamenthez intézett kérdéseket stb. Mindkét CD-t negyedévente frissítik. A régi és új lemezek cseréjét a margitszigeti Európa-ház bonyolítja le.

Mivel az említett CD-k nem hálózati alkalmazásra készültek, az információk egyelőre fizikailag csak egy helyen, a Nemzetközi Irodán, egy CD-meghajtóval felszerelt PC-n érhetők el. Nem szükséges bizonygatni, milyen könnyebbséget jelent a CD használata a nyomtatott változathoz képest akkor, ha meggondoljuk, hogy az Official Journalnak naponta átlagosan 2-3 száma (!) jelenik meg. Így ha valakit például az érdekel, hogy az Európai Unióban egy konkrét versenyjogi ügyben milyen döntés született, vagy milyen jogszabályok köthetők az adott ügyhöz, akkor nincs szükség szekrényeket megtöltő újságok tömegében reménytelenül keresgélni. Egyszerűen a megadott kérdőszó (például egy vállalat neve) beírásával megjelenik a képernyőn a kapcsolódó dokumentumok listája. Ebből kiválasztható például az adott vállalat versenyjogi ügyéhez kapcsolódó határozat, jogszabály vagy jogszabálytervezet, és ezek azután tetszés szerint rövidítve vagy teljes terjedelemben kinyomtathatók.

A GVH szakemberei egy általuk munkába vett ügy elbírálásához támpontokat keresve így megnézhetik, hogy hasonló versenyjogi problémát milyen szempontok alapján vizsgáltak a brüsszeli Európai Bizottságban vagy a luxembourgi Európai Bíróságnál. Ezenfelül, hogy például egy külföldön honos, de Magyarországon is tevékenységet folytató vállalkozás milyen versenyjogi ügyben volt érintett.

A jogharmonizációs folyamat során más szaktárcák a törvényeket és jogszabálytervezeteket megküldik véleményezésre a GVH-nak, ott pedig meg tudják vizsgálni, hogy az adott jogszabályt hogyan alakították ki az EK-ban. Említsük meg a közelmúltban kidolgozott reklámtörvényt. Mivel a GVH-nak rendszeresen voltak a fogyasztók megtévesztésére alkalmas reklámokkal kapcsolatban folytatott versenyjogi eljárásai (gondoljunk például a Colgate/Palmolive fogkrémháborúra), érdekében állt és szükségesnek tartotta, hogy tevékenyen vegyen részt a reklámtörvény kialakításában.

A GVH másik információs forrása az OECD-központtal kialakított OLIS online rendszer. 1996 tavaszán Magyarország a korábbi megfigyelői státust követően teljes jogú tagja lett az OECD-nek, és ennélfogva szorosabb együttműködés valósul meg a GVH és az OECD Versenyjogi és Versenypolitikai Bizottsága között. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben az OECD Versenyjogi és Versenypolitikai Bizottsága (vagy valamelyik munkacsoportja) önállóan vagy más bizottsággal (leggyakrabban a Kereskedelmi Bizottsággal) ülést rendez bizonyos témában, akkor az ülés időpontját megelőzően az anyag egyszerűen lehívható az OLIS-on keresztül, így az előzetes felkészülés lehetősége, a hozzászólások megismerése hatékonyabbá teszi a téma feldolgozását, és feltétlenül időt, papírt és postaköltséget lehet vele megtakarítani. Az OECD-tagállamok között ez nem jelent közvetlen online kapcsolatot, a tagállamok csak a központtal (OECD-székhely, Párizs) érintkezhetnek. Tehát a GVH is küldhet anyagot ily módon a központba, és jóváhagyás után felteszik azt a rendszerre, hogy a többi tagállam számára is elérhető legyen. Napjainkban jelent meg a magyar gazdaságról szóló újabb országtanulmány, amelyet az OECD szakemberei állítottak össze. Ehhez a munkához a GVH is rendelkezésre bocsátott versenyjogi információkat, amelyek az OLIS-on közvetlenül is hozzáférhetők voltak.

Az OLIS rendszer az OECD két hivatalos nyelvén, angolul és franciául érhető el. A rendszer igénye az eléréshez mindössze annyi, hogy a célszoftverrel egy telefonvonalon keresztül (modemmel) valósuljon meg a számítógépes kapcsolat.

A GVH versenyfelügyeleti eljárásait, a hivatali dolgozók munkáját, a szervezet informatikai irodájának gondozásával kiépített és felügyelt lokális és hálózati informatikai rendszerelemek, alkalmazások támogatják. (Például ügyregiszter, céginformációs adatbázisok, levelezőrendszer, irodai alkalmazások, CD-s rendszerek: Complex jogtár, telefonkönyv stb.)

A GVH az Interneten keresztül is tartja a kapcsolatot a külföldi társszervezetekkel, ez azonban még (anyagi okokból) nem jelent teljes körű hozzáférést, hanem egyedi esetekben az informatikaiIrodán lehet igénybe venni a hálózatot.

Györki Gizella

A „magyar átok" tovább él...

Ingatag ingatlan-adatbázisok

Ahhoz, hogy megértsük az ingatlanokkal „telített" adatbázisok alkalmazásának helyzetét, ismernünk kell a piac szereplőit és viszonyaikat. Magyarországon az utóbbi 6-8 évben megváltozott ingatlantulajdonosi struktúra lehetővé tette az ingatlanközvetítéssel és -forgalmazással foglalkozó cégek elterjedését. De az informatikai kultúra ezen a területen nem fejlődött ilyen látványosan.

Felmérések szerint ma több mint 10 000 cég szerepelteti tevékenységi körében az ingatlanközvetítést, és közülük mintegy 3000 gyakorolja is. Összetételük nagyon változó. Az egyszemélyes közvetítőtől a nagybank ingatlanos cégéig minden változat megtalálható. Van, aki csak közvetít, de van, aki befektetéssel, illetve beruházással is foglalkozik. Vannak, akik szakosodtak egy-egy ingatlantípusra vagy bizonyos földrajzi területre. Többségük értékbecsléssel is foglalkozik.

Sajátos magyar helyzet, hogy az ingatlanforgalomnak csak 15-20%-a megy át a közvetítők kezén. A többi magánforgalomban cserél gazdát. Amerikában és Nyugat-Európa országaiban ez az arány fordított. Szintén jellemző, hogy nálunk általában nem szokás kizárólagos szerződést kötni az ingatlan értékesítésére. Ez a közvetítőket sok esetben nehéz helyzetbe hozza.

A mélyebb gyökerek hiánya vagy az eltérő tevékenység lehet az oka, de az ingatlanközvetítők nem rendelkeznek egységes képviselettel. Van 6-7 érdekvédelmi szervezetük, melyek munkáját nem nagyon sikerült összehangolni. Elégedetlenek a kereskedelmi és iparkamarákban elfoglalt helyükkel. Ez a helyzet nem teszi lehetővé, hogy közösen fellépve érjék el azt, amit szükségesnek tartanak szakmájuk védelmében: az egységes képzést, a minősítéshez kötött működési engedélyt, a hatékony érdekvédelmet. Ezenkívül fontos lenne annak az egységes adatbázisnak a megteremtése, amely lehetővé tenné a kínálat megismerését, a hatékony keresést, és a tagok közötti gyors információáramlást.

Egy ilyen adatbázis használata ugyan a jutalékok megosztását is eredményezné, de a gyorsabb üzletkötés reményében erre elméletileg hajlandók is lennének az ingatlanközvetítők. Az adatbázis másodlagos eredménye az lenne, hogy segítségével ártérképek készíthetők, és a statisztikákat az értékbecslők is használhatnák. Amerikában és Nyugat-Európa több országában sikerrel üzemelnek ilyen rendszerek.

Nálunk másképp van...

A szakma informatikai támogatottságának 3 útvonala figyelhető meg. Elsőként (1989–90-től) a mindenevő, általános célú adatbázisok jelentek meg, amelyek BBS rendszerrel működtek. Ezeknél az ingatlan csak az egyik volt a felkínált üzleti információk közül. Ma már ezeket a rendszereket inkább az Internet felhasználásával teszik elérhetővé. Mivel általános üzleti adatbázisokról van szó, ezek természetesen nem oldhatják meg egyes részterületek irodai nyilvántartási problémáit.

A kezdeti táblázatkezelős megoldások után jelentek meg az irodai nyilvántartó programok. 1990–91-től kezdődően DOS alapú megoldások terjedtek el a piacon. Ezek mindig az első megrendelő igényeihez igazodtak, és a későbbi vásárlók kívánságainak megfelelő megoldásokat már nehezen lehetett bepréselni a rendszerbe. Tipikus hibájuk, hogy ha az eredeti megrendelő főleg lakásokkal foglalkozott, akkor a későbbi vásárlók a kereskedelmi vagy ipari ingatlanoknál is a hálószoba méretére vonatkozó kérdésekkel találkoztak. A rendszerek kifejlesztését nem előzte meg széles körű felmérés, ezért tervezéskor csak 2-3 közvetítőre támaszkodtak, így ritkán sikerült 6-10 példánynál többet eladni. Mivel az azonos terméket megvásárlók között sem volt erős a kapcsolat, a továbbfejlesztést sem lehetett megfelelő irányba terelni.

A fejlesztések az eleve nem túl átgondolt adatbázis-struktúrák megváltoztatása helyett általában a látvány irányába mentek el. Lassan minden adatbázis képes volt fotót és alaprajzot megjeleníteni, esetleg hanganyagokat lejátszani (ez persze DOS alatt nem is olyan egyszerű), de az ingatlanokról feltett kérdések merevek maradtak. Ennek következtében egyre kevesebb helyre lehetett eladni a termékeket. (Ráadásul jelentős kapacitások lekötését jelentette egy 10 helyre eladott DOS alapú program felkészítése minimum 15-féle — egy-egy helyen használt — nyomtatótípusra.)

Az 1995–96-tól megjelent Windows alapú rendszerek a csillogó-villogó szolgáltatások programozását jelentősen megkönnyítették. A gyorsan népszerűvé vált „visual" nyelvek (Visual Object, Delphi stb.), és a Windows átméretezhető, mozgatható ablakai könnyebbé tették az eredeti adatlapok kibővítését, paraméterezhetővé tételét. A nagyobb széria elérésének eredeti akadálya azonban itt is megmaradt: a rendszereket nem elég széles alkalmazói bázison, nem elég sok felhasználó tapasztalatai alapján tervezték meg.

Hogyan segít a harmadik út?

A harmadik út lényege, hogy az irodai nyilvántartó program csak egyik szelete a szolgáltatásnak. A másik olyan központi adatbázis felállítása, amelyet

1. táblázat

	Tagok száma	Üzemeltető	Jelleg
Inter 21	30	Dr. Máthéné Mészáros Mariann	Ingatlanközvetítő
OriGo	50	Dunaholding Informatikai Stúdió Kft	Számítástechnikai
MIIR	30	Óbuda Kft	Ingatlanközvetítő

2. táblázat

	Irodai rendszer tagok között	Átviteli megoldás	Átviteli sebesség (100 tétel)	Zárt rész tagoknak	Nyílt rész bárkinek
Inter 21	Van	Saját gép, csomagok	20 mps	Van	Nincs
OriGo	Van	Saját gép, csomagok	20 mps	Van	Van (Internet)
MIIR	Van	Internet	20 mps	Van	Van (Internet)

a tagok adatokkal tölthetnek fel, és ahonnan adatokat hívhatnak le. Itt már eleve több leendő felhasználó szakértői igénye alapján tervezték meg az alaprendszereket. A felhasználók napi kapcsolatban állnak egymással, így fejlesztési igényeik is koordinálhatók.

1993-ban az IKIBE (Ingatlanközvetítők és Értékbecslők Országos Egyesülete, ma Országos Ingatlan Egyesület) az amerikai MLS rendszert próbálta bevezetni. Ez az amerikai és a magyar piac eltérései miatt nem volt képes elterjedni. Sokan a magyarosított változatot tartották hibásnak, mások már az eredetit is, de az igazság valószínűleg más. Az amerikai piacon egyértelmű, hogy kizárólagos szerződés jön létre az ingatlanközvetítő és az eladó között. Ennek következtében az MLS azt feltételezi, hogy az ingatlanforgalmazó minden információt meg tud, és meg is akar adni az ingatlanról. Hát ez „tévedés", mert Magyarországon a helyzet nem ilyen egyszerű.

Szintén 1993-ban indult az Inter 21 névre hallgató rendszer, majd 1995-ben az OriGo. Ezek saját központi számítógéppel, kapcsolt telefonvonalon keresztül teszik elérhetővé adataikat tagjaik számára. 1997 óta mindkettő Windows alapú irodai programot ad a felhasználóknak. Az Interneten két nagyobb adatbázis található. Az egyik a Magyar Ingatlan Információs Rendszer (MIIR), a másik a már említett OriGo kivonatos változata. Ma ez a három olyan rendszer van, amely kifejezetten ingatlanok adatait tartalmazza, több, egymástól független forgalmazó által feltöltve, illetve használva (1. táblázat).

Az Óbuda Kft 1997 júniusa óta ad tagjai számára olyan programot, amellyel az irodai nyilvántartás is megoldható. Ennek révén tagjaik egyszerűbben és gyorsabban hívhatják le az adatokat, mint egy átlagos Internet-bejelentkező.

A rendszerek működésében lényeges eltérés nincs. A tagok fix vagy változó havi összegért veszik igénybe a szolgáltatást. Ennek keretében saját ingatlanjaik adatait felküldik az adott szolgáltató számítógépére. Az adatok elvesztik az ingatlan vagy az eredeti megbízó egyértelmű azonosítását lehetővé tevő részeket. A rendszert használó közvetítők igényeik szerint a központi adatbázisból címeket hívhatnak le. Az adatok lecsupaszítására azért van szükség (ezt a külföldi rendszerek nem ismerik), mert a partnerirodák bizalmatlanok, és félnek, hogy „ellopják" ügyfeleiket.

Magyarországon azért is nehéz kizárólagos szerződést kötni egy ingatlan értékesítésére, mert a közvetítők elég nehezen tudják bebizonyítani, hogy az üzlet létrehozása az ő érdemük, ha a vevő és az eladó ezt letagadja. Mivel más országokkal ellentétben a közvetítő hazánkban egyáltalán nem vesz részt az ingatlanvásárlás finanszírozásában (például a hitelminősítésben sem), csak a polgári peres eljárásra számíthat, ha véletlenül az eladó és a vevő nélküle egyezik meg.

A központban tárolt címek megbízhatóságáért a szolgáltató nem vállal garanciát, hanem ez az adatot küldő partneriroda felelőssége.

A három működő rendszert a 2. táblázat szerint érdemes vizsgálni.

A saját gépes megoldásoknál a központi számítógépet multitaszkos operációs rendszerrel szerelték fel. Ez lehetővé teszi a kapcsolatok egyidejű kezelését és a háttérben futó feldolgozást is. A MIIR esetében ezt az Internet-szolgáltató nyújtja.

Van negyedik is...

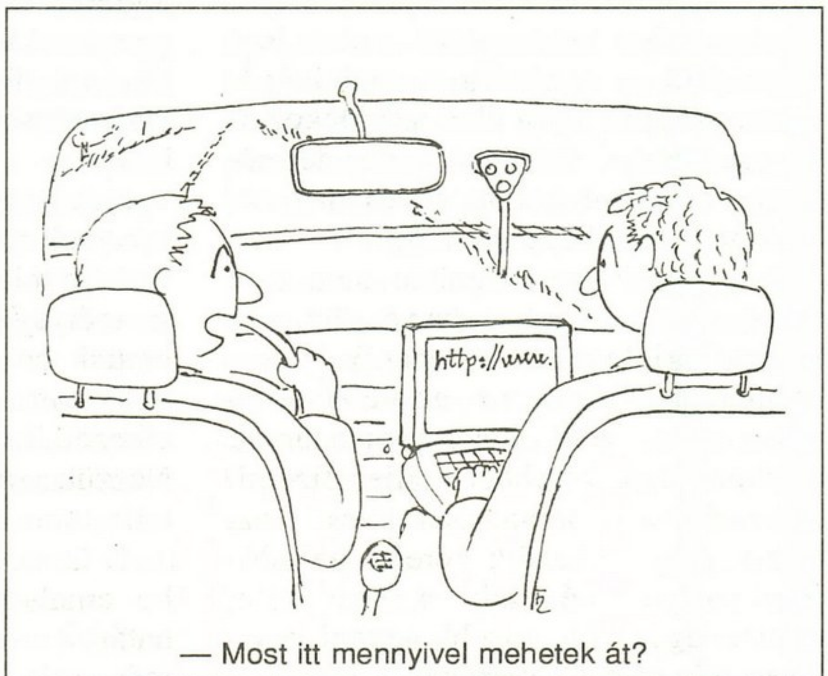
A teljesség kedvéért érdemes megjegyezni, hogy néhány éve létezik még egy rendszer az országban. Ez az OTP Ingatlan Rt. rendszere. A felsorolásokból azért maradt ki, mert egyedül az OTP használja. Működtetéséhez ISDN vagy bérelt vonal szükséges. Online megoldású. Tapasztalatok szerint sebessége elmarad az előbb említettekétől. A lehívott adatok megjelenítéséhez Excel táblázatkezelőt használ.

Látható, hogy az ingatlanok közvetítésével foglalkozó cégek nagy számához képest a ma működő 3 rendszerbe elég kevés cég van bevonva. Ennek oka lehet az is, hogy a már említett érdekvédelmi szervezetek nem tudják tagjaikat a közösen használt adatbázisok ügyének megnyerni. Amíg a szakma nem tudja kidolgozni és érvényesíteni saját normáit, addig a meglévő adatbankok csak takaréklángon üzemelhetnek. Ahelyett, hogy a meglévő tömörülések infrastrukturális igényeit elégítenék ki, kénytelenek új csoportokat létrehozni (Inter 21-tagok, OriGo-tagok, MIIR-tagok). Ez pedig a szakma további széttagolódásához vezet.

Az adatbázisok üzemeltetőinek ez nem lehet a célja, de kénytelenek így tenni, ha rendszerüket működtetni akarják. Nagy hátrány, hogy a szolgáltatás minőségének javítása, az új funkciók bevezetése helyett a felhasználói csoportok kialakítása és bővítése köti le az idejüket.

A három szolgáltató között természetesen vannak különbségek. Eltérőek az árak, más a szolgáltatás átviteli közege. Ennek ellenére azonos problémákkal küzdenek. Vállalkozásuk azonban csak akkor lesz igazán sikeres, ha már nem gátolja azt a széthúzás „magyar átka", ha a szakma már képes saját magát a közös érdekek mentén egységesen megszervezni.

Kratzl Gábor

— Most itt mennyivel mehetek át?

Fastruktúra és algoritmus

Adójogi kalandjáték

A hatvanas években megjelent egy sci-fi novella az igazságosztó gépről. Egy olyan társadalmat vázolt fel, ahol a számítógép mondott ítéletet az emberek felett, sőt a bűnöst rögtön ki is végezte. Ez a jövőkép sokszor kísért, mert a legkényelmesebb lenne így szolgáltatni igazságot, minden felelősség nélkül. Ettől azonban szerencsére még nem kell tartani.

Mire is használható a jogban a számítógép? Nos, ha a jogrendszer olyan, amilyennek definiálják, akkor az egy rendszer. Ezek közül a legobjektívebb az adó-, vám- és illetékrendszer. Ezzel szemben s gyakorlatilag nem algoritmizálható a büntető bíráskodás. Pontosabban csak attól kezdve igen, hogy eldőlt: az illető milyen paragrafusok alapján vétkes. De ekkor már nincs szükség a gépre.

Nézzük meg, mit lehet mégis tenni. Ugyanis fel kell tételezni, hogy az adójogszabály-rendszer egymásba illeszkedő döntési elágazások láncolata, ahol a jogszabály maga is egy döntési fa. Ha így fogható fel az egész, akkor van már könnyebb számítástechnikai megfogalmazása is a problémának: próbáljuk meg egyelőre algoritmizálni az adójogot.

A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Továbbképző Központjában dr. Herich György ezt az elvet követte, amikor elkészítette az Adótan című könyvét és az ezzel kapcsolatos segédletet, amely a Jogtár CD-vel működik együtt. Itt a szerző azt csinálta, hogy a tételes adójogot folyamatábrákra bontotta. Pontosabban, igyekezett olyan döntési fákat összehozni, amelyeken egy adott bemenetről — azaz jogi helyzetből — kiindulva és végighaladva megkapjuk a jog által szándékozott végeredményt. Dönteni pedig természetesen nekünk kell az egyes elágazásokhoz való érkezésünkkor.

A gyakorlatban azonban nem erre van igény. Németországban és több más fejlett jogi kultúrával rendelkező országban a jogászokat és az adótanácsadókat azért fizetik, hogy a kincstárnak a lehető legkevesebbet kelljen fizetni. Márpedig az adótanácsadók csak azt teszik, hogy elkezdik keresni az adójogszabályok hézagait, a kedvezőbb döntési ágak, a legkisebb anyagi veszteség felé mutató átjárókat.

Nézzük meg, miként lehetne a folyamatot automatizálni. Az ismert, hogy bemenő adataink — ha becsületesen könyveltünk — adottak. Ezekből a bemenő adatokból kell kihozni olyan eredményt, hogy a labirintus elhagyása után a lehető legkevesebb veszteségünk legyen. Ezzel a folyamat egyfajta minimax stratégiai játékra és egy háromdimenziós döntési fa bejárására „redukálódott". A dolgot csak bonyolítja, hogy a kijáraton áthaladva időnként újra a labirintus elején találjuk magunkat.

Van egy jogterünk, mégpedig háromdimenziós, mert az adójogszabályokhoz egyéb, bennünket fizetésre kötelező jogszabályok is járulnak, amelyek adókörben is módosítanak bizonyos dolgokat. Nos, készítsük el először a jogszabályok algoritmusát. Miként a pécsi professzor könyvében, bontsuk elemeire az egyes jogszabályokat. Minden feltételt ábrázoljunk úgy, mint egy döntési gráf elágazási csomópontjait. Ezek az elágazások lehetnek feltételesek és feltétel nélküliek.

Miután elkészült az adójogterünk, próbáljuk hasonlóan elkészíteni az ehhez kapcsolódó egyéb joganyag — vám, illeték, helyi adó, polgári jog — jogtereit is. Ha mindezzel készen vagyunk, akkor jön a probléma matematikai megfogalmazása, ez viszont már kísértetiesen hasonlít egyes kalandjátékokra.

Induljunk el azon a kapun, amelyet könyvelésünk — azaz adott típusú jövedelmünk — meghatároz. (Például személyi jövedelemadó esetén nem mehetünk be a vállalkozási nyereségadó bejáraton.) Amint beléptünk a jogtérbe, elkezdődhet a vérre menő kalandjáték. Nézzük azokat a feltételeket, amelyeket teljesíteni kell:

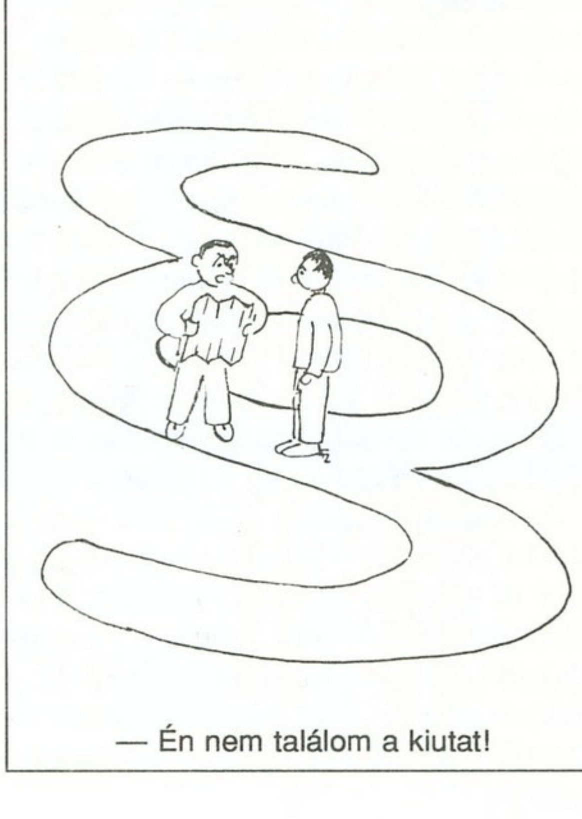
1. Csak azon a bejáraton léphetünk be, amelyet kiinduló vagyonunk meghatároz — erről a problémáról az imént már szóltunk.

2. Minden olyan térrészleten előírás szerinti sorrendben át kell haladnunk, amelyet meghatároznak a magunkkal hozott „kreditek", azaz jövedelemtípusok.

3. Miként a kalandjátékban, itt is szerezhetünk varázslatokat (mentességeket), fegyvereket (joghézagokat) és képességeket (kedvezményeket). Akkor teljesítettük jól a pályát, ha onnan kijőve nagyobb vagy egyenlő a kiinduló vagyonmérlegünk, mint amikor bementünk a döntési térbe. Ez, mint tudjuk, időnként áldozatokat is kíván, azaz nem minden esetben kell a fizetést mindenáron megspórolni.

És most jönnek a játéklehetőségek. Vannak kétértelmű vagy egymásnak ellentmondó döntési lehetőségek. Itt mindig a számunkra kedvezőbbet kell választani. Azaz a minimax stratégiának megfelelően úgy kell végighaladnunk ezen a jogtéren, hogy közben a magunkkal hozott különböző típusú „zsetonokból" a lehető legkevesebbet veszítsük el. Az optimális lehetőség nyilvánvalóan nulla lenne, de mivel az adó felfogható szerencsejátéknak is, azaz hosszú távon mindig a bankár, az állam nyer, itt csak veszteségeink minimalizálására törekedhetünk, hiszen nem szállhatunk ki a játékból.

A döntési folyamat csak részben automatizálható. Ezt megkönnyíti, amikor a résztvevők cinkelt kártyákkal jatszanak — nálunk többnyire ez a szituáció. Ilyenkor egyfajta túladóztatás van, mondván: úgyis mindenki csal. Ezért itt is használható a kalandjátékokból ismert Látnok. Ennek szerepe az, hogy még az elindulás előtt meghatározza: hogyan kell könyvelni, hogy a legkedvezőbb vagyonstruktúrával indulhassunk a döntési térbe. Magyarán még a

— Én nem találom a kiutat!

bevételek előtt meg kell tervezni az optimális bevételstruktúrát. Ez sok esetben a döntési fák egyes szakaszainak fordított irányban történő bejárását eredményezi, azaz egy kívánatos eredményből kell visszaszámolnunk a kezdetekhez. Az ennek megfelelően kialakított összetétellel immár hivatalosan és gondolkodás nélkül járjuk végig az ismert útvonalat.

A részvevők persze nem játszanak tiszta jogteres játékot. Ugyanis a jogtérben — azaz a döntési fák végigjárása során bejárható térben — nemcsak fizetőhelyek vannak, hanem vannak olyan pontok is, ahol eszközöket (kreditet, bónuszt stb.) kaphatunk. Ilyenek a különböző dotációk, visszatérítések, melyek szintén a döntési mechanizmus részei. Például ha különben elkerülnénk ugyan a fizetőkaput, de csak azon át juthatunk egy olyan pontra, ahol többet kapunk vissza, mint amekkora korábbi veszteségünk volt, akkor mégis érdemes inkább a rövid úton, a fizetőkapun keresztül közlekedni.

Végül, de nem utolsósorban, itt is vannak ún. féreglyukak. Ezek olyan pontok, ahol a tér egyik részéből a másikba nagy szakaszok kikerülésével, térugrással juthatunk el. A gyakorlatban ezen lehet a legnagyobb nyereséget elérni. Ezek a jogtérben lévő klasszikus kiskapuk, amelyek a jogrendszer konzisztenciájának defektjeiből, illetve a gyakori változtatások miatt bekövetkező összehangolatlanságból adódnak. Van olyan szituáció, amikor az egész jogtér átugorható egyetlen ilyen féreglyukkal, amilyen például a vámszabadterületen működő, adómentességet élvező vállalkozás...

Nagy lehetőségeket kínál tehát a jogtér ilyen típusú szakértői rendszereinek fejlesztése. Ez felfogható persze az adótörvények kijátszásának is, de ha én a pult túlsó oldalán ülnék, inkább tekinteném azt a jogszabályok tesztjének, nyúzópróbájának, a betömendő hézagok jelzőpóznáinak.

Az adó- és vámrendszer döntési fái jóval egyszerűbben megfogalmazhatók, mint a büntetőjog vagy a polgári jog hasonló algoritmusai. Ez utóbbiak még széles sávban az emberi mérlegelésre hagyatkozhatnak. A számítógép csak a rendelkezésre álló tények, jogszabályok rendszerezésében és keresésében segít, de nem dönthet. A vámjog viszont az első jogág, amelyben számítógéppel szinte mechanikusan születhetnek a határozatok, hiszen itt az adott áru tarifaszáma megvan, és a döntés teljesen automatikus.

Kis János

A szócsata döntetlenre áll

Kétarcú szoftverjog

Hosszú börtönbüntetést ígér az illegális szoftverek felhasználóinak a BSA (Business Software Alliance) plakátja; diákok floppylemezein úthengerek gördülnek át; pár tucat játékprogram miatt embereket vesz őrizetbe a maffiákkal szemben legalábbis tehetetlen magyar rendőrség; lefoglalt számítógépek, winchesterek; jogerős büntetőbírói ítélet két soproni BBS üzemeltetője ellen...
Mindez érthetően felkelti a laikusok érdeklődését is, és két táborra osztja még a számítástechnikai szakemberek világát is.

A számítástechnikai szakemberek egyik része azt a több tízmilliárd forintnyi kárt hangsúlyozza, ami az illegális szoftverek használata következtében a programok gyártóit és forgalmazóit éri, és egyetért azzal, hogy vaskézzel kell fellépni a nem jogtiszta szoftverek használóival, birtokosaival szemben. (A nem szakmai közvélemény egyelőre teljes érdektelenséget tanúsít ebben a kérdésben.)

A számítástechnikai szakemberek másik része szerint a szoftverhasználatot teljesen fel kellene szabadítani. Az amerikai programozók egy része már évekkel ezelőtt megalapította a The League for Programming Freedom (Liga a Programozás Szabadságáért) elnevezésű szervezetet, amely a szoftverek szerzői (illetve bizonyos szabadalmi) jogi védelmének teljes eltörléséért lobbyzik. Igaz, mindeddig teljesen eredménytelenül.

Az egyik fél arra hivatkozik, hogy a jogi védelem a nagy szoftverházak monopolhelyzetbe kerülésének kedvez, akadályozza az új vállalkozások létrejöttét és a szoftvertechnológia fejlődését, növeli a fejlesztési költségeket. Ugyanők utalnak a speciális hazai, pontosabban kelet-európai ár- és bérviszonyokra, amelyek a magánemberek számára valóban megnehezítik a nem professzionális célra használni kívánt jogtiszta programok megvásárlását. A programok illegális másolása, illetve az így másolt programok használata — e vélemény reprezentánsai szerint — voltaképpen nem okoz kárt senkinek, hiszen (szemben például egy autó jogellenes eltulajdonításával) a jogos tulajdonosnak vagy használónak a másolás következtében nem vész el az eredeti programja, azt ugyanúgy használni tudja azt, mint annak előtte. Tévedés tehát a klasszikus „lopás-modellt" citálni.

Az ellenoldal ezzel szemben kifejti, hogy csak a szerzői és szomszédos jogok szigorú és következetes védelme biztosítja a szoftvertechnológia fejlődését, hiszen éppen a jogdíjak teszik érdekeltté a fejlesztőket a jobb, fejlettebb programok létrehozásában, a szoftverházakat pedig ezek terjesztésében. Elismerik ugyan, hogy a szoftverárak a kelet-európai és kereseti árviszonyokhoz képest túl magasak, ez azonban nem indokolhatja az illegális szoftverhasználatot, a relatíve magas ár mifelénk általában jellemző a nyugati termékekre, ami nem mentség ellopásukra, másfelől viszont utalnak a részben vagy korlátozottan szabad felhasználású (shareware, freeware és public domain) programok alkalmazásának lehetőségére.

Már Platón is erkölcstelennek, sőt bizonyos vonatkozásban — a pénzért tanító szofistákkal szembeni vitáiban — lehetetlennek vélte a szellemi javak és értékek pénzért történő átadását. Nem kevésbé tény viszont, hogy a modern piacgazdaság az immateriális javakat, a szellemi termékeket éppúgy árucikké változtatta, mint az anyagi termékeket. Világunkban a jó hírnév, a becsület, a szerelem, sőt maga az emberi élet sem más, mint többé-kevésbé pontosan meghatározható piaci értékkel bíró árucikk. Vajh, miért volna más a szoftver vagy az atombomba?

Erről az álláspontról viszont nehéz, sőt lehetetlen konzekvens módon kritizálni a szellemi termékek, ezen belül a szoftver szigorúan védett magántulajdonként történő piaci forgalmazását. Ezen mit sem változtat — sőt, éppen a jogi védelem minél nagyobb szigorát támasztja alá — az a körülmény, hogy a számítógépes programok nagyon könnyen és csekély költséggel másolhatók. Az sem helytálló, hogy a szoftver

illegális másolása senkinek nem okoz anyagi kárt, mert az eredeti példány továbbra is a jogos tulajdonos vagy felhasználó birtokában marad, azt változatlanul birtokolhatja és használhatja.

Igen ám, de az elmaradt haszon is mérhető, a jogtalan másolás pedig csökkenti a potenciális vásárlók számát, és ezzel a szoftverház profitját. Viszont az ellentábor szerint az illegális szoftverhasználat nem passzióból történik, hanem mert a szoftver megvásárlásához nem rendelkeznek anyagi forrásokkal, és abból bizony akkor sem lesz vásárlóerő, nem lesz szoftvereladás, ha megakadályozzák a jogellenes szoftverhasználói magatartást.

A hardver és a szoftver a számítástechnika hőskorában annyira szerves egységet alkotott, hogy a vita csak később kezdődött el, amikor a kettő jogilag szétvált. A szoftver a szerzői jogvédelem hatáskörébe került, a hardver pedig megmaradt az iparjogvédelem oltalmi rendszerében, és csődöt mondtak azok a kísérletek, hogy a szoftverfejlesztés költségeit ugyanúgy építsék be a hardver árába, ahogy az üres magnókazetták is hordozzák a potenciálisan rájuk kerülő szellemi alkotások szerzői jogdíját.

A szócsata egyelőre tehát „döntetlenre" áll. De az egyáltalán nem elképzelhetetlen, hogy a technológiai fejlődés, amely pillanatnyilag ismét a szoftver és a hardver összeolvadásának irányába mutat, belátható időn belül elmossa mindkét álláspont aktualitását.

Véleményeltérés

A fenti írás név nélküli megjelenésének oka az, hogy a szerző nem vállalta cikkének a szerkesztési módosításokkal elkészült változatát. Illetve nem fogadta el azt, hogy az általa megfogalmazott gondolatok közül végkicsengésnek mi a mérkőzés „döntetlenre állását" hoztuk ki, és elhagytuk zárómondatát, amely így hangzott: „Társadalmunkban aki a 'szent' magántulajdont (legyen az hardver vagy szoftver) megsérti, az közönséges tolvaj, és bűnhődnie kell."

Mi igenis látunk némi különbséget az autólopás és a „szoftverlopás" között (lásd erről részletesen az 1996. decemberi hónap témáját), és tapasztalataink szerint a számítástechnikusok kevés kivétellel szintén érzik a differenciát. Remélhetőleg a jogászok között is egyre többen akadnak ilyenek, hiszen ha egy gyilkossági ügy elbírálásánál különbséget tudnak tenni a tett elkövetésének körülményei és motívumai szerint — akár még felmentő ítéletet is hozva —, akkor előbb-utóbb szoftverügyben is reálisabban meg tudják majd ítélni, hogy ki mekkora tolvaj, és ki kitől és mit lop el.

A szerkesztőség

A hülyeség nem alkotmányellenes?

Jogselejt és jogvírus

Informatikai életünket szabályozó jogszabályaink a szakmai dilettantizmus példatárai. Az informatika hasznosítása a jogban olyan hatásfokú, mint amilyen hatásfokkal az ősember használta a kőbaltát a mamut ellen. Ennek a katasztrofális helyzetnek nem a pénzhiány, hanem a logika hiánya az egyetlen — szakmai — oka. Azoknak íródott e cikk, akik szeretik a logikus gondolkodást, és nem szeretik mások logikátlanságának következményeit viselni. Elsősorban a veszélyre való figyelmeztetésül, és csak másodsorban azért, hogy a szakmai példák révén olvasóink saját ítélőképességüket is próbára tegyék.

Ez az írás akár logikai feladványok gyűjteménye is lehetne, ha a dermesztő logikátlanságok példái nem a jogminőség siralmas voltára és az ebből következő súlyos fenyegetettségünkre kényszerítenének figyelni.

Jogállamokban a jog a legfontosabb életminőség-meghatározó tényező. Természetesen az informatika korszakában az informatikai folyamatok jogilag is szabályozottak lesznek, a jogszolgáltatás pedig a lehető legnagyobb mértékig informatikai automatizmusokra fog támaszkodni. Az életminőségnek tehát döntő meghatározója lesz az, hogy milyen a szerepe a jognak az informatikában, és milyen a szerepe az informatikának a jogban.

Jog az informatikában

Ha mindkét szempontból rend van, akkor nincs baj. Ha akár csak egyik oldalon is gyenge a minőség, az már lehetetlenné teszi az emberhez méltó életet, legalábbis az állampolgárok többsége számára.

A jog az irányítás eszköze. Az irányítás az a terület, ahol azonnal megmutatkozik mind az intelligencia megléte, mind pedig hiánya. Kissé leegyszerűsítve kimondható, hogy a jogminőség egyenlő az irányítás intelligenciaszintjével. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy a logika az intelligencia legelemibb kritériuma, akkor pusztán logikai alapon bárki képes egy társadalom jogi irányításának intelligenciaszintjét megállapítani.

Volt már szó e lapban „A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról" szóló (1992. évi LXIII.) és a statisztikáról szóló (1993. évi XLVI.) botrányosan rossz törvényekről (Új Alaplap, 1994. április). Az élet nem áll meg. Újabb és újabb informatikai jogselejt jelenik meg, amely vírusként rombolja vagy teszi lehetetlenné az egészséges fejlődést.

Fogalmak

Bootvírus, makrovírus és hasonlók mellett van már jogvírus is. Ilyen behurcolt jogvírus „Az Európa Tanács egyezménye az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során". (Idézeteink az Európa Tanács Adatvédelmi Egyezményének megerősítéséről szóló H/4149. számú országgyűlési határozati javaslatból valók.)

Ehhez az egyezményhez való csatlakozásunkat az Országgyűlés 1997 júniusában megerősítette. Az egyezményhez való csatlakozás kihirdetésének pillanatától más lesz mifelénk a világ. Egyebek mellett például két „személyes adat" fogalom lesz a magyar jogban. (Ennek a dualizmusnak a bevezetése az igazi pluralizmus felé vezető út első lépése, ami egyben az információszabadságnak is hatalmas vívmánya: mindenki szabadon választhat, hogy melyik definíciót használja. Az információszabadság kifejezés egyébként nem túl sűrűn (!) fordul elő a magyar törvények szövegében, és ezzel, a különböző definíciók közötti szabad választással kívánják tartalommal feltölteni az eddig még kongóan üres és egyébként sem túl értelmes „információszabadság" kifejezést.)

Az egyezmény szerint „személyes adat: bármely információ, amely egy

azonosított vagy azonoítható egyénre vonatkozik".

Az 1992. évi LXIII. tv. 1. -a szerint azonban „személyes adat: a meghatározott természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés."

Azonosnak tekinthető a két definíció?

A hatályos magyar jog szerint adat lehet valami akkor is, ha nincs is adva, például akkor, ha a levonható következtetést nem vonta le senki. Az egyezmény szerint is így van?

Melyik definíció a jobb?

Megengedhető-e, hogy valaki váltogatva, hol az egyiket, hol a másikat használja?

Az egyezmény 5. cikke „az adatok minőségével" foglalkozik, és előírja például, hogy „az adatoknak tárolásuk céljával arányban kell állniuk, és meg kell felelniük e célnak, azon nem terjeszkedhetnek túl."

Hogyan lehet definiálni egy adatnak egy céllal való arányban állását?

Mi indokolja, hogy csak a tárolási céllal kell „arányban állniuk az adatoknak", a feldolgozás és terjesztés céljával például miért nem?

Az egyezmény szerint „Mindenkinek joga van arra, hogy tudomást szerezzen személyes adatok automatizált állományáról, annak fő céljairól, valamint az adatállományt kezelő személyéről és szokásos lakhelyéről vagy székhelyéről."

Az adatállományt kezelő személyéről és szokásos lakhelyéről vagy székhelyéről tudomást szerezni nyilván azt jelenti, hogy megismerjük az adatállományt kezelő személyét és szokásos lakhelyét vagy székhelyét.

Ha személyes adatok automatizált állományáról tudomást szerezni is azt jelenti, hogy megismerjük az adatállományt, akkor ez nem fog ütközni a személyes adatok védelmével?

Eddig még arról az „automatizált állományról" sem volt joga bárkinek mindent tudni, amelyben az ő adatai vannak: a többi személy adataihoz másnak általában semmi köze nem volt. Ezután másképp lesz?

Hogyan értelmezhető a „szokásos lakhely" megismerési joga? Nem állandó, nem ideiglenes, hanem szokásos lakóhely megismerésére lesz majd jogunk a Nagy Európa Házban...

Vajon hogyan lehet definiálni valaki szokásos lakhelyét?

Érdekes módon foglalkozik a jogkorlátozással az egyezmény: „... jogok gyakorlásának korlátozását törvény elrendelheti ..., ha ezzel az adatalany magánélete nyilvánvalóan nem kerül veszélybe."

Ez azt jelenti, hogy a jogkorlátozást korlátlanul el lehet rendelni, az adatalany magánéletének bármilyen súlyos veszélybe juttatásával is, csak arra kell ügyelni, hogy ez ne legyen nyilvánvaló?

Lehetséges, hogy a jogkorlátozásnak — Európában — még akkor sincs akadálya, ha az adatalanynak nyilvánvalóan veszélybe kerül a közösségi élete, magánélete azonban nem, vagy nem nyilvánvalóan?

Az alapokról van szó

Ezek, az emberi jóérzést és a legelemibb logikát durván sértő előírások informatikai életünket lesznek hivatva irányítani. Az előttünk álló korszakot az informatika korának jósolják a szaktudósok. Nem nehéz elképzelni, hogy milyen lesz ez, ha jogi alapjaiban hemzseg a selejtes jogszabály.

Az Európa Tanács 1981. január 28-án hozta létre ezt az egyezményt, melyhez való csatlakozásunkat a kormány az Országgyűléssel megerősítette. Az egyezmény szakmai színvonala még az 1975-ös európai élvonalétól is elmarad. Az informatikában pedig két évtized nagy idő. Az egyezmény (amelynek csetléseiből, botlásaiból csak néhányat emeltünk ki) már megjelenése korában is avult alapokon nyugvó, szakmailag dilettáns jogi tákolmány volt. A hozzá való csatlakozás — ma, 1997-ben — nem előbbre lépés, hanem nemzeti szégyen.

Az informatika szakmában ma már minden felelősen gondolkodó előtt nyilvánvaló, hogy sürgősen rendbe kell tenni a jogi alapokat, helyesebben létre kell hozni a szakmailag kifogástalan jogi alapokat. Jogi részről azonban nem így látják. Dr. Majtényi László adatvédelmi biztos nyilatkozta a Demokratának (Demokrata 1997/26): „Szerintem nem kell információs törvény, a jelen helyzetben inkább ágazati szabályozásra lenne szükség. Az adatvédelmi törvény nagyon jó fundamentum, és az az egy-két rendelkezés, amit az információszabadságról ez a törvény tartalmaz, tökéletesen elegendő. Hiszen minden további jogi szabályozás csak szűkítené az információszabadságot."

Vajon az ágazati szabályozás nem jogi szabályozás?

Ha minden további jogi szabályozás csak szűkítené az információszabadságot, az ágazati szabályozás miért nem?

Egyébként eddig úgy tudtuk, hogy vannak szűkítő és bővítő hatású jogszabályok. A szűkítő hatásúak szűkítik a törvényes lehetőségeket, a bővítő hatásúak bővítik. Ezután nem így lesz?

Lesznek „további" jogszabályok is, amelyek csak szűkíthetik az információszabadságot?

Tudomásunk szerint törvény is előírja, hogy „Jogszabályt akkor kell alkotni, ha a társadalmi, gazdasági viszonyok változása, az állampolgári jogok és kötelességek rendezése, az érdekösszeütközések feloldása azt szükségessé teszi." (1987. évi XI. törvény a jogalkotásról, 17. §.)

Ha csak az informatikát nézzük is, nem változtak eléggé a társadalmi, gazdasági viszonyok?

Nincs szükség érdek-összeütközések feloldására?

Vagy nincs elég érdek-összeütközés (amiben vagy aminek feloldásában szerepe van az informatikának)?

Az állampolgári jogok és kötelességek rendezettsége megfelelő?

(Mind ez ideig nemhogy az informatikai vonatkozású állampolgári jogok és kötelességek kielégítő rendezésére nem futotta, de még a legfontosabb informatikai fogalmak elfogadható definiálásával sem boldogultak a jogban.)

Informatika a jogban

Minden rendszeresség nélkül felsorolunk néhány olyan közismert tudományágat, illetve módszert, amelyet bármelyik számítástechnikus kapásból közel ugyanígy sorolna, ha megkérdeznénk, mi az, amit szakmánkból nélkülözhetetlenül alkalmazandónak tartana az élet bármelyik komolyabb területén: rendszerelmélet (a rendszerszemlélet); irányítástudomány; információelmélet; operációkutatás (optimalizálás); rendszerelemzés; rendszerszervezés; hatékonyságelemzés; értékelemzés (gyenge pont elemzés); következményelemzés; modellezés; logika; prognosztika; hatáselemzés, hatásértékelés, hatástanulmánykészítés; adatbázis, tudásbázis, szakértő(i) rendszer (létrehozás, használat).

Most, 1997-ben érdemben ezek egyikét sem alkalmazza a magyarországi törvény-előkészítés! Pedig törvény van rá, hogy „A jogszabály megalkotása előtt — a tudomány eredményeire támaszkodva — elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogokat és a kötelességek érvényesülését, az érdek-összeütközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit, erről a jogalkotót tájékoz-

tatni kell." (1987. évi XI. törvény a jogalkotásról, 18. §.)

Lássunk néhány példát arra, hogy miként támaszkodnak mifelénk a tudomány eredményeire. Példáink az ez évben tárgyalt legreprezentatívabb parlamenti előterjesztésből, a Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló (H/3400. sz.) országgyűlési határozati javaslatból valók. (Előadó: Baja Ferenc miniszter.)

Modellezés, modellek:

„Egy-egy szakterületre együtt kell látni

az okok, hatótényezők –> környezet állapota –> probléma –> cél –> megoldások –> feladat

folyamatot, ez lényegét tekintve megfelel az OECD-ben általánosan használt

terhelés => állapot => válaszintézkedés

modellnek."

Együtt kell látnunk egy „folyamatot", de mivel kell azt együtt látnunk? És miért?

Szavaknak nyilakkal vegyes felsorolása miért alkot folyamatot?

A sima nyilas folyamat mitől felel meg egy dupla nyilas modellnek?

A vastag nyilas modell minek akar a modellje lenni?

Az Olvasó talán tudja?

Logika:

„Azokat a kármentesítési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek több problémát oldanak meg egyszerre."

Miért nem az optimális megoldásokat kell előnyben részesíteni, miért azokat, „amelyek több problémát oldanak meg egyszerre"?

Ahelyett, hogy betömnénk a léket, és csak azt az egy problémát oldanánk meg, hogy ne süllyedjen el a hajó, azt kellene csinálnunk, hogy az utasokkal festetni kezdjük a korlátokat, megoldva ezzel a következő három problémát:

— szebb lesz a hajó,

— felhasználjuk a holnap már szavatosságát vesztett festéket, és

— eltereljük az utasok figyelmét a közelgő halálról.

Logika és számítástechnika

Példa a legegyszerűbb művelet, az összeadás alkalmazására. Egy ábra clme a parlament elé vitt, gazdagon illusztrált környezetvédelmi anyagból:

„Városok levegőminősége a határérték túllépések alapján kén-dioxid, nitrogén-dioxid, por összesítve 1995."

Összeadták a kén-dioxidot, a nitrogén-dioxidot és a port!?

Világos magyar beszéd (a logikához ennek is van valami köze):

„Hulladékgazdálkodás a szilárd települési nem veszélyes hulladékokkal."

(Ne feledjük, az ilyen minőségű, sok évre szóló országos program a jogminőséget, a jogbiztonságot is rontja, hiszen az országgyűlési határozat nem törvény ugyan, de fontos jogforrás, amire törvények, rendeletek épülnek, és a gyakorlat számára eligazításul szolgál.)

Az Alkotmánybíróság is...

Nem véletlen, hogy az Alkotmánybíróság már korábban fontosnak tartotta, hogy határozatban foglalkozzon ezzel a kérdéssel.

11/1992. (III.5.) AB határozat: „a törvény szövegezésének határozatlansága és bizonytalansága sérti a jogbiztonság követelményét."

„A jogbiztonság az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak, és a norma címzettjei számára a büntetőjogban is előre láthatóak legyenek."

A korszerű tudományról tudomást sem vevő jogszabály-előkészítés tehát a jogbiztonsággal is hadilábon áll.

Jól jellemzi a helyzetet dr. Kilényi Géza alkotmánybíró: „Az állampolgár kiszolgáltatottságát csak növeli jogszabályaink elégtelen szakmai színvonala. Ha tömören kellene jellemezni a minőséget, azt kell mondjam: katasztrofálisan rossz. ... Szeretném hangsúlyozni, nem mérce az, hogy az Alkotmánybíróság hány rendelkezést semmisít meg, mert mi kizárólag alkotmányossági kontrollt gyakorlunk. Úgy is fogalmazhatok, a hülyeség önmagában még nem alkotmányellenes." (Népszabadság, 1997. május 30.)

Kinek mibe kerül?

Érdekes kérdés, ha az önmagukban még nem alkotmányellenes hülyeségek egymást támogatva (ilyenkor már nem önmagukban vannak), jogszabályokban is megfogalmazódva mennyire lesznek alkotmányellenesek. Még érdekesebbek azonban az olyan kérdések, hogy akár az alkotmányellenes, akár a nem alkotmányellenes hülyeségek kinek mibe kerülnek.

Ma, amikor rendelkezésre állnak olyan számítástechnikai minőségellenőrző eszközök, amelyekkel a jelenleginél lényegesen több törvényt lehetne alkotni, a jelenleginél lényegesen jobb minőségben, mégis változatlanul az a helyzet, hogy:

„A törvények technikailag kidolgozatlanok, sok a szerkezeti, illetve szövegezési kodifikációs hiba..." (Dr. Sárközy Tamás: A törvények rossz szelleme. Figyelő, 1996. ápr. 4.) és

„... szinte nincs olyan parlamenti előterjesztés, törvénytervezet, amely ne hemzsegne a hibáktól, nem is beszélve a figyelmetlenség okozta joghézagokról ..." (Bonifert Mária: Előjel. HVG, 1996. június 15.)

Mind ez ideig semmi felmérést nem tettek közzé, hogy a jogselejtből mennyi kár keletkezik, és az a lakosság mely rétegét hogyan sújtja. Azt sem tudjuk, hogy egy törvény előkészítése mibe kerül. Ilyen adatok nincsenek. Az ilyesmi senkinek nem is fontos. Egy parlamenti interpellációban a megkérdezett miniszter nemrég azt mondta az egyik törvényről, hogy annak előkészítése 50 millióba került, de az is lehet, hogy 70 millióba... A hiba 40 (!) százalékos.

Pusztán e hibaösszeg fele elég lenne a jogminőség számítástechnikai eszközökkel való gyökeres javítására, és a jogselejtből származó károk sok milliárddal való csökkentésére. Kényelmesebb azonban ma is a jól megszokott kőbaltákat használni, annál is inkább, mert ma már a mamutoktól és a kardfogú tigrisektől nem kell félni, és ha mégis megjelennének (ki tudja?), ott az a rengeteg kiskapu, biztosan akad köztük, amelyiken keresztül veszély nélkül távozni lehet.

Egyelőre. A jogvírusok ugyanis már behatoltak az informatika rendszerébe, és több helyen is zavartalanul szaporodnak. Ha a rendszer életét is megbénítják, akkor a totális anarchiából a kiskapukon keresztül sem lehet majd máshová jutni, mint ugyanabba a totális anarchiába. Mégpedig mindenkinek. Azoknak is, akik akkor el fogják hajigálni addig féltve szorongatott kőbaltáikat, hogy gyorsabban tudjanak futni, hogy hamarabb elérjék a kiskapukat.

Összegezés

Szükségesnek tartotta mindezt elmondani egy olyan számítástechnikus, aki még az M3 mellett kezdte szakmai gyakorlatát, és azóta is csak azt tapasztalta, hogy a logika mellőzése mindig károkat okoz.

Legalább arra ügyeljünk, hogy ezeket a károkat ne velünk fizettessék meg! Legalább saját szakmánk jogi szabályozásában követeljünk meg egy minimális szintű intelligenciát!

Pogány Csaba

Januártól megújuló Új Alaplap

Kezdődik a visszaszámlálás

A rakétakilövés és a lapkészítés között sok a hasonlóság. Az Új (és még újabb) Alaplap(ok) megjelenését is szigorú menetrendhez igazodó előkészületek előzik meg, a „felbocsátás" kitűzött időpontjának módosítása ugyanúgy gondot okoz, és a már útnak indított lap a rakétához hasonlóan befejezett mű, amelyen változtatni nem nagyon lehet. Legfőképpen pedig, miként a rakétának, a lapnak is célba kell találnia, el kell jutnia rendeltetési helyére.

Egy kicsit a bevezetőben említett hasonlatnál maradva, miután a már útnak indított rakéta (sajtótermék) röppályája alig módosítható, minden jelentősebb átprogramozáshoz jó előre ki kell dolgozni az új konstrukció összes paraméterét: a hordozott terhet (tartalmat), az elérhető célokat (olvasóközönséget), és nem utolsósorban az előállítás kötségeinek fedezéséhez minimálisan szükséges értékesítési árakat.

Lapunknak az 1998. januári számmal tervezett átalakulása nem annyira radikális, mint amilyen az 1990. júniusában lezajlott váltás volt, amikor a Mikroszámítógép Magazin sokkal több tartalmi és formai módosítással Alaplappá alakult, de a mostani változások is elég jelentősek. Vegyük sorra ezeket.

CD-ROM melléklet

Múlt havi számunkban már beharangoztuk, hogy ez évi olvasói felmérésünk és közvéleménykutatásunk alapján az Új Alaplap „standard" melléklete az 1998. januári számtól kezdve *CD-ROM* lesz. Mégsem lenne indokolt nekrológot írni a floppyról, mert az olvasók kisebbik, de nem elhanyagolható hányada egyelőre nem kíván (vagy CD-s technikai lehetőségek hiányában nem tud) megválni a floppymelléklettől, ezért nekik készítünk majd lapunkból floppymellékletes változatot is, *előfizetéses terjesztésre*. A floppy tartalma valamilyen formában integrálva lesz a CD-be. A mostani extra CD-re még nem tettük rá, mert ott van a lapban a floppy, egyébként azonban igyekeztünk szerkezetileg is már a leendő CD „nulladik számát" előállítani.

Az olvasóknak továbbra is floppyt igénylő 40 százalékából 25 százalék szavazott a CD-s főirány mellett megtartandó és legalább előfizetéssel terjesztett floppys változatra, ami *elméletileg* azt jelenti, hogy ők azt elő is fogják fizetni. A következő két hónapban, az előfizetések beérkezése során derül azonban csak ki, hogy *ténylegesen* mekkora a floppyhoz ragaszkodó tábor.

(A CD-melléklet koncepciójával, szerkezetével, tartalmával és „használati utasításával" itt bővebben nem foglalkozunk, mert erről részletesen szól a 23-24. oldalon olvasható írás.)

Nagyobb terjedelem

Januártól a CD-melléklet révén 650 megabájtnyi többlethellyel rendelkezünk, amit persze nem akarunk *mindig és mindenáron dugig* megtölteni, mert továbbra is fontosabbnak tartjuk, hogy az olvasó jól előválogatott, tartalmas, értelmes, jó minőségű anyagokat kapjon, ne pedig egy „olyan-amilyen" *turkálót*. Egyidejűleg a nyomtatott lap terjedelmét is növeljük 8 színes oldallal, így az összesen 80 oldalas lesz. A szokásosnál több hirdetés esetén (Ifabo, Compfair időszakában) úgy növeljük a terjedelmet, hogy az elhelyezhető szerkesztőségi anyagok mennyisége ne csökkenjen.

Átalakított lapszerkezet

Az 1997. decemberi számmal búcsút intünk a sokáig (sőt túl sokáig) megőrzött középső kartonnak, amely 1990. júniusa óta lapunk jellegzetes részét alkotta. Hét évvel ezelőtt, a papírszerűen vékony 5,25"-es floppyk megóvására találtuk ki ezt a megoldást, ami sokáig jól bevált, bár a „hajtogató postás" ellen persze nem nyújtott védelmet. A keménybborítású és vastagabb 3,5"-es lemezekre való 1996. januári áttérés után erre a hordozókartonra és a felragasztásra — utólag bevalljuk — tulajdonképpen már *nem lett volna szükség*, mert a lefóliázott lapban ezek a lemezek akár a címlap előtt, akár a lapon belül „csúszkálva is" megfelelő biztonságban vannak. (Ezzel egyúttal elkerülhetők a makacs ragasztókkal átélt kalandok is.) A CD-re való áttéréssel egyidejűleg tehát átalakítjuk a lap szerkezetét: középen színes oldalak lesznek, és a válaszlevelezőlapokat áthelyezzük a hátsó borító előtti lapra. Emellett maga a borító is az eddiginél keményebb műnyomópapírra készül.

A minőség ára

A változtatások, a többletszolgáltatások természetesen többletkiadásokkal járnak. A CD gyártási költsége még mindig duplája a floppy anyagárának, a CD-melléklet anyaggyűjtésének, szerkesztésének és technikai előkészítésének élőmunka-ráfordítása pedig többszöröse annak, mint amennyi a floppymelléklethez szükséges. (És még ez utóbbi költség is megmarad.) Nem véletlen, hogy a havi CD-sedésben bennünket megelőző társlapok (Chip, Computer Panoráma, PC World) ára már eddig is 600 forint felett volt.

Az Új Alaplap olvasói között hagyományosan azok vannak többségben, akik *a tartalmat, a belbecset* többre értékelik *a formánál, a külcsínnél*, ezért továbbra is költségcsökkentő tényezőként kalkuláljuk a „szövegorientált", nem színes oldalakat, bár növeljük a színes oldalak számát is, így azok a lapnak majdnem a felét teszik majd ki.

A megtakarításokkal és a hirdetési tarifák valamelyes emelésével sikerült úgy kalkulálni, hogy lapunk 1998 januárjától mégis a 600 forintos határvonal *alatt* maradjon (588 Ft lesz, mint ez a mostani szám is), az előfizetőknek pedig 2 hónapnyi kedvezményt tudunk nyújtani: az 1998. évi előfizetési díj 5880 Ft. A floppymellékletes változat előfizetési díja 4860 Ft, így egy floppys szám az olvasónak 405 forintjába kerül, csak 9 forinttal többe, mint amennyit eddig az újságárusnál fizetett érte!

Az év hátralévő számaiban tehát többször is találkozhatnak majd lapunkban a változásokat tudatosító és a jövő évi előfizetésre rábeszélő felhívásokkal. Ha nincs ellenérvük, engedjék magukat meggyőzni. Ha van ellenérvük, írják meg nekünk.

Faklen Pál

Az 1997-es felmérés adatai I.

Az olvasótábor „átvilágítása”

Idei olvasói közvéleménykutatásunk adatai közül már többször hivatkoztunk az állandó CD-mellékletet helyeslők, illetve elutasítók arányára, hiszen ez a lappal kapcsolatos stratégiai döntésünk fő támpontja volt. A nyár óta megjelent saját hirdetéseinkhez felhasználtuk továbbá azokat a megoszlási számokat, amelyek meggyőzően alátámasztják, hogy az Új Alaplap a számítástechnikai beruházások területén a döntéshozók és a szakmai döntéselőkészítők célcsoportjának elérésére az egyik legalkalmasabb reklámhordozó. A felmérés többi adatával eddig azonban nem sokat foglalkoztunk, tehát ideje, hogy elkezdjük törleszteni adósságunkat. A mostani, első részben az olvasótábor demográfiai összetételére és a főbb olvasási szokásokra vonatkozó adatokat foglaltuk össze.

Az 1997. április számunkban elhelyezett önkitöltős kérdőívekből 1579 darab érkezett vissza, ami a lap terjesztett átlagpéldányszámának 20%-a. Az adatok feldolgozását a Mareco Marketingkutató Kft végezte el. Az alábbiakban a felmérés százalékos adatait a jobb áttekinthetőség kedvéért mindig egész számra kerekítve közöljük.

Kik olvassák?

Egyetlen mondatban (és leegyszerűsítve) lapunk *tipikus* olvasója férfi, 34 év körüli, felsőfokú végzettségű, és valamelyik vidéki városban él.

Ami az életkort illet, az átlagnál sokkal jobb mutató a kategóriák szerinti megoszlás:

18 év alattiak	9%
19–25 évesek	16%
26–35 évesek	29%
36–45 évesek	29%
46–60 évesek	14%
61 év felettiek	2%

A hímneműek dominanciája változatlanul nagyon erős, mindössze az olvasótábor 7 százaléka tartozik a szebbik nemhez.

Az iskolai végzettséget tekintve a magyar lakosság egészétől alaposan eltér olvasótáborunk összetétele: 50% a diplomások aránya, 34% végzett középiskolát, 7% szakmunkásképzőt és 6% általános iskolát. (3% nem adta meg iskolai végzettségét.)

Lakóhely szerint budapesti illetőségű az olvasók 26%-a, ami nagyjából megfelel az ország népességén belül a fővárosi arányának. Vidéki városokban él az olvasótábor 55%-a, községekben pedig 18%-a. (A külföldi olvasók aránya mindössze 1%, de ez tapasztalataink szerint nem az érdeklődés hiányának, hanem a szomszédos országok magyarlakta területein megoldatlan lapterjesztésnek „köszönhető”.)

Kapcsolat a laphoz

A másik kérdéscsoport az olvasóknak a laphoz fűződő kapcsolatára és véleményére vonatkozott. Az igen értékes szöveges válaszokat igyekszünk közvetlenül a szerkesztési munkában hasznosítani, a számszerűsíthető formában feltett kérdések alapján pedig az alábbi kép kerekedett ki.

Az Új Alaplap beszerzését illetően, a többség (54%) az újságárusnál veszi meg a lapot. A második legfontosabb forrás a munkahelyi előfizetés (24%), ezt követi a privát előfizetés (16%). Az ismerősöktől való kölcsönkérés, a könyvtári olvasás és az egyéb hozzájutás együttvéve 7%-ot tesz ki. A válaszok alapján egyazon példányt átlagosan 4,63 fő olvassa. Ezt alapul véve és az auditált terjesztési adatokkal beszorozva kapjuk azt, hogy lapunknak mintegy 37 ezer rendszeres olvasója van, az alkalmi olvasókkal együtt pedig a teljes olvasói létszám eléri az 50 ezret.

Igen magas, 70% azok aránya, aki lapunknak minden egyes számát elolvassák, további 20% pedig a számok többségéhez hozzájut. Az alkalmankénti olvasók aránya 10%.

A legfrissebb adatok is azt támasztják alá, hogy az Új Alaplapnak igen hűséges olvasótábora van: a Mikroszámítógép Magazin időszak óta (1983–1990) olvasója lapunknak 28%. Az Alaplap korszakban (1990 és 1993 között) kapcsolódott be a lap olvasásába 29%, az Új Alaplappá alakulás (1994) óta pedig a jelenlegi olvasók 43%-a.

Átfedések

Az [Új] Alaplap szerkesztősége soha nem vallott és nem is hirdetett olyan nézeteket, hogy „mindenki nálunk talál meg mindent”, és a mi olvasóink ne is érdeklődjenek más lapok iránt. Egyetlen kiadvány sem képes a teljességet nyújtani, viszont mindegyik hordoz olyasmit, amit a többiek nem. Tudjuk, hogy vannak igazi „információfaló” olvasók, és hogy a lapok olvasótábora átfedi egymást, de ennek mértékéről kevés az adat. Ha majd a többi lap felmérésében is lesznek ilyen kérdések, akkor a válaszok komplex összevetésével jobban megközelíthetjük ezt a többdimenziós mátrixot. Adalékként álljon itt egyelőre a mi felmérésünkből az a megoszlás, hogy az Új Alaplap olvasóinak hány százaléka olvassa *rendszeresen* a profilunkhoz közel eső egyéb számítástechnikai kiadványokat, illetve napilap-mellékleteket. (A közölt adatok az összes megnevezésre vetített megoszlást mutatják, az egyes megnevezéseket a mintára vetítve valamivel magasabb értékeket kapnánk.)

Chip	28%
PC World	27%
Computer Panoráma	21%
CW-Számítástechnika	13%
VGA Monitor	3%
Computer Technika	2%
TeleComputer	1%

CD-melléklet

Végül a teljesség és a pontosság kedvéért a mellékletről rendezett mini „népszavazás” eredményét itt is megismételjük: a válaszadók 60%-a értett egyet a rendszeres CD-mellékletre való áttéréssel, 15% voksolt úgy, hogy maradjon inkább csak a floppy, és 25% számára megfelel az is, ha megmarad a CD-mellékletes kiadás mellett egy *előfizethető* floppys változat. Elfogadtuk a többség akaratát, és *a kisebbség többségének* kívánságát. Olvasóinkon is múlik, hogy jól döntöttünk-e.

Faklen Pál

HP Office
A működő iroda védjegye

HEWLETT® PACKARD

Hivatalos Nagykereskedő

NAGYKERESKEDŐ:
CHS MAGYARORSZÁG 1067 Budapest, Podmaniczky u. 43. Tel.: 302-4222

VISZONTELADÓK:
Békéscsaba **NAP-SZÁM BT.** 5600 Andrássy út 79-81. Tel.: (06-66) 451-822 • Budaörs **APOLLO COMPUTER KFT.** 2040 Ébner Gy. köz. 4. Tel.: (06-23) 505-020 • Budapest **DUNA ELEKTRONIKA KFT.** 1138 Váci út 168/B. Tel.: 270-5600 • **FEFO KFT.** 1073 Barcsay u. 6. Tel.: 352-8869 • **KVENTA** 1067 Podmaniczky u. 37. Tel.: 269-5262 • **NET KFT.** 1052 Kristóf tér 6. Tel.: 248-0505 • Debrecen **LANSOFT KFT.** 4028 Laktanya u. 50. Tel.: (06-52) 446-883 • Győr **MOD KFT.** 9023 Corvin u. 3. Tel.: (06-96) 510-060 • Kaposvár **SOMOGY INFORMATIKA KFT.** 7400 Somsich Pál u. 4. Tel.: (06-82) 423-681 • Kecskemét **BELGO KFT.** 6000 Reile Géza u. 22. Tel.: (06-76) 321-459 • Miskolc **PROJEN KFT.** 3516 Csermák u. 57. Tel.: (06-46) 411-188 • Salgótarján **PROFESSZIONÁL SALGÓTARJÁN KFT.** 3100 Bartók Béla út 10. Tel.: (06-32) 420-666 • Sopron **TELECOMP KFT.** 9400 Orsolya tér 5. Tel.: (06-99) 338-555 • Székesfehérvár **LAUREL KFT.** 8000 Gyümölcs u. 4-6. Tel.: (06-22) 333-801 • **MULTI TECHNIKA LABOR KFT.** 8000 Kassai út 45. Tel.: (06-22) 308-018 • Szolnok **KARAKTER KFT.** 5000 Szapáry u. 6. Tel.: (06-56) 420-067 • Veszprém **INFORNAX** 8200 Botev Üzletház Tel.: (06-88) 428-235

Ma egy valamire való vállalkozás számítógépes kiépítése több millió forintos beruházást igényel, amit egy összegben kevés kiscég engedhet meg magának. Ugyanakkor egyetlen vállalkozás sem képes hatékonyan működni számítógépek, szoftverek és távközlési szolgáltatások nélkül. Erre az ellentmondásra kínál megoldást a Hewlett-Packard Magyarország ezzel az egyedülálló csomaggal, amelyet minden részletében a kis irodák optimális működtetéséhez állított össze:

Hardver:

- 1 db HP NetServer E40 szerver Intel Pentium® Pro 200 MHz processzorral
- 3 db HP Vectra VE asztali számítógép Intel Pentium® MMX™ 166 MHz processzorral
- 1 db HP SureStore T4i szalagos háttértároló
- 1 db HP LaserJet 6P lézernyomtató HP JetDirect 150x hálózati nyomtató szerverrel
- 1 db HP ScanJet 5s színes szkenner (opcionális)
- HP Network Kit

Szoftver:

Szerver oldal:

- Microsoft Irodai Kiszolgáló csomag
- Fax szerver
- Internet: elektronikus levelezés, web szerver, web szerkesztő, proxy szerver
- Relációs adatbázis kezelő
- Fair Business Line – cégarculatra szabott elektronikus üzleti fórum, online-üzleti kommunikáció

Kliens oldal:

- Microsoft Windows 95
- Microsoft Office 97: szövegszerkesztő, táblázatkezelő, prezentáció készítő, adatbáziskezelő, csoportmunka szervező

Szolgáltatás: 3 év garancia a hardver elemekre. Napi rendszerességű távdiagnosztika, hibafigyelés és -elhárítás, problémamegelőzés, távoli szerverfelügyelet a HP vevőszolgálatától. Helyszíni üzembehelyezés, egynapos helyszíni felhasználói oktatás.

MATÁV szolgáltatások (opcionális): Üzleti telefonvonal – Zöld szám – Internet – Digitális kényelmi szolgáltatások – Hívókártya – Telefonkártya – Telefonkészülék, alközpont – Országos telefonkönyv CD-ROM

Finanszírozás: mindezt egy egyedülálló hároméves futamidejű tartós bérleti szerződés keretében technológiai frissítés opcióval, **99.900 Ft+Áfa*** havi bérleti díjért.

(További információért hívja a 06-80-HP-INFO (06-80-47-4636) zöld számot, vagy forduljon a fenti hivatalos viszonteladókhoz.
HP Magyarország website: http://www.hp.hu)

MŰSZAKI JELLEMZŐK:

- **HP NetServer E40**
  Intel Pentium® Pro 200 MHz, 2.1 GB HDD, 64MB RAM, 10/100TX hálózati kártya, HP SureStore 4/8GB T4i szalagos háttértároló
- **HP Vectra VE**
  Intel Pentium® MMX™ 166 MHz processzor, 16MB RAM, 2.5GB HDD diszk, 14" SVGA monitor
- **HP LaserJet 6P**
  600dpi, 8 lap/perc
- **HP ScanJet 5s**
  300/600 dpi színes szkenner

MMX™ intel inside pentium® PROCESSOR

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1020 ▶

**A fenti ár 200Ft/USD árfolyamig értendő. A Hewlett-Packard a havi bérlet összegét, legfeljebb a dollár árfolyamváltozásának mértékéig igazíthatja.*

COMPFAIR 1997

október 14-18.

makrotrend

számítástechnika

A pavilon **211**

VÁRJUK ÖNT

Tel: 383-4356 Fax: 363-7888

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1031 ▲

N-SYS

N-SYS Elektronikai, Fejlesztő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1138. Budapest, Népfürdő u. 17/F.
Postacím: 1311.Budapest, PF.: 50
Tel./Fax : 173-1414, 173-1031

Novell Networking Partner

Notebook ajánlatunk:

IBM ThinkPad 310 389.900,-

P133 Mhz CPU, 16 MB RAM,256 kB Cache 1,08 GB HDD, Track Point III,PCMCIA II 2x, 11,3" Dual Scan LCD (800x600), infraRed port

Multimédia CD Notebook

JETBOOK P 120 Color

P120,8M,1,4G,TP,joystick,infra 6x CD, TV-port, DSTN LCD 11,4"

399.000,-

Desktop Pentium PC-k teljes választéka

HP,Compaq PC-k

PC-k, PC-hálózatok kialakítása, eseti és átalánydíjas javítása, rendszerfelügyelet.

Áraink az ÁFA-t nem tartalmazzák, és 200 Ft/USD árf.-on kalkuláltak.

Microsoft és Novell szoftver-termékek
teljes választéka

Akció !! **Hewlett Packard** *6020i*

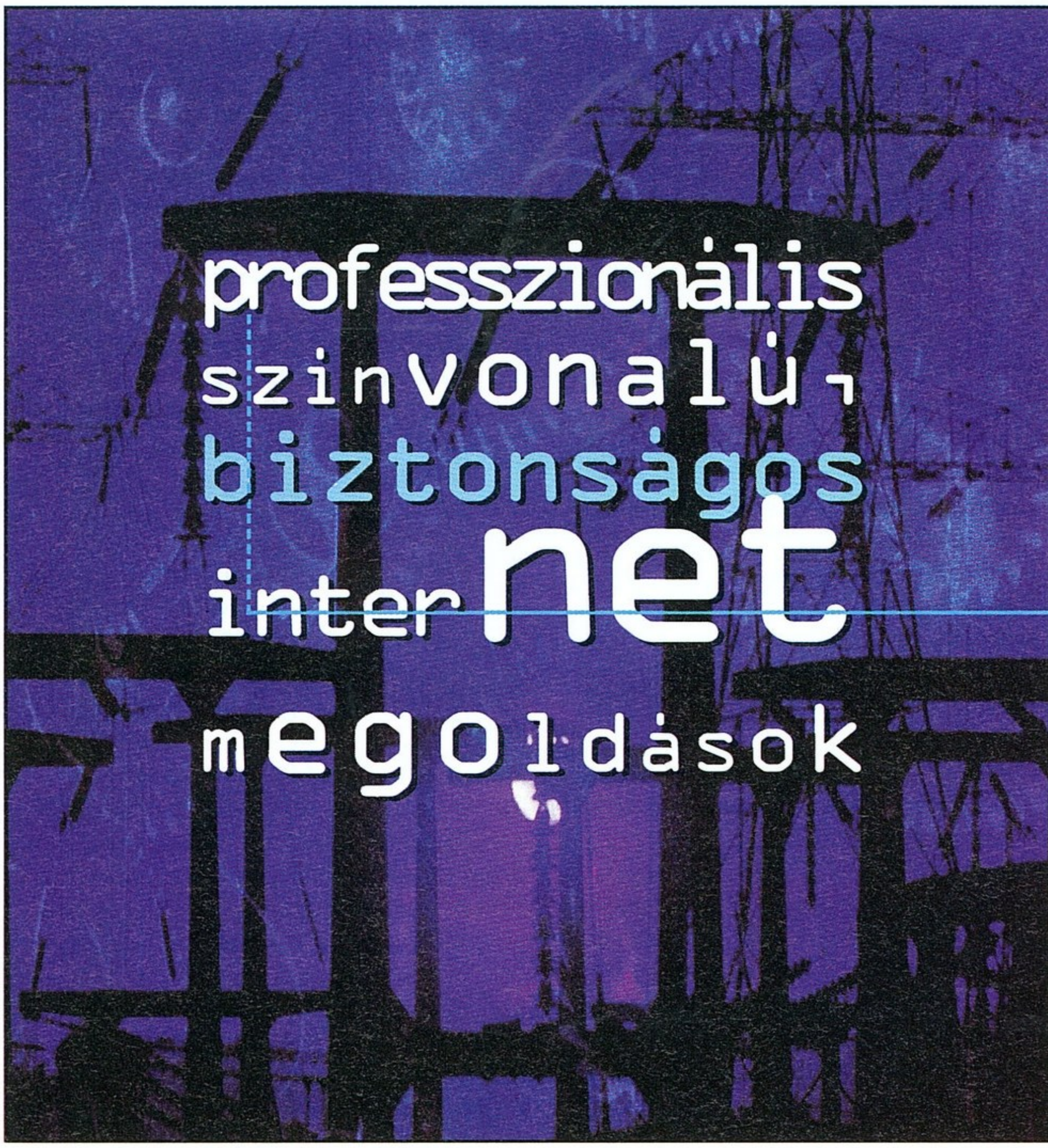
CD-Writer

2x-es író, 6x-es olvasó sebesség,SCSI kártyával !!

88.900,-

A készlet erejéig !

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1037 ▲

telnet

telnet Magyarország

1136 Budapest,
Hollán Ernö u. 9.
telefon: 302-4781
e-mail:info@telnet.hu

http://www.telnet.hu

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1063 ▲

Útmutató és ízelítő

A hetedik régi... a nulladik új

A jelenlegi számhoz mellékelt CD-ROM a hetedik és egyben az utolsó olyan, amely a floppymelléklettel együtt, extraként, ráadásként jelenik meg lapunkban. 1998. januárjától ugyanis a floppy helyett minden számban CD-ROM melléklet lesz. Pontosabban szólva készítünk egy előfizethető floppys változatot is, de a többség minden bizonnyal a CD-t választja. E hetedik extra CD kivitelében és koncepciójában viszont már a januártól rendszeres melléklet előfutára, prototípusa, „0." verziója. Az alábbiakban a használati útmutató mellett rövid ízelítőt adunk a CD tartalmából is. Terjedelmi okokból persze az, amiről itt a papíron beszámolhatunk, az egésznek csupán töredéke.

A CD-melléklet telepítése rendkívül egyszerű, nem támaszt különleges igényeket sem a felhasználóval, sem a géppel vagy az operációs rendszerrel szemben. Arra törekedtünk, hogy az olvasóink körében elterjedt összes operációs rendszeren ugyanazokat a szolgáltatásokat nyújtsuk, ugyanolyan grafikai felületen. A CD elsősorban az alábbi operációs rendszerek alatt telepíthető és használható:

— Windows 3.1
— Windows 95
— OS/2 Warp
— Linux 2.0

Alkalmasak erre azonban más olyan rendszerek is, amelyekhez van frame-eket kezelő web-böngésző, ilyenkor a CD gyökeréből nyíló HTML alkönyvtár ALAPLAP.HTM nevű állományát kell megnyitni. Az ajánlott böngésző a Netscape Navigator.

A telepítés menete

Windows (3.1 és 95) — A CD-melléklet az X:\instal\win31\setup, illetve X:\install\win32\setup program indításával telepíthető (ahol X: a CD-meghajtó betűjele). A választható böngészők a Netscape Navigator és a Microsoft Internet Explorer (utóbbi a CD-ről nem telepíthető, de a gépben meglévővel futtatható). A Kilépés és Segítség gombok itt is ugyanúgy használhatók.

OS/2 — A CD-t az X:\install\os2 \setup program indításával lehet telepíteni (ahol X: a CD meghajtó betűjele). A megjelenő PM felületű programból a két ikon egyikének kiválasztásával a Netscape Navigator telepíthető, illetve elindítható. (Az IBM WebExplorer sajnos nem támogatja a kereteket, ezért ez a böngésző nem használható a CD megtekintésére.)

Linux — A CD-t fel kell mountolni (és ekkor nem szabad letiltani a CD-ről történő programfuttatást!), majd a [cd mount point]/install/linux/setup nevű bash shell scriptet kell elindítani. Ez ellenőrzi, hogy fut-e az X. Ha igen, a grafikus telepítőfelület jelenik meg. Ezen az Új Alaplap emblémája alatt három ikon található: a Netscape telepítése, futtatása CD-ről és a rendszerre már telepített Netscape futtatása. A két további gombbal (Kilépés, Segítség) ki lehet lépni a telepítésből, illetve rövid útmutató jeleníthető meg. Ha nem fut az X, akkor a konzol módú telepítőprogram indul el. Ennek felületéről a Lynx böngésző telepíthető, indítható a CD-ről, illetve lehetséges a rendszerre telepített Lynx futtatása, de a kilépés és a segítségkérés is elérhető. A böngészők telepítésekor a program mindkét esetben rákérdez a kívánt telepítési alkönyvtárra, majd oda telepíti a Netscape-et illetve a Lynxet. Erre a könyvtárra a CD-t futtató felhasználónak természetesen írásjoggal kell rendelkeznie. Rootként az /usr alá (pl. /usr/local /bin), „mezei" felhasználóként a ~/bin alá érdemes telepíteni a programokat. A Lynx telepítésekor a man telepítési alkönyvtárát is meg kell adni. Ha a programok futtatásával probléma adódik, érdemes újabb verziójú libc telepítésével próbálkozni.

Koncepció és csemegék

A CD anyagának válogatásakor a lehetséges anyagokat három fő csoportba soroltuk és azok megfelelő arányát igyekeztünk megtalálni.

1) Olyan futtatható programok, amelyek már bizonyították tartós értéküket, és akár éveken át kitűnően alkalmasak bizonyos feladatok megoldására. (Most például a programozói editorokból készítettünk egy gazdag válogatást.)

2) Olyan tartalmú anyagok, amelyek elavulása ugyancsak lassú, ezek az irodalomtól kezdve a multimédiás ismeretterjesztésen keresztül az időtálló adatbázisokig széles skálán mozoghatnak.

3) Újdonságok, aktuális programok, programozói szárnypróbálgatások, amelyek tényleges értéke éppen azáltal derülhet ki, hogy a CD-mellékleten közreadjuk őket (bétaverziók, demók stb.).

Ha a fenti válogatási koncepcióra kedvező visszajelzéseket kapunk, akkor a januári számtól kezdve ennek megfelelően igyekszünk a CD-ket hónapról hónapra összeállítani.

Ez a szám a kisebb programok között számos programozói editort tartalmaz, olyanokat, mint az UltraEdit, a SlickEdit, a KEdit, az Epsilon, a MultiEdit, a Boxer, az Emacs vagy a HexEdit. Közülük a legtöbb ismerős lehet az olvasó számára. Általában többplatformosak, ezért „felekezeti hovatartozástól" függetlenül mindenki megtalálhatja a saját ízlésének megfelelőt. A programok sok esetben bővíthetők (pl. más programnyelvekre készíthetők fel), e bővítéseket vagy esetleges javításokat igény esetén szívesen közreadjuk a későbbi mellékleteken.

Imagineer Technical

Az Új Alaplap mostani CD-jének egyik legnagyobb slágere az Intergraph Imagineer Technical 2.0 CAD program 30 napos „try and buy" verziója. A 2D-s mérnöki eszköz sokak számára nyújthat élményt, a minimális rendszerkövetelmény ugyanis (elméletben) csak egy 486 DX66-os processzor, továbbá Windows 95 (emiatt persze a 486-os gyakorlatilag már ki is esik) vagy Windows NT 4.0, valamint 16–32 MB RAM, és 25 MB hely a merevlemezen. (Megjegyzendő, hogy az Imagineer hosszú fájlneveket használ, és ezek DOS vagy Linux alatt nem látszanak — viszont maguk a programok sem futtathatók ezekben a rendszerkörnyezetekben.)

Az Imagineerben a SmartSketch eszköz segítségével képi visszajelzést kapunk rajzolás közben is, a FreeForm, illetve a FreeSketch pedig lehetővé teszi, hogy szabadkézi rajzból építkezzünk, vagy hogy azt tovább finomítva pontos geometriát alkossunk. Mind az abszolút, mind a már elkészített geometriához relatív módon pozicionálhatjuk az újabb objektumokat. A mérnöki jelölésmódnak megfelelő jelzéseket a felhasználó maga is bővítheti. A beépített animátor és a meglévő szimbólumok segítségével szemléletes, könnyen áttekinthető és bemutatható terveket készíthetünk. A méretezéssel sem lehet gond, mind az ANSI, mind pedig az ISO, DIN és JIS szabványokat használhatjuk, valamint a geometriát és a dimenziókat egymáshoz mindkét irányból igazíthatjuk. A program képes más alkalmazásokkal adatot cserélni, például Excelből táblázatot átemelni, vagy a meglévő AutoCAD, illetve MicroStation munkafolyamatokat integrálni. (Elérhetők a .DWG, a .DXF, illetve a .DGN formátumok, valamint az AutoCAD blokkjai és a MicroStation cellái.) A programot természetesen mi is „bővíthetjük" különböző ActiveX eszközök, például Visual Basic, Excel, Visual C++, VBS, PowerBuilder és Delphi segítségével.

Mivel az Imagineer Windows-alapú, számos technológia segítségével képes beépülni a meglévő Office környezetbe: támogatja az IntelliMouse-t, megfelel az OLE 2.0 szabályainak, képes több dokumentumot egyszerre megjeleníteni, illetve együttműködik az Access, Excel, dBase, FoxPro, Paradox, Btrieve alkalmazásokkal, valamint használhatunk — szerencsére — szövegfájlokat is. A mai divathullámnak megfelelően az Imagineer felkészült a „netes" adatcserére is: beépített Microsoft Internet Explorert tartalmaz, képes ActiveCGM (vektoros web-grafikai) formátumban menteni, támogatja az ActiveX-dokumentumokat, valamint az Interneten keresztül számos grafikát, példafájlt és szimbólumot érhetünk el.

Jogszabálygyűjtemény

Kapcsolódva a hónap témájához, az Új Alaplap CD-mellékletén megtalálható a Jurix jogszabálygyűjtemény bemutató változata, csökkentett adatbázissal, az eredeti 400 MB helyett csak 200 MB-tal. Elsősorban azért esett választásunk a Jurix rendszerre, mert keresője igen gyors, még CD-olvasás esetén is. Így az Új Alaplap olvasóinak nem kell a merevlemezen tartaniuk a teljes programcsomagot. További előny, hogy képes 852-es kódban exportálni a különböző szövegeket, ami Windows (és Microsoft) környezetben manapság valóban luxus, annak ellenére, hogy a 852-es kódlapból lett a magyar szabvány.

Nem szeretném sokat magasztalni a programot, de fejlesztési szempontból több olyan megoldás található benne, amely valószínűleg az Új Alaplap igényesebb közönségének is megnyeri tetszését. Igen praktikus dolog, hogy az alkotók által „időgépnek" nevezett megoldás segítségével időben is visszaléphetünk, azaz egy korábbi dátum esetén az akkor érvényes jogi környezetbe juthatunk vissza.

Lapzárta után válogatjuk ki a CD-re ráférő mintegy 200 MB anyagot az alábbi teljes adatbázisból:

— Az 1945-től napjainkig megjelent, hatályos jogszabályok (mintegy 8000 jogszabály) teljes szöveggel, egységes szerkezetben.

— A Legfelsőbb Bíróság irányelvei, elvi döntései, kollégiumi állásfoglalásai.

— A BH füzetekben megjelent bírósági határozatok teljes szöveggel.

— Az APEH szakmai iránymutatásai teljes szöveggel.

— KSH táblázatok (BTO, ITJ...).

— Több mint 500 jogszabály 27 témakör szerint csoportosított listája.

— 1993. március 31. óta megjelent minden jogszabályra kiterjedő „időgép".

— Az 1988. január 1-től megjelent Magyar Közlönyök teljes szövege eredeti formában (grafikus szkenelt kép).

(Az adatbázis egyébként elérhető az Interneten keresztül is: http://www.elender.hu/jurix)

Ambrózy Gábor — Kovács István

Ahol a Clipper még mindig erény

Komplett ügyviteli rendszerek

Nincsenek pontos kimutatások arra vonatkozóan, hogy a (legális) szoftverfelhasználásnak hány százalékát teszik ki az ügyviteli alkalmazási rendszerek, de részesedésük a szoftverpiacból óvatos becslések szerint is (a felhasznált szoftverek számát tekintve) meghaladja az ötven százalékot. Erre az alkalmazási szférára is jellemző a folyamatos technológiai fejlődés. Az annak idején klubszerű szoftverterjesztési megoldásával (is) feltűnést keltett RichSoft ügyviteli programcsalád által bejárt fejlődési útvonal jól jellemzi az egész piaci szegmens irányváltását.

A RichSoft (akkor még: Rich Selling) saját fejlesztésű programjaival az 1994 őszén megrendezett Compfair szakkiállításon debütált.

Az eltelt három év alatt a folyamatos fejlesztések, valamint a kibővült háttérszolgáltatások révén több száz tagúvá bővült a RichSoft szoftverek felhasználói tábora. A fejlesztők korábban kijelölt célja — a könnyen kezelhető program, programok — az új fejlesztések esetében is fő szempont. A fejlesztés nyelve továbbra is Clipper, s a programcsomagnak inkább erényeként, semmint hátrányaként kell említeni, hogy a funkcioanalitás érdekében nem engedett a divatirányzatoknak, megmaradt a — még a Windows '95-ös, NT-s világban is könnyedén elérhető — DOS platform mellett. Ezeknél az ügyviteli környezeteknél ugyanis — gyakorlati tapasztalat! — a felhasználók boldogan eltekintenek mindenféle extra csicsától, varázslótól stb., számukra egyedül az egyszerűen és könnyedén használható „adminisztrátorgép" megvalósítása a fontos. A kifejlesztett programok — sokoldalú alkalmazhatóságuknak és kedvező áruknak köszönhetően — igen jó visszhangra találtak a magyar vállalkozói szféra széles rétegeiben. A folyamatosan elérhető magyar nyelvű segítség, valamint az egyszerűen és gyorsan elsajátítható programhasználat a számítástechnikában járatlan vagy kevésbé járatos felhasználónak is rövid idő alatt sikerélményt ad.

A Rich Standard programcsalád elsősorban kisvállalkozók részére készült

komplex rendszer, amely együttesen tartalmazza a felhasználó számára lényeges valamennyi ügyviteli modult. (A bizonylatok szabályszerű kiállítása, nyilvántartása, raktárkészlet-kezelés, áfakimutatás, pénzügyi kimutatások, menedzsernaptár, szövegszerkesztő.)

A Rich '97 programcsalád a Rich Standard verzió továbbfejlesztett változata. Lényeges eltérés közöttük, hogy a Rich '97 program már hálózatokra optimalizálva jelent meg, s a programcsaládokra jellemző moduláris felépítésen túl lehetővé teszi a teljesen felhasználótól függő megjelenést, bizonylatolást, raktárkezelési módokat. A Rich '97 kifejlesztésével vált igazán lehetségessé annak a célnak az elérése, amelyet a kezdetektől használt szlogen fogalmazott meg: „A szoftver, amit az Ön cégére szabtak". Az alapprogram megvásárlása után a felhasználónak szinte korlátlanok a lehetőségei: kérheti komplett anyagmozgások kezelését, több telephelyes bizonylati rend felállítását, távoli telephelyek közötti modemes vagy internetes adatátvitel létesítését, egyedi menüpontok, bizonylatok, hozzáférési jogok kialakítását. A felhasználó a korábban alkalmazott teljes ügyviteli, árunyilvántartási rendjét adaptálhatja az új rendszerbe, hogy egyetlen programmal oldja meg mindazt, amit eddig külön-külön vagy esetleg fáradságos papírmunkával csinált.

A teljesen testre szabott rendszer kialakítása előre megállapított árakon és igen rövid (max. 30 nap) határidőn belül történik, s tesztelés után azonnal a felhasználó rendelkezésére áll. Az egyedileg beállított verzió használatbavétele után a későbbi bolthálózati, tevékenységbeli bővítések sem szabnak határt a programrendszereknek, hiszen folyamatosan bővíthetők, kiegészíthetők újabb modulokkal, folyamatokkal, programjellemzőkkel.

Néhány jellemző példa a kialakított rendszerekből: betegnyilvántartás, raktáráruházi rendszerek, ügynöki nyilvántartások, ügyvédi partner- és dokumentum-nyilvántartások, több telephelyes, többraktáras eladási rendszerek stb.

Azoknak a felhasználóknak, akik könyvelésüket is maguk végzik, vagy szeretnék könyvelésüket naprakészen látni, lehetőségük nyílik a RichSoft könyvelőprogramjai által arra, hogy a készletnyilvántartó, számlázóprogramok adatait megjelenítsék könyvelőprogramjukban — akár naprakészen is. A RichSoft a könyvelőprogramok teljes skáláját is fejleszti és forgalmazza. Lehetőség nyílik Naplófőkönyv, Pénztárkönyv vagy Kettőskönyvvitel programok megvásárlására. Könyvelőprogramjaik már alapáron lehetővé teszik a többcéges könyvelést. Kettőskönyvvitel programjuk pedig a speciális anyag- és bérkönyvelési rendszerekkel kiegészítve bárki számára lehetővé teszi speciális bérszámfejtési, anyagkönyvelési eljárások végrehajtását, dokumentálását.

A kor szellemének megfelelően — de ma még úttörő megoldásként — a RichSoft termékei az Interneten keresztül (www.rs.hu) is megrendelhetők az RS Internet Shopping Center választékából. Bár a DOS-hoz hű programplatform után meglepő, de a programcsalád filozófiájából következően úgyszólván teljesen természetes, hogy az internetes bevásárlóközpont kiszolgálórendszere is teljes egészében saját tervezésű, saját kivitelezésű (http://www.rs.hu, http://www.datanet.hu/richsoft).

Mostani CD mellékletünkön ízelítőt is adunk a programcsalád működéséből.

Varga János

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1067 ▶

Solid Edge 3.5

Térbeli tervezés

Tavaly áprilisi számunkban mutattuk be az Intergraph háromdimenziós gépészeti tervezőrendszerét, a Solid Edge-et, amely akkor mutatkozott be a CAD világpiacán. Az eltelt másfél év során a szoftver egyedülálló dinamikus fejlődésen ment keresztül, és jelenleg a 3.5 verzióval már kiforrott, megbízható és magasszintű megoldást nyújt a felhasználóknak.

Az Intergraph a Solid Edge megalkotásánál egy tervezési irányvonalakat egyesítő, forradalmian új háromdimenziós gépészeti CAD rendszer kifejlesztését tűzte ki célul. A valódi 32 bites, Windows 95 és Windows NT operációs rendszerre megírt alkalmazás alapkoncepciói a kezdetektől fogva azonosak. A parametrikus alaksajátosság-alapú testmodellezés, a szerelésorientált tervezés, az intelligens és könnyen kezelhető felhasználói felület, valamint az operációsrendszer-szintű integráltság egyedi ismérvei és erősségei a szoftvernek.

A verziószámok tükrében

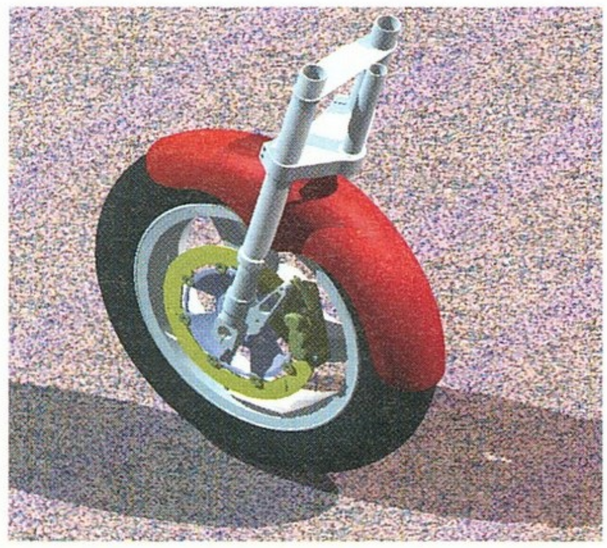
A Solid Edge 1996 áprilisában megjelent első kiadását októberben követte a 2.0-s verzió, amelyben a fejlesztők a futási teljesítmény általános növelésére és a megbízhatóságra helyezték a hangsúlyt. Ehhez a verzióhoz 1997 januárjában bocsátott ki az Intergraph egy Service Packet, amely drasztikusan csökkentette a Solid Edge fájlok méretét, és ezzel bizonyos tervezési műveletek idejét is.

Az igazi áttörést az 1997 áprilisában megjelent Solid Edge 3.0 hozta meg, mert új parancsokkal bővült az alkatrésztervezés (például a Swept és a Loft parancs a szabadfelület jellegű alaksajátosságok létrehozásához). A szerelési összeállítások tervezésénél is lényeges újdonságokat találunk ebben a kiadásban (például új szerelési kényszerek, vagy a kétdimenziós vázlatok ún. Layout elhelyezése a szerelési munkatérben). A 3.0-s verzió másik súlyponti területe, az alkatrészrajzok (nézetek, metszetek stb.) készítésére szolgáló Draft környezet kétdimenziós funkcionalitásának bővítése volt. Eredményként egy palettára való új parancs került a Draft részbe, amellyel önálló 2D rajzelemeket hozhatunk létre, vagy kiegészíthetjük a 3D-ből származtatott nézeteket és metszeteket. Ugyancsak a Solid Edge 3.0-tól kezdve ez az alkatrészrajzok készítésére szolgáló programrész önálló termékként is megvásárolható Solid Edge Drafting néven.

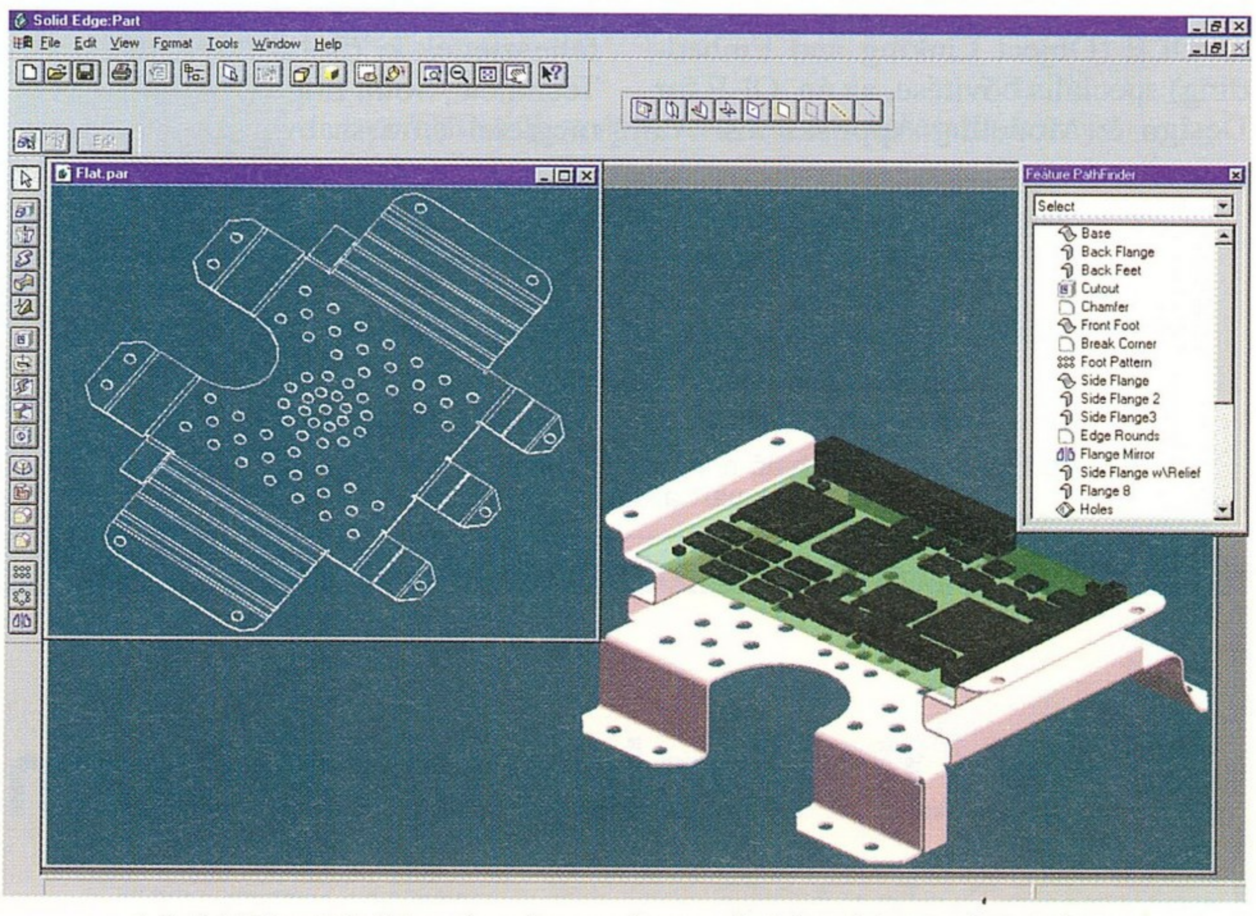
A jelenleg is hivatalos felhasználói verziót, az év közepén kibocsátott Solid Edge 3.5-öt eredetileg alverziónak szánta az Intergraph, de végül olyan újítások kerültek bele, amelyek joggal emelik a fő kiadások sorába. Az eddigi három egymásba integrált tervezési környezet, a Part (testmodellezés), az Assembly (szereléstervezés) és a Draft (alkatrészrajzok) kibővült a lemezalkatrészek tervezésére szolgáló Sheet Metal modullal. A professzionális megjelenítést eddig is magas szinten támogatta a Solid Edge. A 3.5 verzióban ez a koncepció tovább bővült a valósághű megjelenítéshez szükséges eszközökkel (például textúrák, árnyékolás, fényvisszaverődés, átlátszóság stb.). A teljesség kedvéért érdemes megemlíteni, hogy már a 3.5-höz is megjelent egy Service Pack, amely különösen a Windows 95-ös felhasználók számára tartalmaz fontos javításokat a lemezalkatrészek kiterítéséhez.

Váltás a 2D-ről a 3D-re

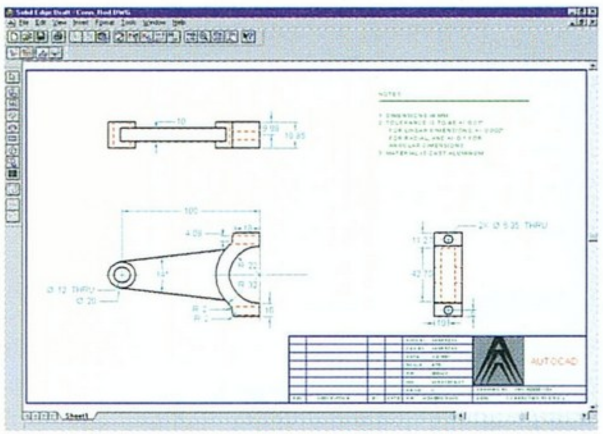
A Solid Edge egyik nem titkolt piaca a jelenleg kétdimenziós CAD szoftverrel tervező felhasználók népes tábora. Ennek megfelelően a Solid Edge kiváló interfészekkel rendelkezik más CAD rendszerrel készített adatok fogadására, és lehetőség van arra is, hogy a meglévő „nem intelligens" síkbeli rajzelemeket közvetlenül felhasználjuk a háromdimenziós parametrikus testmodellezéshez. A legnépszerűbb 2D-s szoftverek, az AutoCAD és a MicroStation állományait eredeti formátumukban írja és olvassa a Solid Edge. Ezzel jól definiált 2D–3D munkafolyamatot biztosít min-

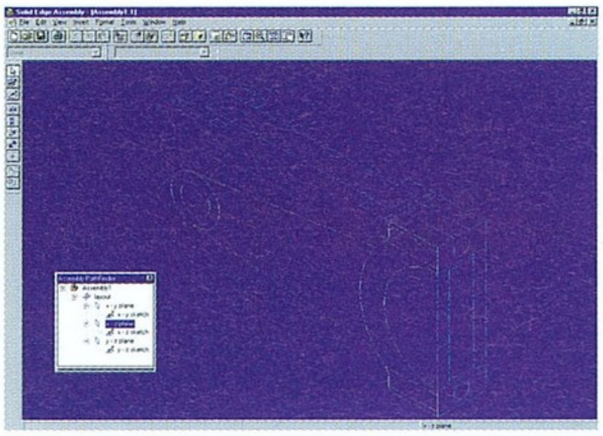

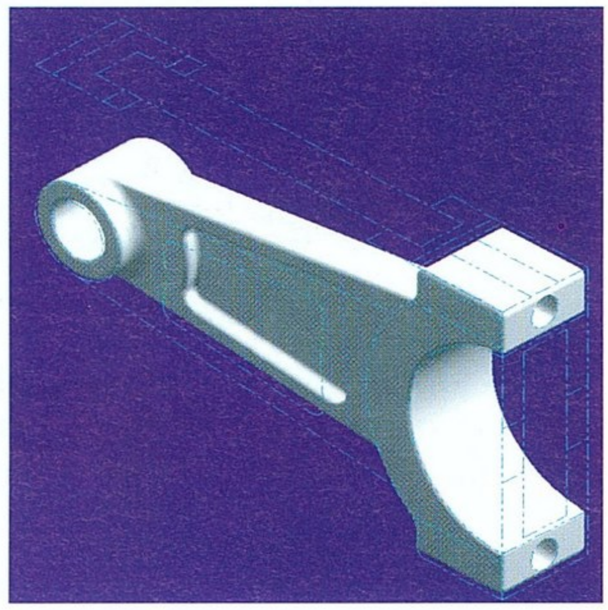
Professzionális, valósághű megjelenítés a Solid Edge 3.5-ben.

A Solid Edge 3.5 újdonsága, hogy a lemezelkatrészek tervezése egészen a teríték készítéséig elvégezhető az új Sheet Metal környezetben.

A Solid Edge kitűnő megoldást nyújt a létező kétdimenziós CAD adatok felhasználására. A Draft környezetbe beolvasott AutoCAD rajz (balra) a Windows vágólapján keresztül átvihető a háromdimenziós munkatérbe (középen), majd egy parametrikus testmodell alapprofiljául szolgál (jobbra).

den olyan vállalat számára, amely át akar térni a térbeli tervezésre, de használni akarja addig elkészült munkáit és megszokott tervezőeszközeit is.

Összefoglalva a Solid Edge az alábbi adatcsere-formátumokat támogatja:

— DGN (MicroStation)
— DXF/DWG (AutoCAD)
— IGES (beleértve a „b-rep solid" és „trimmed surface" entitásokat is)
— SAT (ACIS-alapú rendszerek)
— STL (gyors prototípusgyártás)
— STEP, VDA-FS (a Solid Edge Exchange különálló termékkel)

A fentiek közül az IGES konvertert érdemes kiemelni, mint újdonságot a Solid Edge 3.5-ben. A fizikailag különálló IGES/Body Healer 1.0 modul segítségével a tisztán felületmodellek (az IGES fájlban „trimmed surface" elemek) is testté alakíthatók, majd tovább szerkeszthetők a Part környezetben, illetve részletezhetők a Draft részben.

A háromdimenziós adatcserére az Intergraph kezdeményezésére létrejött az OLE (Object Linking and Embedding) speciális bővítése, az ún. OLE for Design & Modeling Applications. Az OLE D&M alkalmazásával a CAD rendszerek adatkonverzió nélkül adhatják át egymásnak a 3D-s objektumokat (például testmodelleket). A módszer 2D-s Office analógiája például, ha a Wordbe beszúrunk egy Excel táblázatot. Ennek későbbi módosításait az Excelben végezhetjük el. Az OLE D&M gyakorlati alkalmazására a Solid Edge szerelési környezete (Assembly) tipikus példa, ahová eredeti formátumában illeszthetünk be AutoCAD, MicroStation, EMS és ACIS háromdimenziós test- vagy felületmodelleket.

Fejlesztési lehetőségek kezdőknek és profiknak

A Solid Edge amellett, hogy nagyszerű CAD-alkalmazás, sokoldalú fejlesztési lehetőségeket is biztosít a felhasználók számára. Ezen a szinten érvényesülnek jól az Intergraph alapkoncepciói azáltal, hogy teljes egészében az operációs rendszer objektumrendszerére (COM, OLE) épülő termékeket fejlesztettek ki (Solid Edge, Imagineer Technical, Solid Edge Drafting). Ennek megfelelően a szabványos windowsos fejlesztőeszközökkel (például VB, VC++, Delphi) végezhetjük el a Solid Edge testre szabását vagy magasszintű programozását. A professzionális fejlesztésekhez az alapcsomag tartalmazza a Solid Edge API-t (Application Programming Interface), amelyen keresztül az összes geometriai adat- és kezelőfüggvény is elérhető.

Szolgáltatások és árak

A Solid Edge értékesítési alapelve szerint minden funkcionalitásbővítés és új modul az alapcsomagba kerül be, ezzel folyamatosan javul a szoftver az ár/teljesítmény értékmutatója. Ezt a trendet tovább erősítette az utóbbi időben a piaci viszonyok hatására csökkentett alapár is. (Magyarországon idén november 30-ig tartó kedvezményes akció külön segíti a Solid Edge elterjedését.)

Sallay Péter

```
Dim App As Object
Dim Parts As Object
Dim Part As Object
Set App = GetObject(, „SolidEdge.Application")
Set Parts = App.ActiveDocument.Parts
Set Part = Parts.AddByFilename("c:\block.par")
```

A Solid Edge programozható a Visual Basicben is. A fenti példa szemlélteti a „block.par" alkatrész beszúrását.

Imagineer Technical a CD mellékleten!

Az Intergraph új generációs CAD technológiájának kétdimenziós képviselője. Funkcionalitása megfelel a Solid Edge 2D-s környezetének: intelligens, intuitív parametrikus tervezés, Office 97-kompatibilitás, CAD-integráltság (dwg/dxf, dgn).

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1016 ▲

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1036 ▲

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1019 ▲

http://www.alaplap.hu

Kritikai vitriológia

Emil és a Symantec

Nem lehet azt mondani, hogy lapunk hasábjain keveset foglalkoztunk a levelezőrendszerekkel, vagy a nagy szoftvercégek bevásárlásaival. Szerzőnk azonban mindezekről tud újat, mást mondani. És a vitriollal sem fukarkodik...

Calypsóra hangolva

Már régóta keresek egy kézreálló, jól használható levelezőprogramot. Az e-mailezés a munkám, a napjaim részévé vált. Van úgy, hogy naponta 5-8 elektronikus levelet kapok, illetve küldök. Postások, figyelem, ez aztán az igazi ajánlott levél! Sőt, expressz ajánlott.

Javasolhatom a honvédségnek is, hogy elektronikusan „kézbesítse" a katonai behívót is, valószínűleg csak kevesen lesznek olyanok, akik nem esnek bele abba a hibába, hogy kíváncsian letöltik az üzenetet. De ha ezt megtették, akkor már nyilván el is olvasták, ott van.

Némely levelezőprogram lehetőséget biztosít ugyan arra, hogy egy üzenetnek a fejlécét lehívjuk, és csak utána döntsük el, hogy kívánjuk-e a tartalmát is látni vagy sem. Igen ám, de lehet úgy is mailt (magyaros szleng kifejezéssel emilt) postára adni, hogy nem kerül bele kiolvashatóan a feladó egyetlen paramétere sem. Óvakodjunk tehát a névtelen levelektől, ki tudja, milyen kellemetlen meglepetés érhet minket.

Ilyen kéne...

Szóval már egy éve keresem, kutatom az „igazi" mailert (Keres Emilt?), de jóformán eredménytelenül. A Microsoft Internet Mail nehézkes, a Netscape Navigator 3.0-é még inkább. A Netscape Communicator mailere sem egy nagy reveláció. Ajánlottak más programokat is. Eudora Pro? Illetlenül erőszakos, mindenáron az előtérbe nyomakszik. Pegazus Mail? Idejét múlt, fapados.

Ja igen. Még nem is említettem, hogy milyen kritériumoknak kellene, hogy megfeleljen az ideális e-mailer. Nos, lássuk csak:

— Multiply account handling, azaz képes legyen egyidejűleg több e-mail-címet is kezelni és lekérdezni.

— Bizonyos időközönként ellenőrizze is az összes postafiókot, hogy jött-e valamilyen küldemény számomra.

— Lehetőleg ne egy nagy közös kalapba hulljanak a levelek, lehessen őket elő- és utószortírozni is.

— Mint már feljebb is utaltam rá, képes legyen az üzeneteknek csupán a fejlécét kiolvasni, és a felhasználó maga dönthesse el, hogy azt teljes egészében magáévá teszi-e, vagy olvasatlanul elhajítja.

— A levelek tartalma szeint is lehessen visszakeresni, indexelni (ne csak a kézenfekvő fejlécadatok alapján).

— Legyen benne egy jó címnyilvántartó, amely automatikusan (de azért természetesen kézben tartható módon) töltögeti fel a címtárat a mindenkori levelezés alapján.

— A címtárban lehessen ún. aliasokat használni, ami nem más, mint egy címtárban szereplő név könnyen megjegyezhető rövidítése.

— A mail-serveren lévő adatokat tudjam karbantartani, törölni, egy kiolvasott üzenetről eldönthessem, hogy továbbra is fenn maradjon-e a mail-serveren, és hogy más is hozzá tudjon-e jutni vagy sem.

— Intelligens módon kezelje az ún. signature (elektronikus aláírás, ami nagyjából annyit tesz, hogy a megadott helyre a mailer beszúr egy előre erre a célra elkészített karaktersorozatot, többnyire a küldő személyes vagy céges adatait: nevét, címét, beosztását, telefon- és faxszámát, weblapja elérési címét stb.) és attachment állományokat.

— Archiválhatóság.

— Automatikus installálhatóság, az e-mail accountok telepítéskori felismerése (esetlegesen más, konkurens dial-up networking szolgáltatásokból, mailerekből kiolvasva).

— Relatíve olcsóság (OK, az ingyenes Microsoft Internet Mailnél olcsóbbat természetesen nehéz lenne találni).

— Csoportos műveletek, körlevélkészítés és -küldés.

— Félbe- vagy függőben hagyott (későbbi küldésre szánt) levelek mentése, tárolása.

— Többfelhasználós adatkezelés.

— Titkosíthatóság, jelszavas ki- és belépés a programból.

Nagyjából ennyi. Nos, ezeknek a feltételeknek egyelőre egyetlen általam ismert program sem tesz teljes mértékben eleget.

Ilyen van...

Amelyik legjobban megközelíti az eszményi „álomlevelezőt", az a Microcomputer Systems nevű dallasi cég Calypso 2.2 fantázianévre keresztelt programja. A Ziff Davis Neten, vagyis az amerikai PC Magazine kiadójának igen jól szervezett ZDNet nevű nyilvános hálószemének napi rendszerességgel történő tüzetes böngészése révén akadtam rá erre a shareware terjesztésű gyöngyszemre.

Már a kipróbálásra felkínált program szolgáltatásköre is nagyvonalú. 30 napig bárki korlátozás nélkül használhatja a program összes funkcióját. Egy hónap leteltével butul csak le a szoftver, ekkor már csak a gyártó (MCS Dallas, apropó, ahonnan közvetlenül is elérhető a progi: www.mcsdallas.com) által 50 dollár ellenértékeként megadott rohadt hosszú jelszó teszi a programot újra teljeskörűen használhatóvá.

Érdekes és figyelemre méltó elgondolás. 30 napig beetetjük az embereket, az alatt jól hozzászokhattak a kényelmes megoldásokhoz, majd figyelmeztetésképpen néhány megszokott szolgáltatás egyik napról a másikra egycsapásra eltűnik. Mi 2 hét használat után úgy döntöttünk, hogy regisztráltatjuk. Úgy is tettünk. Mind ez idáig nem is bántuk meg. A szerzők rászolgáltak az 50 dolcsira, miként a program is megdolgozott jócskán ezért a tisztességesen megállapított regisztrációs díjért. Tanulság: kétszer ad, aki gyorsan (sőt azonnal) ad.

Symantec-szimatok

Erősíteni kíván a Gordon Eubanks által vezetett amerikai Symantec cég Közép-Kelet-Európában. Ennek jelzéseként a korábban csak Hollandiában székelő európai vezérképviseletet diverzifikálta, most már München mellett is felállítottak egy csapatot — zömében korábban a Lotus cégnek dolgozó szoftverkereskedőkből és marketingesekből. A vezetőjük egy indiai származású ember, Gupta. Ez komol. Ugyanis a névjegye szerint ez egy Komol Gupta. Komoltalanul nem is lehet ezt a szakmát űzni. Szóval az elsősorban Peter Norton programjairól híres cég megirigyelhette a Microsoft-féle kaszasuhogtatást, és az arra azonnal kévékbe hulló kövér ga-

bonát, és — talán kissé megkésve — meghirdette ún. VLP, azaz Value Licence Programme (angol angolul Licence Programme, amerikai angolul License Program) nevű pénzgyűjtő akcióját. Akinek Symantec által forgalmazott bárminemű programigénye támad, az fizessen, mint a katonatiszt. Láthatók a rokon vonások a Microsoft MOL, azaz Multiple Open Licence nevű, kopasztásra kitalált, gyakorlatilag számítógépenkénti sápszedő akciójával. Itt a beugró a 25 licenc. Ez lehet 10 darab Norton Utilities, 10 darab Norton Commander és még mondjuk öt darab PCAnywhere for Windows. A lényeg, hogy az egyes Symantec programfelhasználások összevonhatók. Így lényegesen kevesebbe kerül az „adó”. Sőt, a Symantec nagyvonalúan hajlik arra is, hogy azok is bekapcsolódhassanak, akiknek már számos meglévő jogtiszta Symantec programjuk van a polcon, merthogy ez esetben az ún. historical base, azaz (cég)történetileg már birtokon belül lévő licencek is beszámíthatók az induló darabszám megállapításába. Egyébként A-tól egész G-ig, azaz 25-től 1000 feletti felhasználószámig szépen ki van mérve, hogy fajlagosan mennyit kell fizetni egy egységnyi — mondjuk Norton — ingyombingyomért.

Apropó, vajon ki tud egy eredeti, autentikus, a kezdetektől fogva a Symantec által fejlesztett programot mondani? Nehéz a lecke, hiszen az összes Norton program a Peter Norton Computing Inc. (PNCI) beolvasztásából ered, „gyütt” még az Act, a korábban Zortech C/C++ néven futó Symantec C/C++, a PCAnywhere család, az azóta már elsorvasztott PC Tools és Xtree, a kanadai Delrina cég Winfax Prója stb… Talán a kihalófélben lévő Q&A???

Derült égből derültség: vajon melyik Norton program fog legelőször ékes magyarsággal megjelenni? Mire ezeket a sorokat olvassák, már vagy 1 hónapja a piacon lesz a Norton Utilities 2.0 for Windows 95. Fedőnevén Maverick 39. Az amerikai farmerek a „billog” nélküli, megbélyegzetlen háziállatokat hívták így, később átvitt értelemben azokra a függetlenekre (sőt „törvényenkívüliekre”) használták, akiket hovatartozásuk szerint nem lehetett sehova besorolni. Vajon a Symantecnél mire akartak célozni a Maverick névvel?

Hát eljött a mi időnk. Végre magyarul tudunk defragmentálni, azaz bocsánat, töredezettségmentesíteni. De szépen is hangzik! De talán többet ért volna a Winfax Prót átültetni magyarra, azt mégiscsak több titkárnő röcögtetné nap mint nap. De valaki elhatározta, hogy a Utilities lesz először magyarul. Szerintem átütő piaci sikerre nem számíthat. Mindenesetre legalább a magyar ékezetes betűket is magába foglaló hosszú fájlneveket minden további nélkül lenyeli, nem akad a torkán, nem is gyomlálja ki belőle az egzotikus karaktereket. Ez is valami. Ez is valami?! Mellesleg említve, aki számára az előbb felvetett ékezetes fájlnévprobléma égető kérdés, a Symantec weblapjáról (inkább ftp-szerveréről) letöltheti az angol nyelvű Maverick 39-et. Hogy hányas számú Törvényenkívülivel dolgozunk, azt úgy tudhatjuk meg, hogy bármelyik önálló Utilities programból az Aboutot kérve Ctrl-V (azaz verzió) billentyűkombinációt nyomunk.

A Symantec nagyvonalúbb az őt eltartó kereskedelmi csatornákkal szemben, mint például a Microsoft. Míg az előbbi nem kér pénzt szerződött dealereitől és disztribútoraitól, tehát azoktól, akik majdan a hasznot hajtják számára, az utóbbi az ún. Microsoft Solution Providereitől éves szinten 2500 dollárt szed be. Gratulálunk! A jövő biztosítva van. Ha már a végfelhasználó nem fizet, legalább a kereskedőket meg lehet majd fejni.

Már aki hagyja magát. De biztosan olyan is van, aki megtiszteltetésnek veszi, hogy szponzorálhatja a világ egyik legjobban jövedelmező cégét, Bill Gates Microsoftját és immár 40 milliárd dolláros vagyonkáját. Igaz, a 2500 dollárban (mai forint/dollár árfolyamon számítva testvérek között is több mint fél milka + áfa) benne foglaltatik naptári évenként az adott kereskedőcégen belül 10 felhasználós engedély majdnem minden Microsoft programra, sőt — és most kapaszkodjanak meg — 10 komoly kérdezési lehetőség a Microsoft Windows NT-vel kapcsolatban a müncheni bázisú regionális tudáscentrumból. Ezt ott úgy mondják, hogy kérdezhetünk, de csak 10 incidensig. Ami nem a telefonon keresztüli entellektüel pofonváltást jelenti, bár ki tudja? A Symantec mindezeket ingyenesen biztosítja partnereinek. Igaz, neki nincsen Office-a.

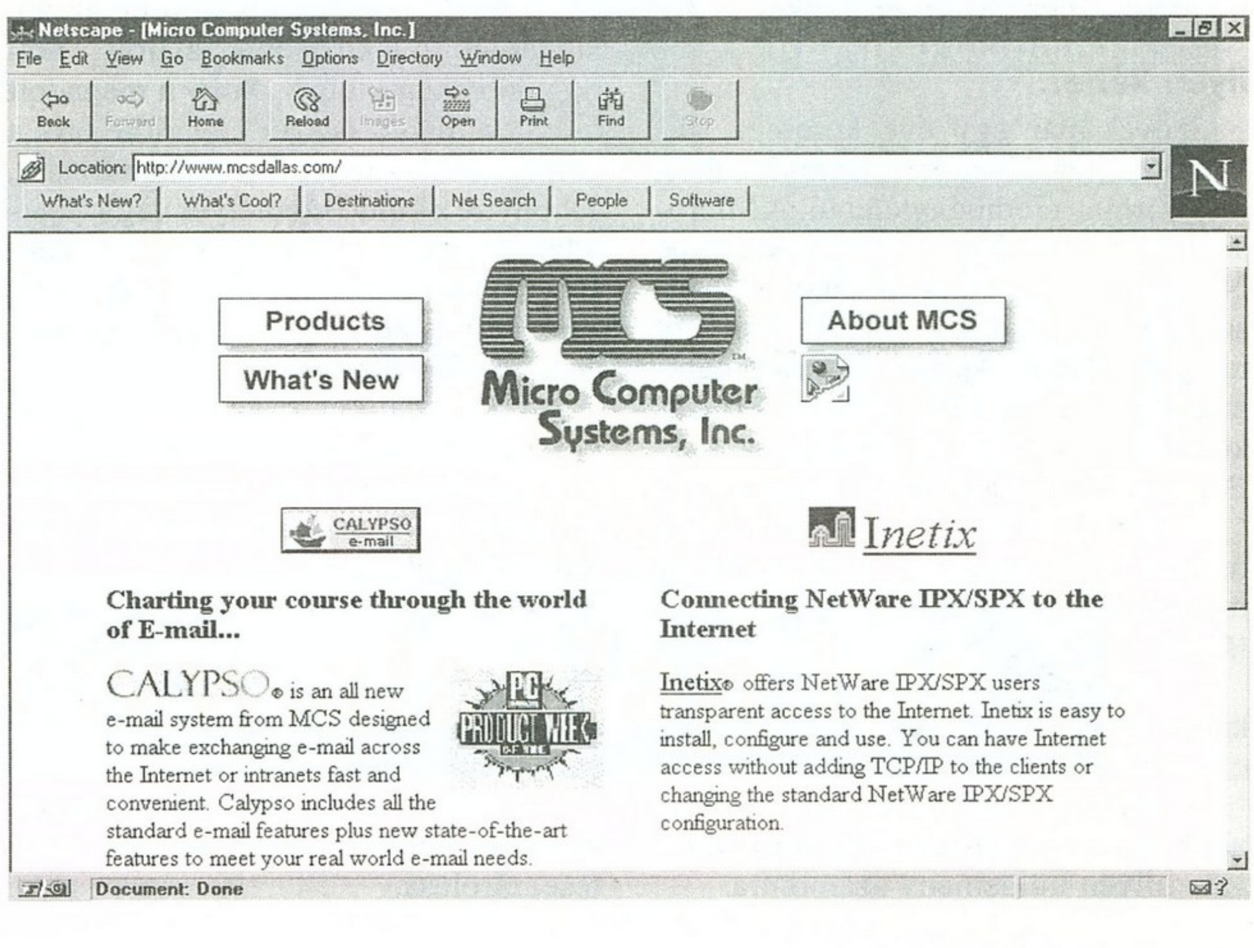
Újdonságok

Most csak röviden: megjelent a diagramrajzoló programcsalád, azaz a Visio ötödik, 5.0-s generációja. A fontosabb családtagok: Visio Standard, Visio Technical, Visio Professional és a Visio Maps (ez egészen új). Már sajnos csak 32 bites Windowsokkal futtatható.

Találkozzunk a Compfairen, a kőbányai vásárvárosban. Új alaplapok és szerverek dedikálását helyben vállalom.

Cikkzárta után érkezett… Mikoron éppen mailben akartam elküldeni a szerkesztőségbe az előző nap otthon megírt cikket, látom, hogy értesítést kaptam, miszerint megjelent a Calypso Mail 2.3-as változata. Hurrá, újabb hiánypótlás, immáron a Search funkció képes keresni az üzenetek tartalmát (body) illetően is. Preview panelben látszik az éppen kiválasztott üzenet kezdete. További jópofa funkciók a jobb egérgomb megnyomására. Ha lehet, még nyomatékosabban ajánlom mindenki figyelmébe a programot. Telepítő programjának mérete mintegy 2,8 MB.

Herczeg József

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1049 ▼

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1030 ▼

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1013 ▼

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1058 ▼

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1010 ▼

CompuServe+America Online

A CompuServe hálózat részvényeinek 80%-át birtokló (egyébként adótanácsadással foglalkozó) H&R Block már egy éve készülődött, hogy tulajdonrészét eladja, és más üzletágba fektesse. A tőzsdén azonban alacsony volt az internetes cégek árfolyama, ráadásul a CompuServe is sorozatban rossz negyedéveket zárt, mert nyögte a nagy technológiai fejlesztések és a téves technológiavásárlások (például a Spry Mosaic) következményeit. Az eladáshoz ki kellett várni a megfelelő pillanatot és a legjobb ajánlatot.

A most létrejött 1,2 milliárd dolláros üzlet „producere és rendezője" az európai Bertelsmann konszern, a főszereplő azonban az amerikai WorldCom, amely az UUNet távközlési hálózati szolgáltató tulajdonosa is. A WorldCom a nemes portékából megtartotta a CompuServe Network részleget, a CompuServe Information System (CSI) 2,6 millió egyéni előfizetőt tartalmazó adatállományát pedig átadta a CompuServe régi konkurensének, az America Online szolgáltatónak (AOL). Az ügylet révén a WorldCom megkapta az AOL alaphálózatát is (175 millió dollár készpénzért), így a WorldCom a világ egyik legerősebb alaphálózatának a birtokosa lett, viszont neki kell továbbfejlesztenie — méghozzá jelentős mértékben — az AOL belépési pontjait. Az America Online vezetése hangsúlyozta hogy a CompuServe szolgáltatást megőrzi eredeti formájában, a profikra és az igényes vevőkre koncentrálva, míg a tömegigények kielégítésére az America Online korábbi konstrukcióit ajánlják. Lehet, hogy ezentúl a magyar CompuServe-csomópont az eddig is meglévő magyar America Online belépőpont alternatívájaként használható majd?

Compaq és SCO

A két cég egyesíti erejét az SCO UnixWare-nek az Intel platform standard Unix operációs rendszereként való népszerűsítése terén. A bejelentés értelmében a két cég stratégiai szövetségre lép, amelynek keretében létrehoznak egy többmillió dolláros marketing-alapot is. Mindkét cég kifejezte elkötelezettségét a könnyen telepíthető, rugalmas vállalati Unix rendszerek szállítására, amelyek árban jóval kedvezőbbek lesznek a RISC-Unix rendszereknél. Rendszereik főként az alsó termékkategóriában számíthatnak sikerre, ahol a RISC-Unix szerverek árának mintegy a felébe kerülnek. Az Intel véleménye szerint a Compaq—SCO szövetség a vállalati ügyfeleknek sorozatgyártást és szabványokat nyújt a középkategóriájú szerverek szegmensében. A nem szabvány alapú rendszerek ezzel nem tudják felvenni a versenyt.

A Compaq—SCO kapcsolat több kulcsfontosságú területet érint (közös marketing és közös fejlesztés, stratégiai tervezés, integrált megoldások fejlesztése stb.). Aa Compaq és az SCO közösen dolgozik például olyan új technológiákon, mint a PCI Hot Plug, az SCO UnixWare rendszer fürtözése és az intelligens I/O. A két cég szövetsége még 1989-re nyúlik vissza, amikor a Compaq bemutatta SystemPro szerverét. Ma a Compaq szállítja a legtöbb SCO Unix-alapú rendszert, és világpiaci részesedése meghaladja a 20%-ot az SCO Unix-piacon. Az SCO 35%-os részesedéssel bír a Unix-szerverpiacon, és 78%-kal az x86-alapú Unixok között.

Gyorsabb Internet-hozzáférés

A Matáv a piaci igények felmérése alapján decentralizált gerinchálózatot épít ki az egész országban. A gerinchálózaton keresztüli Internet-elérés korszerűsítése céljából a Cisco AS5200 szervereinek használata mellett döntött. E készülékek felhasználásával a behívási pontok száma többezerre növekszik. Az AS5200 olyan univerzális hozzáférési (access) szerver, amely hibrid aszinkron soros és ISDN szolgáltatást tesz lehetővé mind a mobil felhasználók, mind pedig a nagy sávszélességű bérelt vonalakon kommunikálni kívánók számára. Az AS5200 a Cisco Internetwork operációs rendszerrel (Cisco IOS) a legteljesebben támogatja a különböző hozzáférési protokollokat. Az AS5200 szerver maximálisan 60 vonalat tud fogadni egyszerre. Az előfizetők számára ez azt jelenti, hogy csúcsidőben is nagy kapacitás áll rendelkezésükre. Az információ letöltési sebessége is nagyobb, legyen szó akár ISDN, akár modemes csatlakozásról. A jelenlegi 33,6 kbit/s-os csatlakozási sebességet a Cisco díjmentesen 56 kbit/s-ra állítja át.

FairPrint '98

A számítástechnika nyomdai alkalmazásával foglalkozó, nemzetközi részvétellel meghirdetett III. Országos DTP-konferenciára és kiállításra Budapesten, a Villányi úti konferenciaközpontban kerül sor 1998. február 6. és 8. között. Az Instant Congr-Ex Kft által szervezett esemény célja, hogy az előadásokon a nyomdász szakemberek megismerhessék a munkájukhoz felhasználható korszerű számítástechnikai (hardver és szoftver) eszközöket. A konferencia fő témái: nyomdai előkészítés, digitális fényképezés (video), digitális nyomtatás, elektronikus kiadványok (Internet, SGML). A konferenciához kapcsolodó szakkiállításnak lesz nyomdaiparra specializált számítástechnikai ága és nyomdaipari szekciója is. Mind a konferenciára, mind pedig a kiállításra az Instant Congr-Ex Kft-nél lehet jelentkezni legkésőbb 1997. november 1-jéig. (Telefon: 118-1036, fax: 118-3418, e-mail: instantc@mail.datanet.hu, Internet: http://www.agria.hu/acreklam/instant)

Nem legnagyobb, „csak" legjobb

Szeptember közepén váltak nyilvánossá a Synergon Rt zártkörű tőkeemelésének pénzügyi és tartalmi részletei. A több hónapos tárgyalások sikeres lezárásaként az Advent International (az Advent Private Equity Fund — Central Europe befektetési alap kezelője) és az Equinox (a Hungary Private Equity Fund kezelője) szerzett minősített kisebbségi részesedést, összesen 26%-ot a cégben. A befektetett összeg 5 millió dollárt (mintegy 1 milliárd forintot) tesz ki, a részvények névértékét tekintve az üzlet mintegy 8-szoros árfolyamon zajlott le. Mivel az új tulajdonosok pénzügyi befektetők, a rájuk ruházott részleges vétójog is csak a finanszírozási kérdésekre terjed ki, és a Synergon szakmai irányvonalát nem érinti.

A Synergon vezetői által képviselt álláspont szerint nem az a céljuk, hogy a Synergon legyen a legnagyobb hazai informatikai cég, hanem hogy a Synergon legyen a legjobb. Ezt a gazdasági eredménynek, a minőségnek és az alkalmazottak hűségének kell tükröznie. Három olyan területet jelöltek meg, ahol hasznosítani kívánják az egymilliárdos tőkeinjekciót: a jelenlegi tevékenységek minőségének további javítása, a legújabb technológiák alkalmazása, további cégek megvétele. Ez utóbbiból kiemelkedő jelentőségű az Integra Rt megvásárlása, amelyről szándéknyilatkozatot írtak alá az érintett felek.

ATM-kábel

Az X-Byte Kft újfajta kábeltípust készül bemutatni a Compfairen. A már eddig is forgalmazott jó minőségű CAT5-ös kábelek (Teldor, Izrael) adatátviteli paramétereit meghaladó (1,2 Gbit/s ATM, 600 MHz sávszélesség) Ultra CAT5 UTP kábel alacsony BER (bit error rate) értékű, 600 MHz sávszélességű analóg videojelátvitelre alkalmas, és használható minden jelenlegi és jövőbeni CLASSD-felhasználásra. E felhasználások felső határa a 200 MHz-es vivőfrekvencia, beleértve a Gigabit Ethernet és Gigabit+ATM megoldásokat is. Az új kábel ára nem annyival szárnyalja túl a CAT5-öset, mint amennyit a teljesítménynövekedés jelent.

APRÓHIRDETÉSI MEGRENDELŐLAP

Kérem, hogy az Új Alaplap következő számának Mikrobazár rovatában közöljék az alábbi szövegű apróhirdetést:

....

....

....

....

....

(Maximális terjedelem: 300 betűhely)

Új Alaplap-előfizetés

Az 1998. januári számtól kezdődően
előfizetem az Új Alaplap című,
havi számítástechnikai folyóiratot

CD-ROM mellékletttel

...... példányban ❑ 1 évre, ❑ 1/2 évre.
Az éves előfizetési díj 5880,– forint.
Az előfizetési díj kiegyenlítéséhez:

❑ **Számlát** kérek (banki átutalással fizetek).

❑ **Befizetési csekket** kérek.

Név:..

(Cég:) ....

Cím:..

Helység: ....

Irányítószám:..

Dátum:

- - - - - - - - - - - - - - - -
/aláírás/

Új Alaplap-előfizetés

Az 1998. januári számtól kezdődően
előfizetem az Új Alaplap című,
havi számítástechnikai folyóiratot

FLOPPY mellékletttel

...... példányban ❑ 1 évre, ❑ 1/2 évre.
Az éves előfizetési díj 4860,– forint.
Az előfizetési díj kiegyenlítéséhez:

❑ **Számlát** kérek (banki átutalással fizetek).

❑ **Befizetési csekket** kérek.

Név:..

(Cég:) ....

Cím:..

Helység:..

Irányítószám: ....

Dátum:

- - - - - - - - - - - - - - - -
/aláírás/

INFORMÁCIÓKÉRÉS

Az Új Alaplap 1997. októberi számának hirdetéseihez

Kérem, hogy az itt általam **BEKARIKÁZOTT KÓDSZÁMÚ** hirdetésekkel kapcsolatban küldjenek részemre bővebb tájékoztatást.

Beküldhető: 1997. október 31-ig

1001	1018	1035	1052
1002	1019	1036	1053
1003	1020	1037	1054
1004	1021	1038	1055
1005	1022	1039	1056
1006	1023	1040	1057
1007	1024	1041	1058
1008	1025	1042	1059
1009	1026	1043	1060
1010	1027	1044	1061
1011	1028	1045	1062
1012	1029	1046	1063
1013	1030	1047	1064
1014	1031	1048	1065
1015	1032	1049	1066
1016	1033	1050	1067
1017	1034	1051	1068

FELADÓ **Feladáskor kérjük bérmentesíteni!**

A) Egyéni érdeklődő:

Név: ....

Cím: ....

Helység: ....

Irányítószám: ....

B) Vállalati érdeklődő:

Cég: ....

Ügyintéző: ....

Cím: ....

Helység: ....

Irányítószám: ....

Telefon/Fax: ....

Bélyeg helye

Új Alaplap

VI., Dózsa György út 84/b

Postafiók 571
Budapest 1539

Minden PC–hez kell egy jó alaplap!

És egy Új Alaplap!

Belföldön díjmentesen feladható

Új Alaplap

VI., Dózsa György út 84/b

Postafiók 571
Budapest 1539

Minden PC–hez kell egy jó alaplap!

És egy Új Alaplap!

Belföldön díjmentesen feladható

Új Alaplap

VI., Dózsa György út 84/b

Postafiók 571
Budapest 1539

FELADÓ: **Feladáskor kérjük bérmentesíteni!**

Név: ....

Cím: ....

Helység: ....

Irányítószám: ....

Telefon: ....

❑ A hirdetés egyéni és egyedi jellegű, ezért kérem ingyenes megjelentetését. Kijelentem, hogy annak tartalma nem sérti senki szerzői jogát.

❑ A hirdetés kereskedelmi célt szolgál. Mellékelem a soronként (60 karakterenként) 300 forintnak megfelelő összeg átutalásáról az igazoló szelvény másolatát.
A címzett: Új Alaplap, 1539 Budapest, Pf. 571, illetve átutalásnál az OTP 11706016-20788599 számlaszámra.

Bélyeg helye

Új Alaplap

VI., Dózsa György út 84/b

Postafiók 571
Budapest 1539

Az Új Alaplap lemezmellékletének tartalma — 1997. OKTÓBER

Kovács Gyula	CD-drive-felismerő — CDLTR.TXT, CDLTR.TXT	
	Egy lemaradt matematikai anyag — CABINET	➾97/9, 10. o.
Pusztai Pál	Melléklet a gráfsorozathoz — GRAF6#.EXE	➾97/9, 54. o.
	Windowsos képernyőlementő — PRSC#.EXE	
	Registry-takarító — REGSEAR#.EXE	
Kálmán Károly	A Naprendszer bolygói — PLANETS.TXT, PLAN#.EXE	
Pogány Csaba	Szabályosság és jogszabályosság — SZAB*.TXT	➾16. o.
	A zene vizualizálása — MIDIART#.EXE	
	Játék: 5-Or-More — 5ORMORE#.EXE	➾97/9, 25. o.
Nagy Gyula	PC Rébusz 97/10 — PCR.TXT, PCR9710.EXE, F*.XXX	

Videokonferencia és távmegfigyelés

A videokonferencia sokáig kereste helyét a telekommunikáció és a számítástechnika között. A budapesti Vidcom Kft új, PC-alapú Smart Videoconferencing csoportos videokonferencia rendszerei illesztik egymáshoz a két területet. A berendezésekben a legmodernebb telekommunikációs (ISDN, ATM, Frame Relay) és számítógépes (TCP/IP, LAN, WAN, SNMP) hálózatokhoz való illeszkedés párosul. Az Intel PC-architektúra, a Windows 95 operációs rendszer és az AppsView szoftver biztosítja bármely Windows 95-re épülő alkalmazás használatát a videokonferencia során, külön PC igénybevétele nélkül. A Smart Videoconferencing rendszerek a cég számítógéphálózatához is csatlakoztathatók, így a videokonferencia során saját adatállományait mindenki elérheti és azonnal be is hívhatja a képernyőre. Régi igény a távmegfigyelés ISDN-en keresztül. Az ehhez szükséges eszközöknek jó minőségű mozgóképátvitelt kell biztosítaniuk, emellett távvezérelhetőeknek és (elhelyezhetőségük miatt) kis méretűeknek kell lenniük. A Vidcom NetCam Multimédia Modem terméke valamennyi feltételnek megfelel. A tenyérnyi méretű Codec — amely mind kültéri, mind beltéri telepítésre alkalmas — egy ISDN alapcsatlakozás felhasználásával maximum 6 távvezérelhető kamera képének átvitelére képes. A vevőoldalon a PC-be építhető ViewStation programcsomag biztosítja a vételt.

NBase: hálózati kapcsolók özöne

Az amerikai NBase Communications cég (magyarországi partnere a Crown-Tech Kft.) vállalati, munkacsoport és desktop hálózati kapcsolók egész sorát jelentette be. Az NH 2032 típusú 32 portos 10/100 Mbit/s-os kapcsoló, opcionális gyors Ethernet, száloptikai, ATM és gigabites Ethernet képességekkel rendelkezik. Hátlapkapacitása — 5 gigabit/s (!) — mind a 32 porton szimultán módon teszi lehetővé a behuzalozott portok működését fogadó vagy küldő módon, a port sebességével. Az NH 2016 típusú 10/100 Mbit/s-os ún. „autosensing" switch 16 portos, a 2-es és 3-as réteg kapcsolási képességeivel egyaránt rendelkezik. Az ár/teljesítmény viszonyt tekintve áttörést jelent a kapcsolóeszközök piacán, mivel 245 dollár/port kapcsolást valósít meg a 2-es rétegű 10/100 Mbit/s-os átvitelben. Az NH2048 új koncepciót képvisel a munkacsoport-kapcsolók terén, ami a portok sűrűségét, a teljesítményt és az árat illeti. A kapcsolót 32 darab csoportba kapcsolt porttal a bázison és a MegaSwitch II uplinkek számára (Fast Ethernet, Gigabit Ethernet, ATM és FDDI) két kártyahellyel konfigurálják. Az NH 228IPS a 3-as réteget képviselő kapcsoló, amelyet a népszerű NH228 kapcsolóplatformra alapozva alakítottak ki, mégpedig 24 db 10BaseT porttal, és maximálisan négy 10/100 Mbit/s-os UTP porttal. A legújabb vizsgálatok azt bizonyították, hogy az NH228IPS nagyobb teljesítményt nyújt, mint más olyan IP kapcsolók, amelyeknek ára tízszer (!) nagyobb. Az új NBase kapcsolókkal teljessé vált a cég MegaSwitch termékcsaládja.

A Netscape „jávás" navigátora

A vezető amerikai Internet-szoftvergyártó, a Netscape Communications Corporation és az Internet-szerverek terén meghatározó Sun Microsystems a Netscape Navigator kliens szoftverének 100%-os Java verzióját tervezi megjelentetni 1998-ra, integrálva a Sun HotJava technológiát. A programcsomag az összes Sun platformon fog futni, beleértve a JavaStationt, továbbá mindazon rendszereket, amelyek Java Virtual Machine-nel rendelkeznek. A bejelentéskor azt is közölték, hogy a Sun JavaSoft részlege a Netscape HTML komponensét a Java Development Kitbe (JDK) integrálja, ezzel a Netscape technológiát „szabványosítják" a Java alkalmazások HTML alatti használatánál. A Sun azt is tervezi, hogy termékeihez a Netscape által kidolgozandó 100%-os Java verziójú browsert — mint böngészőtechnológiát — fogja szállítani. A bejelentések támogatják a „Netscape mindenütt" jelszavú kezdeményezést, amely arra irányul, hogy mind az otthoni, mind az üzleti életben tevékenykedő új felhasználók milliói Netscape böngészőtechnológiához jussanak. A Netscape a Navigator 4.0 változatát önálló termékként fogja forgalmazni, és e téren partneri kapcsolatokra lép a vezető OEM gyártókkal, Internet szolgáltatókkal és telefontársaságokkal, annak érdekében, hogy több mint százmillió (!) Netscape kliens-szoftvert szállítson az otthoni felhasználóknak, és több milliót a vállalatoknak. Alan Brantz, a Sun JavaSoft divíziójának elnöke szerint: „a megállapodás, hogy összekapcsoljuk a Sun Java és a Netscape Navigator technológiáink legjobbját, a Web-elérés következő generációját alapozza meg." John Thompson, az IBM alelnöke pedig úgy nyilatkozott, hogy mint a Navigator licenctulajdonosa, az IBM messzemenően üdvözli azt az elhatározást, hogy a Netscape elkészíti és piacra dobja böngészőjének 100%-osan tiszta Java verzióját. „Ez a felhasználóknak szabványos megoldást fog jelenteni az információk és hálózati alkalmazások elérésében."

CiscoWorks 4.0 hálózatfelügyelő

Megjelent a Cisco cég új változatú CiscoWorks 4.0 hálózatmenedzsment programcsomagja, amely széleskörű támogatást nyújt sok platformon. A Cisco Resource Managerrel kombinálva a CiscoWorks 4.0 képessé teszi a felhasználót, hogy egyre jobban és hatékonyabban felügyelje hálózati erőforrásait. A termék jellemzői közül kiemelhető a továbbfejlesztett eszközszintű monitorozó, konfiguráló és hibamenedzselő eszközök használhatósága. A szoftver támogatja a Cisco routerek legújabb változatait és a Cisco IOS hálózati operációs rendszert. A 4.0 verziót a következő platformokon való futtatásra alakították ki: Solarison futó Sun Site és Domain Manager 2.3 és Enterprise Manager 2.0 termékek; HP-UX és Solaris környezetben futó HP OpenView 4.1, 4.11 és 5.0 válozatú hálózatfelügyelők; IBM AIX alatt futtatott NetView for AIX 4.1 szoftver.

Hálózatbiztonság a Synergontól

A floridai CyberGuard Corporation, a hálózatbiztonsági megoldások vezető szállítója bejelentette UnixWare alapú tűzfal szoftverének, a CyberGuard Firewallnak új, 4.0 verzióját, valamint új hálózatbiztonsági eszközcsaládját. Az új eszközök közé tartozik a központi felügyelet, a biztonságos távfelügyelet, a Passport One felhasználóazonosító, a ViruSafe vírusmentesítő, és több más tűzfalfunkció (SmartProxies és a továbbfejlesztett grafikus felhasználói interfész). A CyberGuard FireWall 4.0 változata már kapható a hazai partner Synergon Rt.-nél, és hamarosan elkészül a CyberGuard NT FireWall termékcsaládja is. „A FireWall 4-es verziója az új termékekkel együtt megkönnyíti a helyi és távoli vállalati tűzfalak adminisztrációját, s tovább növeli a működés biztonságát" — mondta Robert L. Carberry, a CyberGuard elnök-vezérigazgatója.

A CyberGuard UnixWare többszintű operációs rendszere olyan platform, amely fokozza a tűzfal védelmi képességeit: a hackerek a számukra láthatatlan állományokat nem tudják megváltoztatni. A Two-Person Integrity modul megakadályozza, hogy valaki egyidejű, egymást hatástalanító feladatokkal csökkentse a rendszeradminisztrátor beavatkozási képességét, és így kijátssza a rendszerbiztonságot.

A CyberGuard új központi felügyeleti modulja (Central Management) kezelhetővé teszi a firewall adminisztrátor számára a vállalat valamennyi tűzfalát. Egyetlen helyi „vezérlő" tűzfalról (Central Commander) az adminisztrátor üzembe helyezheti, konfigurálhatja, kezelheti és figyelheti a távoli CyberGuard FireWall egységek biztonsági paramétereit. A szoftver továbbfejlesztett biztonságos távfelügyeleti modulja (Secure Remote Management) révén a rendszeradminisztrátor a helyi és távoli tűzfalak valamennyi felügyeleti funkcióját egyetlen konzolról grafikusan vezérelheti. Az új Passport One egyszeri felhasználói jogosítványokat ad, ami elérést biztosít a tűzfalon belül az engedélyezett szolgáltatásokhoz, de minden mást tilt. A beépített ViruSafe fejlett vírusfelderítést kínál. Az új SmartProxy-családdal kiegészítve, a FireWall 4.0 tovább javítja a vállalati rendszerek felügyeleti és biztonsági szintjét. A Load-Equalizer Proxy segítségével a tűzfaladminisztrátor szervercsoportot alakíthat ki. Az új Port-Guard Proxy a portszám és a szerver specifikálása révén azonnal proxyvezérelt elérést tesz lehetővé a TCP és UDP alkalmazásokhoz. Az új Proxy-Writer a proxyfejlesztés teljes eszközcsaládját kínálja.

Kovács Attila

AJÁNLATUNK

COMPFAIR 97

HOLLAND®

PHILIPS	· Monitorok	26.800 Ft-tól
	· Diktafonok	6.150 Ft-tól
HSM	· Irat-megsemmisítők	12.800 Ft-tól
Canon	· Fénymásoló festékek	3.990 Ft-tól
SKC	· 3,5" formatált lemez	399 Ft
Verbatim	· 3,5" teflonos formatált lemez	730 Ft
	· Számítógép asztalok	17.900 Ft-tól

+ÁFA

Áruházunkban óriási árengedmények! A pavilon 312/27 áruház

1124 BP., MEREDEK U. 27. · T.: 319-3295 · FAX: 319-3291

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1021 ▶

KOMPLETT MEGOLDÁSOK

HARDVERFORGALMAZÁS

Shuttle Space Walker *alaplapok* teljes választéka, két év garancia, ISO-9002 minőség.

Shuttle-HOT 555 VX
Shuttle-HOT 553 HX
Shuttle-HOT 106 VRM modul Intel MMX CPU-hoz
Shuttle-HOT 559 ATX (83.3 Mhz, Adaptec AHA-2940 UW SCSI)
Shuttle-HOT 565 TX (83.3 Mhz CPU clock, Ultra DMA-33)
Shuttle-HOT 617 Intel Pentium PRO normál házba
Shuttle-HOT 613 ATX Intel DUAL Pentium-PRO
Intel Pentium-166/200/233 MMX, Pentium-II Klamath-266 CPU
APC szünetmentes áramforrások

HÁLÓZAT

3Com hálózati elemek teljes választéka (FAST ETHERNET, HUB.)
Hálózatépítés, -javítás, (Windows NT) szerelése.

KARBANTARTÁS

Garancián kívüli számítógépek, nyomtatók, monitorok javítása, felújítása, tisztítása és bővítése.

SZOFTVER és FEJLESZTÉS

Microsoft szoftverek széleskörű választéka.
Egyedi (Clipper) programok átírása Windows NT platformra.

Szeretettel várjuk a COMPFAIR-en, az Új Alaplap A pavilon 106/5 standján.

VARP Számítástechnikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt
Tel: **06 30 226-170, 292-6231** *Fax:* **292-6231**

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1065 ▶

SZÓ-KÉP-TÁR

Világsiker Magyarországon!

Angol–Francia–Magyar Képes-hangos Értelmező Szótár

Az öt kontinensen könyv formában már 3 000 000 példányban eladott értelmező szótár CD-ROM változata most magyarul is megjelenik.

1. Nyelvenként **25 000** szót tartalmaz, angol és francia mellett immár magyarul is.
2. **3 500** nagyszerű, kinagyítható, a részletekig lebontható, kinyomtatható kép színesíti.
3. A fantasztikus látványon túl meghallgathatjuk az angol és a francia szavak kiejtését.
4. **600** témaköre felöleli életünk úgyszólván minden területét.
5. Látványos animációk segítik a fogalmak pontos meghatározását és megértését.
6. Minden fogalom „lekérdezésénél" közvetlenül nyelvet lehet váltani.

A kiadvány egy-egy angol–magyar/magyar–angol, francia–magyar/magyar–francia, angol–francia/francia–angol szótárt is tartalmaz.
A lemez nélkülözhetetlen segítség a nyelvtanulóknak, emellett a létező legkorszerűbb elektronikus értelmező szótár a család minden tagja számára.

MPC2 és Mac: **15 000 Ft** helyett **12 000 Ft**

Megjelenik: 1997. október

Megrendelhető a Kossuth Kiadónál.
Postacím: 1325 Budapest, Pf. 244
Telefon: 370-0609 Fax: 370-0602 E-mail: rt@kossuted.hu

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1027 ▶

HEWLETT® PACKARD Budapest Nyomtató Áruház — 1137 Budapest, Jászai Mari tér 3.

Microsoft Budapest Szoftver Áruház

SOLUTION PROVIDER

szoftver ABC

E-mail: Szoftver-ABC@aux.net
WEB: http://Szoftver-ABC.aux.net
Levél cím: 1391 Budapest Pf: 218
Tel:329-2738, 329-2737, 329-2490, 329-3492 Fax:329-2720

pc szoftverek	ár		
adobe photoshop 4.0	161 000	hp deskjet 340 Cbi	53 990
autocad lt 3.0	69 900	hp deskjet 400L	32 900
borland c++ builder pro	26 200	hp deskjet 670	43 690
corel web.graphics suite cd	47 900	hp deskjet 690 plus	54 500
f-prot prof + 1 éves upg.	54 990	hp deskjet 820Cxi	53 680
helyesek-97	32 000	hp deskjet 870Cxi	72 400
lotus smartsuite 97 for win95	136 990	hp deskjet 1600C	275 910
mcafee virusscan 3.0	11 270	hp scanjet 5s	45 200
ms backoffice server 2.5 english	495 880	hp scanjet 5p	53 300
ms encarta world atlas 2.0	9 380	hp scanjet 4c	152 300
ms excel 97 hun/engl.	65 410	hp scanjet 4c graphicpro	157 900
ms exchange server 4.0 25 client	801 540	hp scanjet 4c officepro	157 900
ms flight simulator 98	10 890	hp tonerek crtg 51633M	4 990
ms frontpage 97 for 32-bit	29 510	hp crtg 51626A	5 200
ms office 97 stand. upg.	45 970	hp c.crtg 51625A	5 900
ms proxy server 1.0	198 280	hp c.kit C3281A	7 840
ms sql server 6.5 5 client	276 070	hp crtg 51629A	5 280
ms visual basic 5.0 prof. upg.	52 900	hp c.crtg 51649A	5 980
ms visual c++ 5.0 prof.	98 990	hp c.crtg C4534	7 990
ms windows nt server 5 user	164 000	hp b. ij crtg 61540A	5 380
ms win nt workstation 4.0 hun	64 000	hp b. crtg 51645A	5 510
norton commander for win95	14 900	hp cyan crtg 51640C	6 160
norton pcanywhere win 95 base	31 310	hp c. crtg 51641A	5 890
norton utilities win95 hun		hp photo c. kit C4584A	7 920
recognita plus 3.2 win95.	99 900	**őszi akciós termékek**	
statistica for windows	272 000	logitech scanman color 2000	20 870
statistica win+industrial system	510 000	logitech audioman	4 000
hp termékek		ms windows 95 pan.euro.upg.	17 500
hp laserjet 6L	81 600	corel draw 7.0	72 000
hp laserjet 6P	178800	szakkönyveinkből a kiállítás idején -10% kedvezményt biztosítunk	

A Compfair-en is várjuk az A pavilon 104/4-es standján!

SYMANTEC. CERTIFIED RESELLER · COREL · macromedia · COMPAQ · CHEYENNE · McAFEE · Novell. · Lotus · MICROGRAFX · FRACTAL DESIGN CORPORATION · Borland · Logitech · SCALA · VISIO

Az árváltoztatás jogát fenntartjuk! Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák! Az akciós árak kizárólag a raktárkészlet erejéig érvényesek !

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1061 ▶

Lépés az Internetre

Tartalomszűrés a kapuban

A Novell Border Managerről — amely része ugyan az IntranetWare-nek, de attól eltérő operációs rendszerű környezetekben is alkalamzható — már hírt adtunk 1997. júliusi lapszámunkban. Azóta viszont annyi új fejlemény történt, és annyira felértékelődőben van a tűzfal-technológia (egyes vélemények szerint e rendszerek eladása terén évi 200%-os piacbővülés prognosztizálható), hogy korábban nem érintett aspektusokból is érdemes megismerni ezt a rendszert.

Azoknak a nagyobb cégeknek, amelyek lépést akarnak tartani a fejlődéssel, kapcsolódniuk kell az Internethez. Ezt akkor is meg kell tenniük, ha a vállalati intraneteknek a Világhálóhoz történő illesztése számos biztonsági, kényelmi és irányítási problémát vet fel. Miközben ugyanis a tűzfalas (firewall) megoldások képesek megvédeni a hálózatot a külső behatolókkal szemben, nem nagyon tolerálják a cég hálózati munkafolyamatainak az Internettel való összekötését.

A Novell erre a határterületre szánja a Border Managert. Ez az integrált szoftver központilag kezeli a felhasználói hozzáféréseket a Világhálóhoz, illetve a belső (intranet) hálózat erőforrásaihoz. Az igazán érdekes megközelítés ebben az, hogy a rendszergazdák egyetlen felületen keresztül adhatják meg a felhasználók számára, hogy milyen szolgáltatásokat vagy oldalakat érhetnek el mind az Interneten, mind pedig más hálózatokban (intranet). Az Internet-kapcsolattal már rendelkező cégek gyakran keserű tapasztalatok árán jönnek rá, hogy erre igen nagy szükség van: a munkatársak teljesítményromlása mögött a túl sok (és nem megfelelő tartalmú) hálóböngészés áll, miközben eredetileg a hatékonyság növelése érdekében tették ezt lehetővé.

Ez utóbbinak a kezelése a Novell Directory Services-en keresztül valósítható meg, amelynek segítségével egyetlen pontban megszabható, hogy kinek áll módjában csatlakozni az Internetre, illetve az intranetre; mikor és mit nézhet meg, milyen műveleteket végezhet el, milyen szolgáltatásokat vehet igénybe. Természetesen mind egyéni felhasználókra, mind pedig csoportokra megadható a jogosultság. (A felhasználóra a hálózatban mindenhol ugyanazok a hozzáférési korlátozások érvényesek, függetlenül a belépés helyétől.) Ez a felépítés a későbbiekben lehetővé teszi, hogy a hálózat felügyeletét változtatás nélkül el lehessen látni akkor is, amikor az már intranetté nőtte ki magát, vagy terjeszkedik az Internet felé.

Az intranet és az Internet csatlakoztatásánál újabb probléma, hogy miközben a vállalati hálózat jó adatátviteli teljesítményt és megbízhatóbb működést nyújt, addig az Internet a képek, video- és audioformátumok átvitele miatt lelassul, egy-egy kiszolgálógép elérése pedig bizonytalanná válik (főleg Magyarországról). Ennek ellensúlyozására készült a proxy cache. A vállalati felhasználók által letöltött oldalak így a jóval gyorsabb helyi gyorsítótárban vannak, másrészt, a hullámzó elérésű kiszolgálók egyszer már letöltött oldalai mindig könnyen elérhetők. A Novell Border Manager intelligens proxy/cache technológiája segítségével a magánhálózat és az Internet közötti kapcsolat olyan sebességet érhet el, hogy újabb felhasználók anélkül kapcsolhatók be a hálózatba, hogy drága, nagyobb sávszélességű WAN-okat kellene alkalmazni. A következő generációs Harvest/Squid proxy cache-re alapozott Novell Border Manager nyílt környezetben is megállja a helyét, és képes együttműködni az Internet-szolgáltatók proxy-szervereivel, ezzel is javítva az Internet-használat sebességét.

A Novell Border Manager a következő tulajdonságokkal segíti a fent említett problémák megoldását:

1. Biztonsági funkciók

Tűzfal-technológia, csomagok szűrése (Packet Filter)

2. Internet-tartalomszűrés

A Microsystems Software CyberPatrol technológiája és a Novell Directory Services (NDS). A Cyberpatrol révén olyan adatbázis is van a Border Managerben, amely a vállalatok többségénél nem kívánatos témakörű (pl. szex, erőszak, játék) Web site-ok címeit tartalmazza, az elérhetőség korlátozása pedig csoportonként megadható.

3. Grafikus adminisztráció

A júliusi Új Alaplapban említett NW Admin lehetővé teszi a felhasználók jogosultságainak könnyű kezelését.

4. Virtual Private Network (VPN)

Az extranet (például egy Interneten keresztül megvalósuló magánhálózat) végpontjai közötti kódolás. Ennek akkor nő meg a jelentősége, ha egy vállalat két különböző telephelye, vagy egy adott cég és ügyfelei közötti kommunikáció bizalmas adatokat tartalmaz. A VPN funkció által megvalósított titkosítás lehetővé teszi az Interneten áthaladó bizalmas információk védelmét.

5. IPX&IP Circuit Gateway

Könnyen beilleszthető a meglévő hálózatba, segítségével csökkenthetők a működési költségek.

6. Proxy Cache

A Világháló gyorsabb böngészését lehetővé tévő gyorsítótár, amelynek segítségével a már bármelyik felhasználó által letöltött oldalakat egy helyi vagy az Internet-kapcsolatnál gyorsabb elérésű kiszolgálón tárolja.

7. IntranetWare run-time, Novell Directory Services szolgáltatással

Hardverkövetelmények:

— Bevizsgált (http:\\labs.novell.com) Intel architektúrájú, legalább Pentium 90-es gép, minimum 32 MB memóriával, 250 MB szabad merevlemez-területtel, CD-ROM-meghajtóval és egy 3.5"-es floppymeghajtóval.

— Bármely ODI szabványú eszköz a lokális útválasztáshoz.

— Olyan WAN ODI vagy AIO adapter, amely támogatja a WAN útválasztást. A WAN felület frame relay, SMDS, ISDN vagy X.25 lehet.

A Novell Border Manager lényegében a megszokott Novell-szolgáltatásokat, illetve a legfontosabb internetes kiszolgálófunkciókat ötvözi néhány újdonsággal, mint például a tartalom- és csomagszűrés, amelyik a legfőbb előnye lehet ennek a szoftvernek.

Varga János

A Hewlett-Packard hálózati szimpóziuma

Fókuszban a 10/100/1000

A Hewlett-Packard ez év szeptember elején Genfbe hívta össze az európai szakújságírókat, hogy betekintést nyújtson hálózati fejlesztési stratégiájába, és egyúttal bejelentsen néhány konkrét termékújdonságot is.

A vállalati informatikusok számára a hálózati perifériák fogalma ma még főleg a hálózati nyomtatót jelenti, amely saját Ethernet-interfésszel rendelkezik, tehát a helyi hálózat bármely pontjára csatlakoztatható, és egy — újabban Web-böngészőn keresztül is hozzáférhető — hálózatmenedzser szoftver segítségével bármely munkaállomásról használható és konfigurálható.

A HP szeretné ezt a koncepciót fokozatosan átvinni minden perifériára, azaz ellátni azokat hálózati csatolóval és specializált szerver-szoftverrel. Ez az architektúra kiválóan illeszkedik a ma oly perspektivikusnak tartott NC és NetPC környezetbe, ezenkívül a funkciók megosztásával tehermentesíti a szerver számítógépeket, és a hálózati adatforgalmat is kiegyensúlyozottabbá teszi.

Egy „voks" az Ethernet mellett

A most bejelentett hálózati periféria egy komplett CD-torony, hét db CD-meghajtóval, valamint a szerver modullal. A CD-egységek jelenleg húszszoros sebességűek, de a torony hamarosan alkalmas lesz DVD-meghajtók fogadására is.

Ezzel a termékkel nem a vállalati adatbázis-szerver mellett üzemelő jukeboxokat akarják kiváltani, hanem azt inkább az 5-7 felhasználóból álló kisebb munkacsoportoknak szánják. A Gartner Group tanulmánya szerint egy ilyen megosztottan használt CD-torony működtetésének költsége (5 évre számolva) kb. egynegyede annak, mint amikor gépenként installálunk és üzemeltetünk meghajtókat, és további megtakarítás, hogy maguknak a lemezeknek a sokszorosítását vagy többpéldányos megvásárlását is elkerülhetjük. A toronyhoz a HP web-böngészőn keresztül használható rendszermenedzsment szoftvert ajánl. Ez külön hozzáférési jogosultságot biztosít a rendszergazdának és az egyes drive-okhoz rendelt tulajdonosoknak, valamint szoftveres és hardveres úton egyaránt szabályozható a CD-k cseréje és olvasása.

A rendezvény fő üzenete az volt, hogy a vállalaton belüli kommunikáció szintjén általános hálózati stratégiaként a HP egyértelműen a kapcsolt Ethernet mellett teszi le a voksot. A 10/100 Mbites switched Ethernet és a Gigabit Ethernet már ma kiforrott megoldást kínál a kivételesen nagy sávszélességet igénylő alkalmazásokhoz is, és a hagyományos Ethernet infrastruktúrából kiindulva viszonylag könnyen bevezethető. Ezért nem tartják valószínűnek, hogy a helyi hálózatok (LAN-ok) szintjén belátható időn belül vonzóbb alternatívát jelentene a drágább és műszakilag kevésbé kiforrott ATM technológia (asynchronous transfer mode), amelynek ráadásul az átállítási költségei is nagyobbak.

A nagyterületű hálózatoknál (wide area networks) természetesen rövid távon is van létjogosultsága az ATM technológiának. Ezzel kapcsolatban egyébként a HP azt a tendenciát látja megerősödni, hogy a felhasználó nem épít ki saját WAN-t, hanem bérli azt egy hálózati szolgáltatótól.

Szolgáltatásminőség

A routereknek a jövőben inkább csak a vállalati hálózat és a WAN határán lesz nagyobb jelentősége, vállalaton belül inkább az egyre intelligensebb switcheké lesz a döntő szerep. Ebbe az irányba mutat a hálózati protokollok konszolidációja, a TCP/IP egyre inkább elsöprő dominanciája is.

A hálózati infrastruktúra lépcsőzetes fejlesztéséhez egyébként a HP bejelentett egy „Performance Advisor" nevű szoftvert, amely a hálózatfelügyelő rendszer részeként folyamatosan monitorozza a teljes adatforgalmat, és azt analizálva tesz javaslatot egyes csomópontok áthelyezésére, a switchek és a 100 Mbites sebességű összeköttetések beállítására.

A hosszabb távú fejlesztések középpontjában az új, multimédia-alapú vagy video-telekonferencia típusú hálózati alkalmazásokhoz szükséges, a mainál lényegesen jobb szolgáltatásminőség (quality of service) biztosítása áll. 1998 folyamán várható, hogy a HP kirukkol egy nagymértékben továbbfejlesztett kapcsolócsaláddal, amely drámai javulást eredményez, mert a hálózati alkalmazások szintjéig felérő szolgáltatásokat fognak tudni nyújtani speciális prioritási struktúrák, „expressz" sebességű kapcsolatok, önjavító routing algoritmusok bevezetésével.

Senki ne várja azonban, hogy ez az új eszközcsalád majd varázsütésre megoldja a nagy sávszélességet igénylő internetes alkalmazások problémáját is.

A garantált szolgáltatásminőség biztosítása belátható időn belül csak az intelligens kapcsolóeszközökkel felszerelt helyi hálózatok szintjén, illetve a dedikált nagysebességű WAN-linkeket használó vállalati hálózatoknál lehetséges. Az Internet egésze egy osztott erőforrásnak tekinthető, így abban a pillanatban, ahogy a forgalom kikerül az Internetre, elveszítjük uralmunkat a végpontok közötti adatátvitel minősége felett.

Az új Internet protokollba, az IPv6-ba beépítettek ugyan műszaki lehetőségeket a szolgáltatás minőségének javítására, mindez azonban legalább annyira üzemeltetési, mint architekturális probléma, így e téren világviszonylatban csak nagyon lassú előrelépés várható.

Ráadásul az intranetek térhódításával egyik napról a másikra lekerült a napirendről az IP címek elfogyásának problémája, ami sokáig a legfőbb kényszerítő erőnek tűnt az új IP protokoll bevezetése érdekében. Ha belegondolunk, hogy ma már egy HP méretű multinacionális óriáscég a vállalati belső hálózatot az Internettől leválasztó tűzfalak és proxy szerverek révén akár egyetlen hivatalos IP címmel is Internet-elérést tud biztosítani munkatársainak, akkor megnyugodhatunk: a meglévő szabad IP-címtartomány még nagyon sokáig ki tudja elégíteni a gyors ütemben növekvő igényeket.

Hutter Ottó

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1012 ▶

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1014 ▶

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1054 ▶

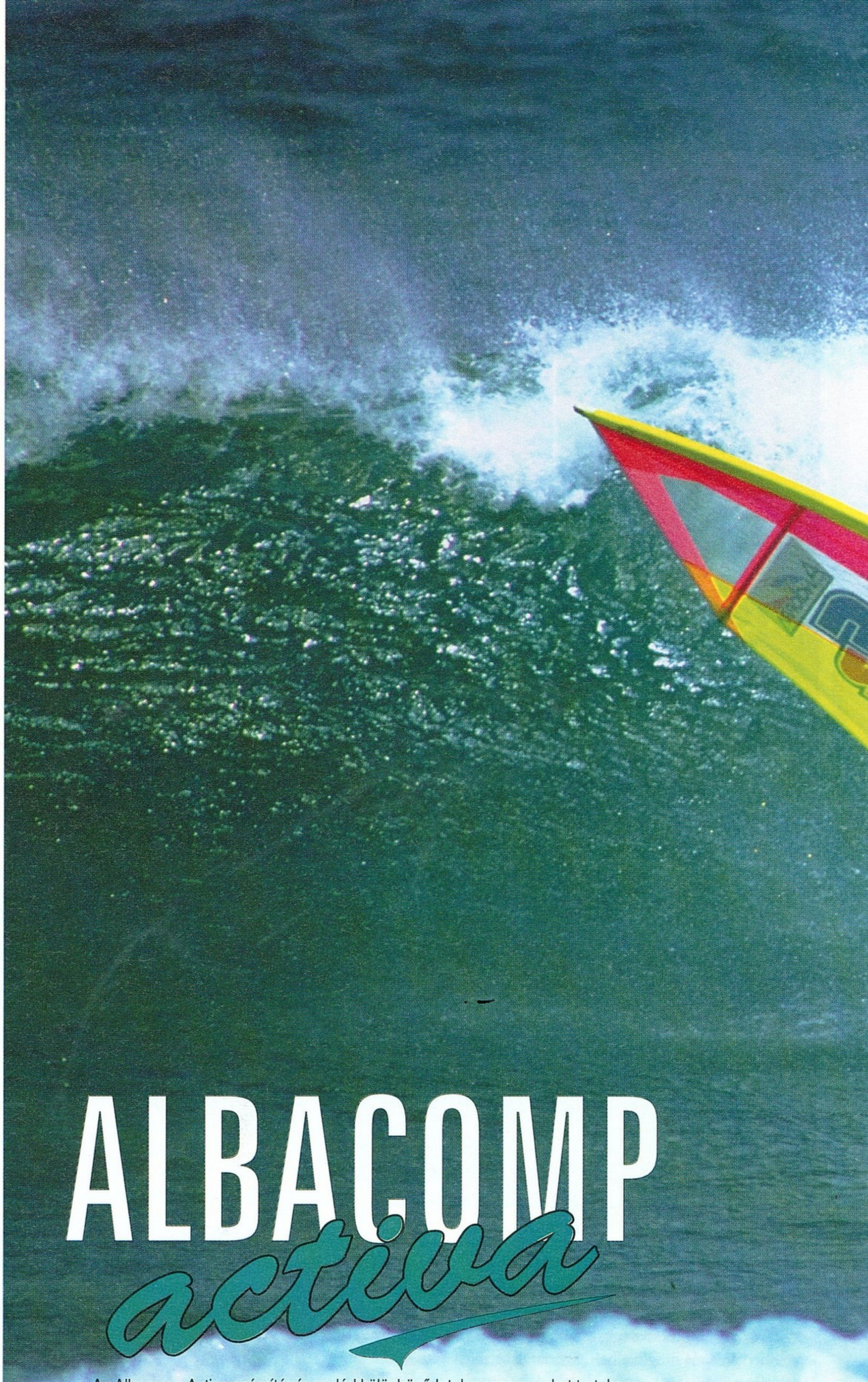
Albacomp Rt.
8000 Székesfehérvár
Hosszúsétatér 4-6.
Tel.: (22) *315-414
Fax: (22) 327-532

Budapesti Kirendeltség
1139 Budapest
Frangepán u. 8-10.
Tel.: 12-91-493
Tel/fax: 14-90-152

Szaküzletek:
1065 Budapest
Nagymező utca 25.
Tel.: 11-18-095
Tel./ fax: 13-18-108

1011 Budapest
Fő utca 31.
Tel.: 201-4409
Fax: 201-4322

3525 Miskolc
Széchenyi u. 49.
Tel.: (46) 354-266
Tel./fax: (46) 353-100

Az Albacomp Activa számítógépcsalád különböző Intel processzorokat tartalmaz

intel inside pentium® PROCESSOR

MMX™
TECHNOLÓGIÁVAL
ELLÁTOTT
PENTIUM® PROCESSZOR

Higgye el,

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1002 ▲

ALBACOMP
E 11
BLAUPUNKT

Lubickolva a Delphináriumban

Hogyan jutottottam el IDE?

Amikor a 80-as években elkezdtem Pascalban programozni (persze akkor is Turbo), már létezett az IDE — integrált fejlesztési környezet — bár mai szemmel azt igencsak „idétlen" IDE-nek tartanánk. Én azonban mint rendes programozó, mélyen megvetettem az eszmét. Azután történt egy és más...

A Pascal programokat kezdettől fogva programeditorban írtam, parancssorból fordítottam, és mivel akkor még nem volt nyomkövető, writeln utasításokkal nyomkövettem. A TP szintaxisát fejből tudtam, a pár tucat beépített függvényt argumentumostul álmomból felébresztve is ismertem.

Egyébként az IDE használatát akkoriban komoly projekteknél nemcsak arisztokratizmusból kerülte az ember, hanem mert a kis memóriájú és lassú gépeken lehetetlenné tette a munkát. Teltek-múltak az évek, beépült a nyomkövető, nőtt a memória, és nem mellesleg már másképpen is kezelte a gép, a Windows, mint korábban a DOS. Elvben tehát már bármekkora feladatot lehetett ebből a környezetből kezelni. De én megmaradtam régi szokásaimnál.

A nagy váltást a Delphi megjelenése hozta. Windowsos programot amúgy is gyötrelem írni, a vizuális környezet — „rajzolós programozás" — az egyetlen, amiben ezt ép ésszel el lehet képzelni, a Delphi pedig ideális kombinációt adott a vizuális környezet és a valódi programozás keverékéből. Az editor ugyan nem a kedvencem, vagyis nem a Kedit volt, de azért konfigurálhattam kedvemre, szintaxisérzékenyen működött, és reagált a képernyőre elhelyezett különböző elemek változásaira. Be kellett látnom, hogy lehet „IDEbenn" is fejleszteni.

Újabb évek teltek el, a Delphit változatlanul sokra becsültem, de csak távolról. Viszont közben megismerkedtem a modern programozói editorokkal (lásd Ed, Új Alaplap, 1997/2. 41. o.), és ez újra visszatartott attól, hogy azt a szánalmas izét, akarom mondani IDE-t használjam. Programot rajzolni még rendben van, de programot írni — azt már inkább Edben vagy Slickeditben, vagy valami hasonló editorban volt kedvem. Ez az oda-vissza ugrálás a szoftverek között persze egyáltalán nem hatékony.

A helyzet az új Delphi, a 3-as megjelenésével megint alapvetően megváltozott. A Borland mindig is a programozástechnológia élvonalában járt, termékei alapvetően változtatták meg a PC-s világot. Az a másfél év, ami az első 32 bites Delphi, a 2-es és a mostani között eltelt, nem telt el hiába. A Delphi és 2-es verziója bevonult a shareware és kereskedelmi programok íróinak eszköztárába. Meglepően sok olyan termék van (elsősorban internetes), amely ha nem is derül ki a dokumentációból, de kiderül a megjelenésből, vagy legrosszabb esetben a programfájl hexadecimális vizsgálatából, hogy Delphiben íródott. Saját statisztikám 30-40 százalékra taksálja a Delphiben fejlesztett termékek számát.

A Delphi 3 (amely 3 különböző kiépítettségben kapható: standard, prof, C/S) robusztus, és minden mai igénynek megfelelő fejlesztőrendszer. A Borland — a kor divatjának megfelelően — bemutatóin is a Delphi internetes és intranetes képességeit hangoztatta, amelyek egyébként valóban lenyűgözőek. Gyakorlatilag bármely alkalmazást pillanatok alatt böngészőből hívható Active kontrollá lehet alakítani, és ez technikailag is tényleg komoly eredmény, hasznossága pedig — leszámítva az ActiveX-szel kapcsolatos fenntartásaimat — nem vitatható.

Engem mégsem ez a képessége, nem is a fantasztikus és mindenre kiterjedő „előre csomagolt" komponenstömeg nyűgözött le annyira, hanem az, amit — szinte mellesleg — a fejlesztőkörnyezetben műveltek.

Az új Object Pascal szintaxisa sokkal bonyolultabb, mint a régié volt, de ez éppenséggel még megtanulható. Azonban a valahányszáz komponens mindösszesen kb. 6000 tulajdonságát és függvényét épeszű ember nem bírná megjegyezni, bármely logikusak is legyenek az elnevezések. Két lehetőség kínálkozik: szünet nélkül a helpet vagy a kézikönyvet forgatjuk; az objektumpaletta komolyabb esetekben nem elég. Ezt a problémát nyilván a Borland is érzékelte, hiszen a megoldás, amit adott, nemcsak ezt a gondot űzi el, de messzemutatóan elegáns és nagyszerű is.

A legkevésbé átütő újdonság a kódminta vagy kódsablon (code template), ezt minden valamirevaló editor tudja. Üssük le, hogy ifb, és ha utána ctrl-j gombot nyomunk, akkor ebből egy komplett if then else struktúra jelenik meg.

Azonban írjuk le egy kifejezés bal oldalán egy objektum vagy osztály nevét meg a pontot. Ekkor — beállítástól függően kb. 1 mp múlva megjelenik egy ablak, benne a lehetséges módszerek (függvények), tulajdonságok és események nevével. A megfelelőre rákattintva be is íródik a programba. Innen kezdve a kézikönyv mehet a sutba (sajnos egyébként is csak kezdőknek való).

Írjunk egy értékadást, és nyomjuk le a ctrl-betűköz kombinációt, akkor az érvényes argumentumok listáját kapjuk meg.

Ha egy módszer (method — függvény?) neve után a szükséges nyitó zárójelet leírjuk, rögtön felpattan a szükséges argumentumok listája és azok szintaxisa. Ha valaki azt hinné, hogy ezek a fantasztikus kényelmi tulajdonságok be vannak drótozva a Delphibe a könyvtári objektumokra, az nagyot téved. Ha egy tetszőleges változót deklarálunk egy programban, a következő alkalommal már az is megjelenik, ahol helye van. Azaz programírás közben valamilyen sajátos előfordítás-értelmezés működik, talán ennek is tudható be a szemkápráztató fordítási sebesség.

A futó, nyomkövetés alatt álló programnál pedig, ha bármilyen objektumon rajta hagyjuk az egérkurzort, néhány mp múlva egy felpattanó ablak megadja annak értékét. Ez a menetközbeni áttekintés jelentősen könnyíti a hibák megtalálását, mások programjának logikai megértését. A Delphi ezekkel az újdonságokkal új értelmet adott a fejlesztőkörnyezetről IDE a kezünkbe.

Horlai János

Ha az előzőekkel kezdtük...

A Delphi kompatibilitása

Az alábbi írást a szerző összefoglaló véleményével ajánljuk az érdeklődők figyelmébe: „Az Object Pascal új fejlesztőeszköze valószínűleg sikeres átállást fog biztosítani a Windowst Pascalban programozni kívánóknak."

A Borland fejlesztőeszközei hosszú múltra tekinthetnek vissza. Így van ez már a Delphivel is. A nem is oly régen kiadott Pascal alapú windowsos programcsomag a Pascal programozásban is uralkodóvá tette a bizonyos korábbi eszközök (a DOS alatt a Turbo Vision, és a Windows alatt a Turbo Pascal for Windows, majd Borland Pascal with Objects) által is támogatott objektum-orientált, a Windows rendszeréhez teljesen alkalmazkodó programfejlesztést. Ennek során új Pascal-szemlélet is kialakult, amelyet Object Pascalnak kereszteltek.

Az először Windows 3.x rendszerekhez kiadott Delphi-verziónak is volt bizonyos kompatibilitása a korábbi windowsos Pascal fejlesztőeszközökkel. Annak segítségével a BPW-környezet programjai kevés átalakítással lefordíthatóvá váltak. Az új környezet alapkoncepciója azonban a különböző komponensek objektumorientált kezelése, a programozó igényeihez simuló új komponensek könnyű kialakíthatósága és végső soron azok felhasználása. Ennek következtében a különböző fejlesztőknél jelentős komponenskönyvtárak alakultak ki már a 16 bites Delphi 1-hez is. A Delphi 2 pedig kiterjesztette ezt a környezetet és szemléletet a 32 bites Windows rendszerekre is.

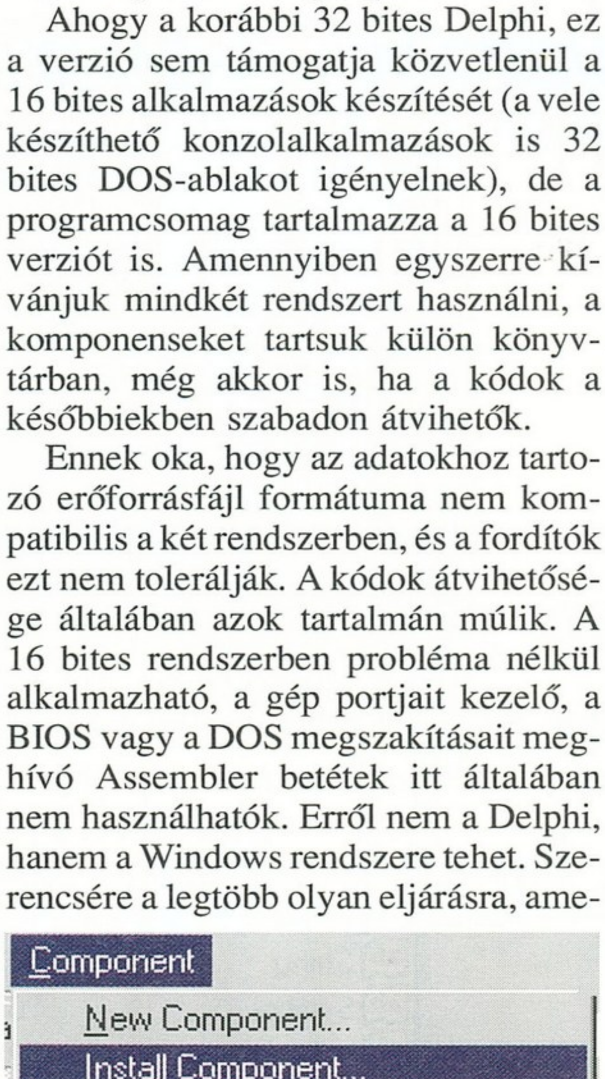
S jött a Delphi 3

A programozóknak nem okozott nehézséget az új fejlesztőkörnyezethez alkalmazkodni. Annak felépítése szinte teljesen megegyezett a korábbi 16 bites verzióéval. Még a DELPHI.INI beállításai is szinte teljesen nyomon követhetők a REGISTRY-ben. De mi a helyzet a szoftveres alkalmazkodással? A Delphi 2 „központi" könyvtára, alaphelyzetben a CMPLIB32.DCL, lényegében szintén azonos a korábbi Delphi 1-gyel. Azonban a komponensek átvitelénél már lehettek kisebb-nagyobb fennakadások az abban foglalt kód milyenségétől függően.

A komponenspaletta belső kezelése szinte teljesen átalakult. A korábbi egységes komponenskönyvtár helyét új technológia vette át, melyet a Borland package-technikának nevezett el. Ezzel a komponenseket a programozó önálló csomagokba szervezheti, és azokat szinte tetszése szerint variálhatja. A komponensek közül azok, amelyeknek a forrásai a Delphi 2-vel kompatibilisnek bizonyultak, nagy valószínűséggel gond nélkül adaptálhatók. (Nekem nem volt velük problémám.) Azonban valószínűleg többen lesznek azok, akik csak most, a Delphi 3-mal kezdik meg a 32 bites Object Pascal programozást.

Ahogy a korábbi 32 bites Delphi, ez a verzió sem támogatja közvetlenül a 16 bites alkalmazások készítését (a vele készíthető konzolalkalmazások is 32 bites DOS-ablakot igényelnek), de a programcsomag tartalmazza a 16 bites verziót is. Amennyiben egyszerre kívánjuk mindkét rendszert használni, a komponenseket tartsuk külön könyvtárban, még akkor is, ha a kódok a későbbiekben szabadon átvihetők.

Ennek oka, hogy az adatokhoz tartozó erőforrásfájl formátuma nem kompatibilis a két rendszerben, és a fordítók ezt nem tolerálják. A kódok átvihetősége általában azok tartalmán múlik. A 16 bites rendszerben probléma nélkül alkalmazható, a gép portjait kezelő, a BIOS vagy a DOS megszakításait meghívó Assembler betétek itt általában nem használhatók. Erről nem a Delphi, hanem a Windows rendszere tehet. Szerencsére a legtöbb olyan eljárásra, amelyet ezek segítségével valósítanánk meg, beépített rutinok állnak rendelkezésre. Amennyiben a programkódot mindkét rendszerben fordíthatóvá kívánjuk tenni, az adott komponens kódjában alkalmazhatjuk a feltételes fordítást a rendszerben definiált (WIN32) változó segítségével ({$IFDEF WIN32}...{$ELSE}...{$ENDIF}).

Ezt követően a komponens már jó hatásfokkal átvihető az új Delphibe. Ehhez a „Component\Install component" menüpontot megnyitva (lásd alul az ábrát) installálhatjuk komponensünket. Célszerű új csomagba helyezni azt, ami a későbbiekben bármikor szabadon módosítható a programozás igényének megfelelően. Ez lehetővé teszi, hogy adott feladathoz alkalmazkodó komponensegyütteseket hozzunk létre, nem kell mindig egy (esetleg több) MB-nyi központi „nyilvántartót" megnyitni. A komponenskezelés újdonságaihoz tartozik a Delphi 3-ban, hogy az alkalmazás írásakor előállított együtteseket azok teljes tartalmával együtt felvehetjük a komponensek közé. Ezeket a Delphi később sablonokként tartja nyilván, és bármikor, a komponensekhez hasonlóan beépíthetők egy másik alkalmazásba. A feliratokkal, a komponensek viselkedését vezérlő, kezelő eljárásokkal együtt.

Az alkalmazások

Ha a komponenseket sikeresen adaptáltuk a 32 bites rendszerbe, következhet az alkalmazások átvitele. Általánosságban erre is igaz, ami a komponensek átvitelére. Az alkalmazásnak minden olyan részét, amelybe erőforrásokat (*.RES) építenek be, tartsuk külön könyvtárban, mivel a *.RES kiterjesztésű fájlok az eltérő szerkezet miatt felfelé nem kompatibilisek. Hasonló a helyzet a *.DFM kiterjesztésű formátumleíró fájlokat használó unitokkal is, mivel ezek a néhány új tulajdonság miatt — mint a betűknél a nyelvi leírás — lefelé nem kompatibilisek. Ennek ellenére a *.DPR és *.DFM fájlok átvihetők egyik rendszerből a másikba, csak párhuzamosan nem tudja mindkét rendszer használni azokat.

A nyelvi kötöttségekhez, az Assembler betétek korlátozott átvihetőségéhez

néhány újabb társul. Ezek egyike egy elég gyakran használt HPrevInst belső változóhoz kötődik. Ennek értékét ellenőrizve a 16 bites rendszerben könnyen eldönthető volt, hogy az alkalmazás már fut-e. Ilyenkor az nem nulla értékű. A 32 bites Windows alatt az említett változó továbbra is létezik, de értéke mindig nulla, ilyen jellegű használhatóságát lehetetlenné teszi. Helyette magát az alkalmazás ablakát kell valmilyen módon azonosítanunk a Windows rendszerben, bár a változóra hivatkozva nem kapunk hibaüzenetet.

Nem így egyes String-műveleteknél. A korábbi Pascal-verziókban a String 0. bájtját írva/olvasva egyértelműen meghatározható volt a String hossza. Ez a Delphi 3 alatt nem elérhető. Az ezt alkalmazó eljárások hibaüzenetet eredményeznek. Helyette azonban könyvtári függvények állnak rendelkezésre. Ezek széles köre egyébként számos más olyan funkciót is lefed, melyre korábban magunknak kellett eljárást írni. A kódkompatibilitás érdekében azonban célszerű lehet ezeket mindkét rendszerből elérhető néven implementálni.

Azért vigyázzunk! Ami komolyabb problémát okozhat, az a rendszerközelibb programozás. Az új függvénykészlet itt is könyvtári eljárásból tesz elérhetővé számos olyan paramétert, amelyet korábban csak nehezen lehetett lekérdezni. Ilyenek például a lemezmeghajtók paraméterei. Néhány korábbi WinAPI függvény azonban kikerült a készletből, ami főleg a rendszererőforrások állapotának ismeretét érinti.

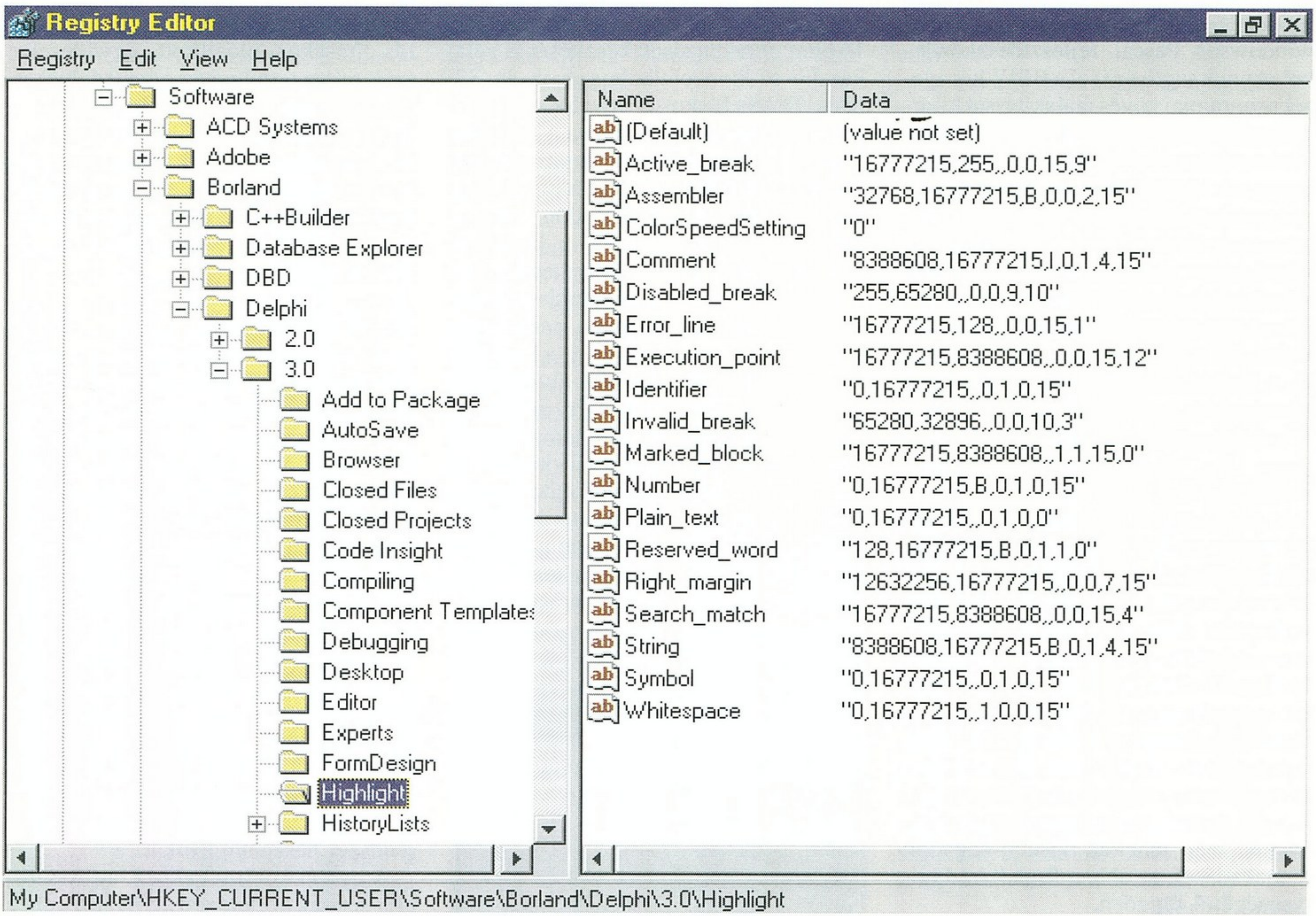
A fentiek figyelembevételével könnyen készíthetünk közel azonos kódból 16 és 32 bites rendszeren működő alkalmazásokat. Ezt magam a korábban Windows 3.x alá készült, és a visszajelzések alapján szélesebb körben is tetszést aratott Tetris-ihletésű játék kódján teszteltem. Az abban felhasznált, saját fejlesztésű komponensek a 32 bites IMAGE.EXE segítségével végzett erőforrás-konvertálás után probléma nélkül beépültek a Delphi 3 palettájába. Az alkalmazáskód szintén átvihető volt, és nem okozott problémát a szabványos Windows üzenetek megváltozott mérete sem a 32 bites alapon történő feldolgozáskor.

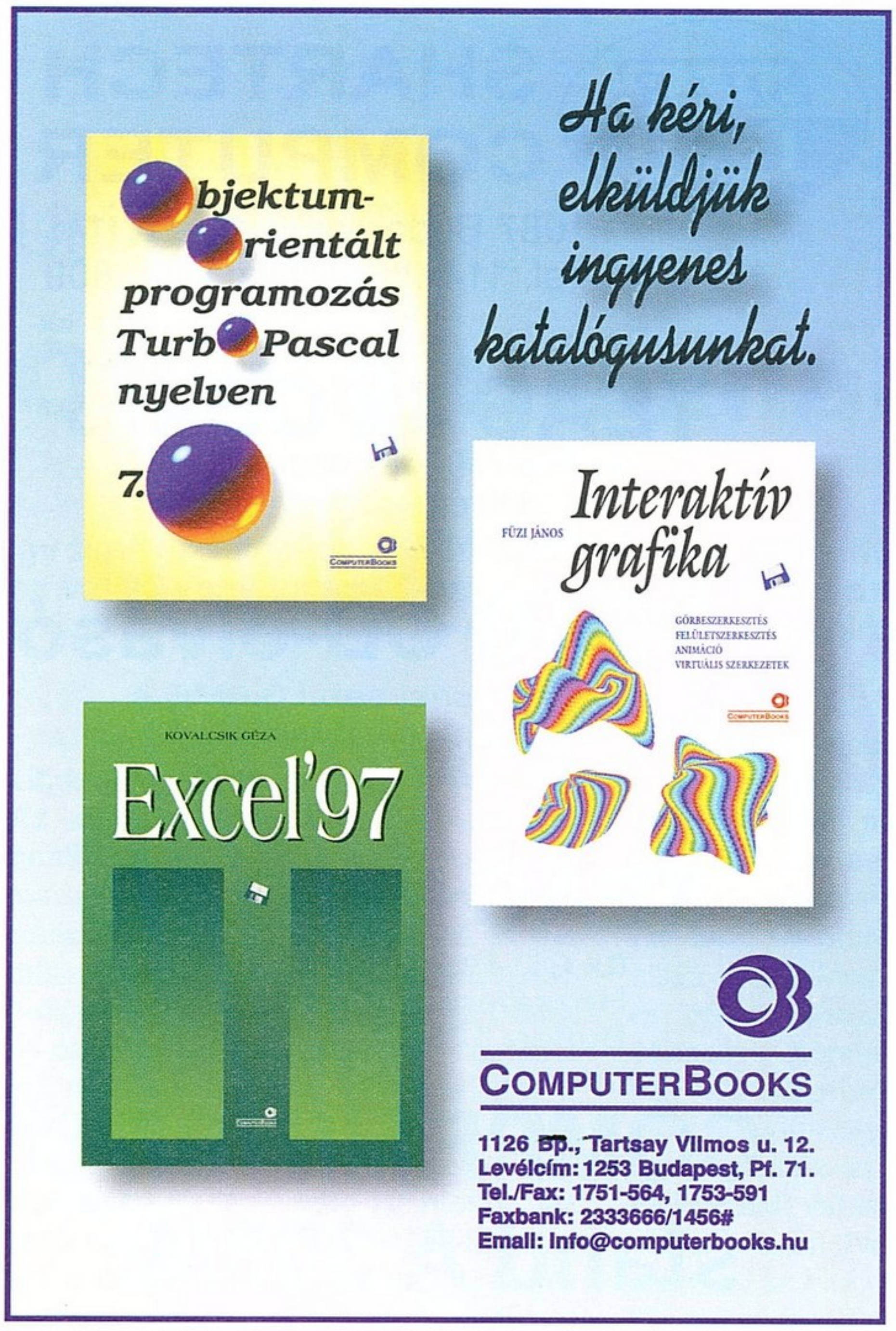
Nem Delphi alapú fejlesztéseknél a Delphi 3 továbbra is alkalmas 32 bites konzolalkalmazások készítésére, de készíthetünk DLL-állományokat is. A benne fejlesztett komponensek kompatibilisek lesznek a Borland C++ Builderrel is, bár abba továbbra is a forráskódjuk alapján kell majd installálnunk.

A programozók számára azonban a Delphi 3 — a lefelé és keresztirányú kompatibilitáson kívül — számos más előnyös tulajdonsággal is bír. Továbbra is megtalálhatjuk a korábbi DELPHI.INI tükörképét a REGISTRY-ben. Így például, ha a szintaktikai kiemelések beállításával nem kívánunk külön bíbelődni, a REGEDIT.EXE elindítása után a HKCU\Software\Borland\Delphi\3.0\Highlight szekcióban a DELPHI.INI beállításai alapján közvetlenül beírhatjuk az értékeket (lásd a lenti ábrát).

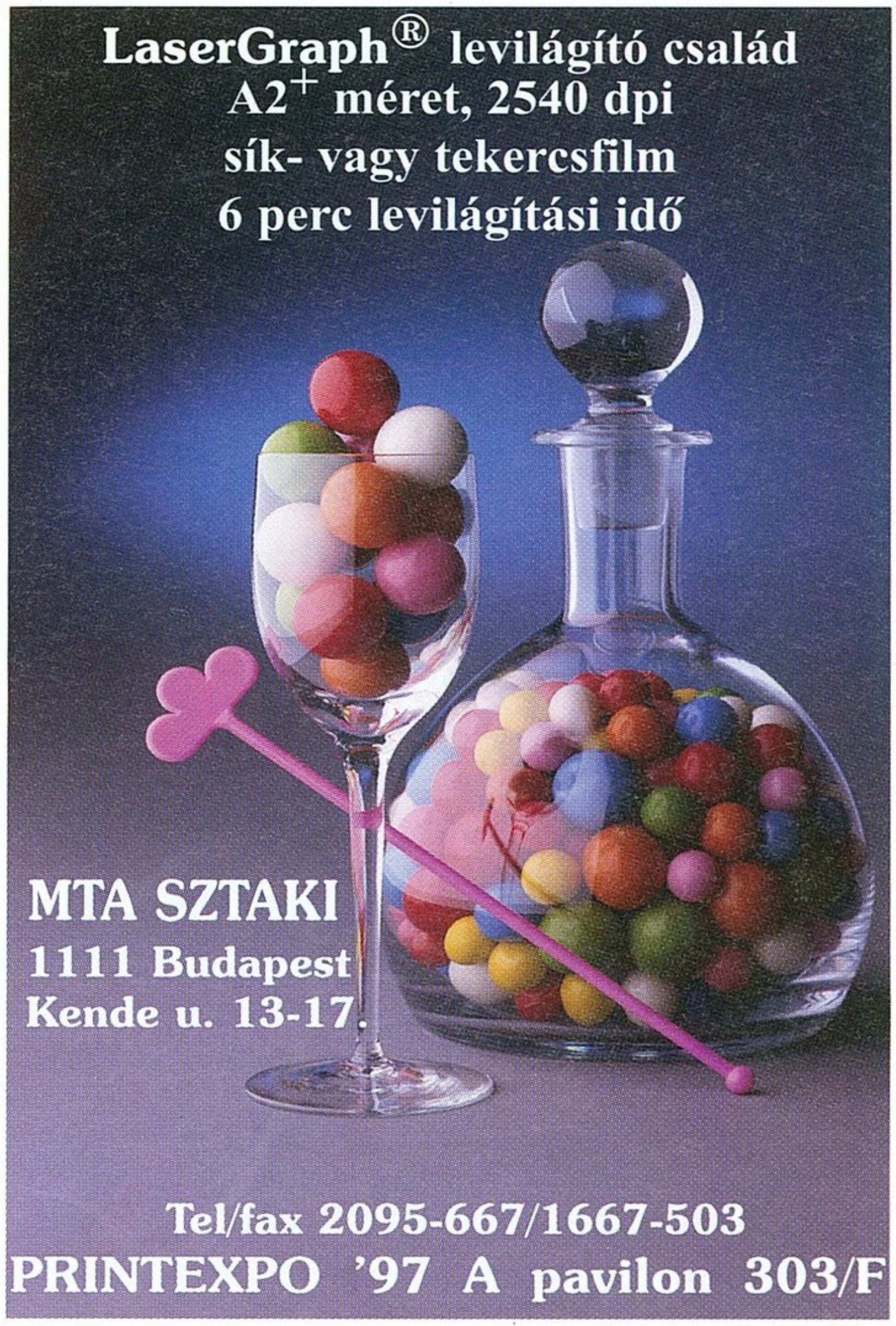
A napi munka során pedig a kódíráskor kapunk segítséget a folyamatos kódfigyeléssel. Ezzel már a kód beírásakor kérhetünk egy változólistát, amelyből a szükségeset az editor beteszi a megfelelő helyre, de a függvények meghívásakor is paraméterleírást kapunk. Szintén jelentős segítség lehet a „kulcsszavak" begyakorlása után a kódkiegészítő funkció is. Ezzel egyfajta „makrózás" valósítható meg a Delphiben, mivel a kulcsszavak listája szabadon szerkeszthető és kiegészíthető.

Simay Endre István

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1011 ▶

FOTÓ: PATYI ÁRPÁD

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1034 ▶

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1018 ▶

UnixWare 5

Ötös a Unixnak

Így tanévinduláskor, midőn ezt írom, nem rossz hír, ha valaki vagy valami 5-öst kap. Nos, ez történt a Unixszal, a hardverek legszélesebb körén elterjedt operációs rendszerrel.

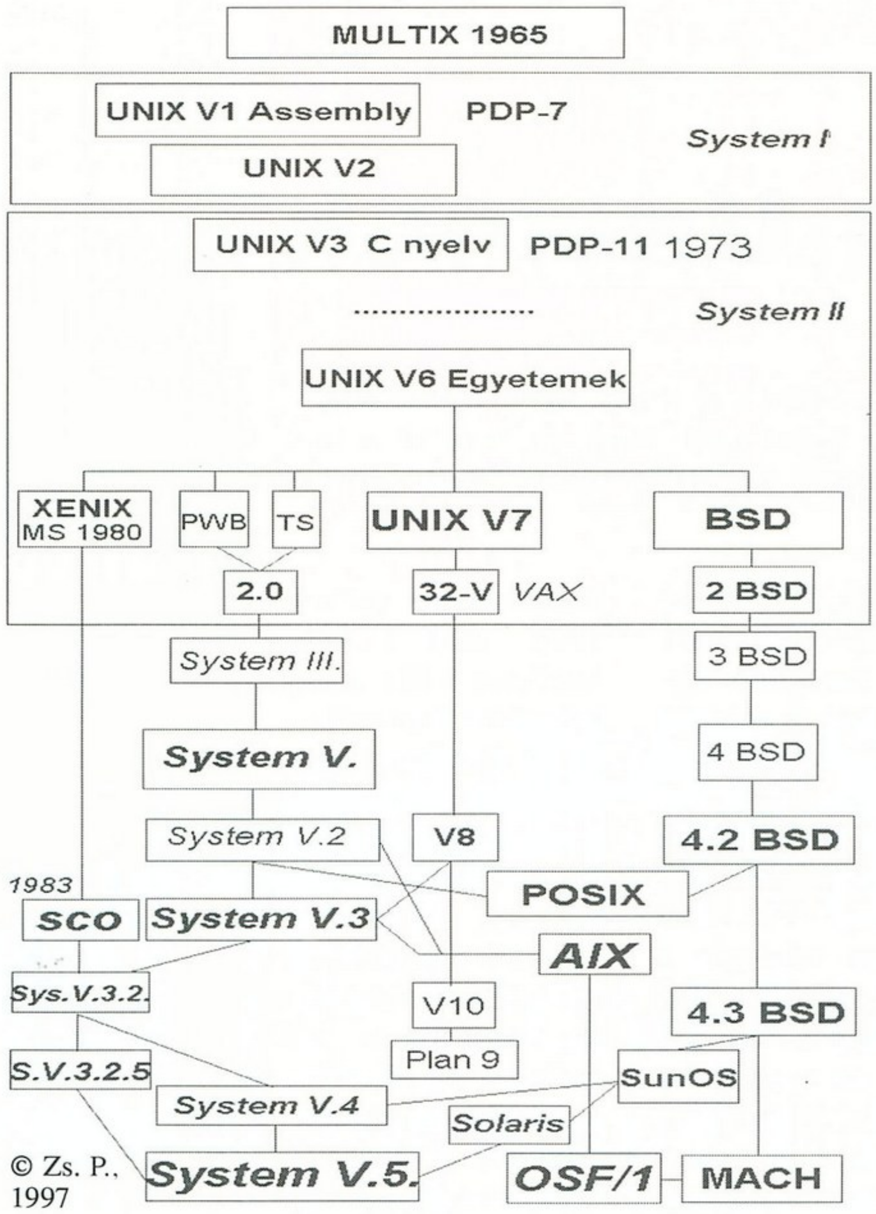
A Unix V-ös főváltozatból az utolsó kibocsátás (release) eddig a 4-es volt. Az augusztus közepén rendezett Forum97-en az SCO, a Unix forráskód mai gazdája, bejelentette a korábbi kiadások tulajdonságait egyesítő és azt műszakilag is jelentősen túlszárnyaló 5-ös verzió kernelének elkészültét, amit — ez talán sokakat meglep — az SCO a UnixWare 5 (még nem végleges a név!) zászló alatt visz a piacra. A lapzártáig rendelkezésre álló rövid idő részletes kifejtésre nem ad módot, inkább egy felfrissített Unix fejlődéstörténeti ábrát adunk. (Forrás: OpenComputing sorozat, Guide to UnixWare, Radin-Reiss-Nameroff, McGraw Hill, 1995, amit a Megatrend Kft-től, a McGraw Hill magyarországi disztribútorától kaptunk.)

Az új kerneltechnológia felkészült a HP-Intel 64 bites mikroprocesszor bázisán megvalósuló 64 bites korszakra, és méretezhetősége minden korábbi változat rugalmasságát felülmúlja. Egyesíti magában az SVR3-as platformok tulajdonságait, amelyeknek fő piaci szereplője az SCO OpenServer termékcsalád, valamint az SVR4-es megoldásokat, amelyeknek két fő szereplője a piacon az Univell/Novell/SCO UnixWare és a Sun Solaris x86 2.6-os Intel-változat. Az SVR5-ös mindezekről a platformokról érkező megoldások lényegében változatlan fogadására képes, amivel szépen kibővül azoknak az alkalmazásoknak a palettája, amelyek ezen az egységesedő Unix platformon használhatók, minden fáradságos keresztfejlesztés nélkül, de minimálisan sima átmenetet téve lehetővé a futó alkalmazások ávitelére, megőrizve az alkalmazók korábbi befektetéseit.

Akik korábban befektettek a UnixWare technológiába, azok most tapasztalhatják, hogy ők sem veszítettek a Novell-SCO váltással, sőt, az új kerneltechnológia éppen ezen a vonalon fejlődik tovább. Hogy korábban az SCO és más R3-as Unix-gyártók miért nem kezdtek áttérni a fejlettebb technológiára, azt történeti és anyagi okok közösen magyarázzák. A Unix szekértábo-

rok egyebek közt az SVR3-as és SVR4-es vonulatok mentén szerveződtek, ugyanakkor a Unix System Laboratory az SVR5-ös licencdíjait igen magasan állapította meg, így az SVR3-as bázisú Unix-gyártók nem lelkesedtek érte. Legfeljebb résztechnológiákat vásároltak, de azokat is inkább technológiai csereakciók keretében. Csak így tudták áraikat alacsonyabban tartani az alkalmazók felé. Ezzel tulajdonképpen a végfelhasználók érdekeit védték. Most azonban az SVR3-as és 4-es forráskód egyetlen kézbe került, az anyagi problémák elhárultak az SCO elől, nyugodtan folytatható a mégiscsak újabb koncepciókon alapuló kerneltechnológia alapján a fejlesztés. Csak át kellett menteni az R3-as OpenServer jó megoldásait az SVR5-be. Ez az átmenet a vártnál is gyorsabban zajlott le, hiszen Gemini (iker) termékek már az év végén meg fognak jelenni, ami a korábbi programterv szerint csak 1998 első félévében lett volna esedékes.

Jó hír a Unix hackereknek. Természetesen lesz SVR5-ös Free SCO is, ráadásul abban egyfelhasználós MERGE-32 DOS/Win9x emulátor licencet is kapnak (a Locus Computing is jó reklámnak minősítette, végre). Eddig mindegy 60 000 Free SCO licencet osztottak ki (a Microsoftnak kb. 20 000 fejlesztője van), de a licencelési kedvet a Free UnixWare 2.1.2. nyárközepi megjelenése csak tovább szította. Az utóbbinál célszerű viszont figyelembe venni, hogy az már csak komolyabb PC-ken tud eredményesen dolgozni, a fejlesztéshez SCSI konfiguráció ajánlott. Szerencsére SCSI-t tartalmazó alaplapot is olyan olcsón vágnak az emberhez, hogy korábban még a külön SCSI kártyáért is többet kellett fizetni. Lehet, hogy az IDE/ATAPI interfész napjai mégiscsak meg vannak számlálva?

© Zs. P., 1997

Zsadányi Pál

Rövid hírek az OS/2 világából

BlueBird-WorkSpace On-Demand

Az IBM hivatalosan bejelentette WorkSpace On-Demand nevű termékét (korábbi nevén BlueBird), amelyet elsősorban azoknak a nagyvállalatoknak ajánlanak, amelyek csökkenteni szeretnék belső hálózatuk fenntartásának költségeit a meglévő hardver és szoftverelemek megtartása mellett. A termék előreláthatólag ez év novemberében fog megjelenni, s a tervek szerint csak az IBM-től, illetve annak üzleti partnereitől lesz megvásárolható. A kiszolgálóoldali adminisztrációs komponenst és az egy ügyfelet tartalmazó program ára 729 $ lesz. További ügyfeleket darabonkénti 249 $-os áron lehet majd beszerezni. Az OS/2 korábbi verzióival rendelkező vásárlók upgrade áron juthatnak majd a WorkSpace On-Demandhoz. Információ: http://www.software.ibm.com/works pace.

Erősödő OS/2 a bankokban

A Mentis Group Amerikában végzett felmérése szerint az OS/2-es operációs rendszer 1996-ban növelte részarányát a banki szférában. A Mentis tanulmánya szerint az OS/2 szerverek részaránya 32-ről 42-re, a kliensekés pedig 25-ről 35-re növekedett. A 10%-os növekedés nagyrészt a tavalyi évben OS/2-re áttérő 22 amerikai vállalatnak köszönhető. A felmérés szerint az európai bankok körében ugyanilyen vagy még az amerikainál is nagyobb mértékben használják az OS/2-t.

SmartSuite 97 for OS/2

Rövidesen megkezdődik a SmartSuite 97 for OS/2 béta-verziójának tesztelése. A végleges változatot 1997 utolsó negyedévében tervezi megjelentetni a Lotus Corporation. Az ismert irodai alkalmazáscsomag a következő komponensekből fog állni: Word Pro 97, Freelance Graphics 97, 1-2-3 97, Approach 97, Organizer 97 és ScreenCam 97. Az említett alkalmazásokon kívül megtalálható lesz még a csomagban a Java-alapú SmartCenter 97 for OS/2 is. A SmartSuite 97 OS/2-es változatának megjelenését 1997 első negyedévére tervezte a Lotus. A több mint féléves késést a windowsos változat, valamint az IBM által fejlesztett 50 új API késésével indokolták. A SmartSuite 97 Windows 95-re és NT-re ugyanis kb. negyedéves késéssel jelent meg február végén, s ez a közös kódalapot használó OS/2-es változat fejlesztését is visszavetette. Az IBM az új API-kat egy Warp 4-es javítócsomag keretében fogja kibocsátani, s erre már a SmartSuite béta-teszteléséhez is szükség lesz. Ez azt is jelentheti, hogy a SmartSuite 97 Warp 3 alatt nem lesz futtatható.

Netfinity 4 ingyen

Amerikában az OS/2 Warp Server 4 tulajdonosai ingyen igényelhetik az IBM-től a Netfinity Server új, 4-es kiadását. A Warp Server SMP-t vásárlók pedig már automatikusan a dobozban fogják találni a rendszermenedzselés magas fokát képviselő terméket. Az akció magyarországi feltételeiről az IBM Magyarország Kft-nél érdemes érdeklődni.

PC-BaX for OS/2

Új OS/2-es biztonságimásolat-készítő program jelent meg a piacon. A PC-BaX for OS/2 támogatja a legújabb szalagos egységeket, így azokat is, amelyek 24 GB-os DDS3 technológiát használnak (http://www.westec-net.com.).

Warpstock '97

Október 25-én és 26-án rendezik meg Diamond Barben (Kalifornia, USA) az OS/2-felhasználók konferenciáját, melyen az IBM az OS/2-vel kapcsolatos hosszú távú terveit ismerteti. Ennek kapcsán szó lesz a jelenleg BlueBird kódnév alatt futó projektről is (lásd még WorkSpace On-Demand cikkünket). A konferenciáról már jelenleg is élénk társalgás folyik a comp.os.os2.misc hírcsoportban, valamint a Warpstock levelezési listán (warpstock-request@warpstock.org; feliratkozni egy, a címre küldött subject nélküli levéllel lehet, amelynek törzsében „subscribe" áll). Az összejövetel teljesen önkéntes alapon szerveződik, és bármilyen segítséget szívesen vesznek. Az érdeklődők a Warpstock honlapján (http://www.warpstock.org) vagy a levelezési listán keresztül vehetik fel a szervezőkkel a kapcsolatot.

Warp FM

Új OS/2-es kiadványt készít a World Wide Weben az IBM. A Warp FM havonta jelenik meg, míg a legfrissebb híreket hetente publikálják. A kiadvány a http://www.software.ibm.com/os/warp/warpfm címen található, vagy akár e-mailben is megrendelhető.

Vezérlőfrissítések

Sokak által használt vezérlők frissítései láttak a közelmúltban napvilágot. Az egyik, a Linux fájlrendszer OS/2 alatti használatát lehetővé tevő ext2-os2 2.40-es változata. Az apróbb hibák javításán túl a vezérlő működési sebessége is növekedett, valamint a csatolt mke2fs és e2fsck segédprogramok számára megszűnt a 2 GB-os partícióhatár. Az ext2-os2 beszerezhető a http://www.geocities.com/SiliconValley/Bay/5313 oldalról. A nemrégiben megjelent új OS/2-es játékok (Links/2, BUGS) „kényszerítették" ki a GUS vezérlő frissítését. A régebbi változat ugyanis az említett játékok és a GUS PnP/Max/Daugtherboard hangkártyák kombinációjakor hibásan működött. Újabb frissítés várható a hagyományos GUS-okhoz is, ezért érdemes gyakrabban látogatni a fejlesztő honlapját: http://www.xs4all.nl/~sandervl.

Új Stardock játék: Entrepreneur

Már közel két éve készítik a Stardock fejlesztői az Entrepreneurt, amelynek most jelent meg a demóverziója. A végleges változat ez év októberében kerül majd a boltokba. A játékra kíváncsiak a http://www.stardock.com oldalról tölthetik le a demót, amely majdnem teljes értékű. Az egyetlen korlátozás az, hogy az ellenfelek csak az Interneten keresztül játszhatnak. A Stardock honlapról tölthető le a BUGS demója és az első kiadás óta felfedezett kisebb hibák javítása is (ugyanez ftp-vel: ftp://208.21.172.188/updates/plus/bugsfix1.zip és ftp://208.21.172.188/demos/bugsdemo.zip). További újdonság az OS/2-es játékok frontján, hogy a SpiceWare megjelentette a Sega Master System/Game Gear emulator 1.0.3-as változatát (http://www.geocities.com/~spiceware).

Kádár Zsolt

A ló túlsó oldala

Internet az iskolákban

Kihirdették a tender eredményét, és a magyar középiskolák záros határidőn belül beköttetnek az Internetbe. Az ehhez szükséges pénzösszeget (vagy legalábbis egy részét) a kormány állja, és kész a vállalkozókedvű tanárok képzésére is. Jó üzlet ez a számítógép-kereskedőknek, mert nemcsak kábelekre van szükség, hanem sok helyen még a megfelelő számítógépre is. De jól jön ez a szoftverkereskedőknek is, mert megfelelő programok nélkül az egész semmit sem ér. Kérdés, hogy az iskolák is ennyire örülnek-e? Szerzőnk szerint a kezdeti lelkesedés igen gyorsan le fog lohadni, és utána a szürke hétköznapok következnek, amikor előjönnek a problémák.

Van egy mondás, mely szerint szegény ember vízzel főz. Az Új Alaplapban eddig megjelent cikkeimmel mindig erre próbáltam felhívni a figyelmet. Egy kis odafigyeléssel meg egy kis utánajárással igen sok mindent elérhetünk, és még takarékoskodni is lehet. Nézzük pontokba szedve, hogy mire érdemes odafigyelni.

A vas

Korábban szinte mindenki a számítógépek számának növelését tartotta a legfontosabb dolognak, így hatalmas pénzösszegek mentek el gépvásárlásra, viszont azok az akkoriban csúcsmodell gépek mára alig használhatók valamire. A hálózat egyik nagy érdeme éppen ezért az, hogy takarékoskodni lehet az erőforrásokkal. Nem kell minden gép mellé nyomtatót venni, elég beruházni egyet, és azt bármelyik gépről el lehet érni. Persze így az az egy nyomtató lehet jóval fejlettebb és takarékosabb is.

Hasonló a helyzet a háttértárakkal is, a minden gépbe külön-külön megvásárolt merevlemezek árából a szerverbe egy piszok nagyot is lehetne venni. Ha pedig végképp elavul valamelyik alkatrész (mondjuk a 2400-as modem), akkor csak egyet kell kicserélni, és nem harmincat. Miután az Internet felhasználóinak nagy része csupán bóklászik az információk között, levelet ír, irc-zik, ftp-zik, a viszonylag lassabb gépek is képesek lennének őket kiszolgálni. Persze ha valaki csak grafikus felületeken tud dolgozni (mert kiskorában az asztal körül kergették, ha nem Windowst használt), akkor annak persze egy jobb gépre lesz szüksége. Az Internet szöveges elérésére egy XT is elég lenne, de hol van már ilyen gép? (Itt jut eszembe, hogy a cégek kinőtt gépeit az iskolák kiválóan felhasználhatnák ilyen célokra. Ha ez a módszer jól működik a tengeren túl, talán itt is kipróbálhatnánk.) Mellesleg az Internet jelentése hálózatok közötti (világ)háló, tehát nem egyes különálló gépekkel kell ráakaszkodni az Internetre, hanem az iskolai hálózatot kell hozzákapcsolni.

A program

A tendencia az, hogy egyre kevésbé különüljön el a hálózat az adott gépen található állományoktól. Például a WWW-nézegetőket használva első látásra nehéz felismerni, hogy valami helyi vagy távoli anyagot látunk. Mint ahogy számítógépünk meghajtójaként láthatjuk a CD-ROM-ot, a Novell szerveren tárolt anyagot vagy PC-TCP-t használva unixos tárterületünket, ugyanígy pár éven belül az Internetet is így használhatjuk, tehát azonos programokkal szerkeszthetjük, nézegethetjük illetve törölhetjük (már ha van rá jogunk) a távoli állományokat, mint az adott gépen tároltakat. Éppen ezért belesulykolni a diákokba a ma divatos programok szintaktikáját szerintem egyáltalán nem érdemes.

Emlékszem, hogy jó tíz éve az egész ország „bézikül" tanult, mára viszont hírmondója is alig akad az e nyelvet használóknak. Az akkoriban követett „mindenki tanuljon meg programozni" elv helyett szerencsére mára a felhasználói programok alkalmazása a divat. (Ha gonoszkodni akarok, akkor az „elöltesztelős ciklus szintaktikája" helyett „mit csinál a Ctrl+Q" lett az oktatás alapja.) Lényeges kérdéssé most az válik, hogy mit is kellene tanítani az Internettel kapcsolatban: egy adott felhasználói programot, vagy megmutatni az alapelveket és a lehetőségeket.

Egy aprócska megjegyzés. A hálózatot nem a Microsoft találta fel, és jelenleg egy kicsit még hátrányban is van hálózati programjaival. Persze az sem igaz, hogy az Internet csak Unixszal képzelhető el. Sok megoldás létezik, és ezekből lehet pénztárcakímélőket is kiválasztani, mint például a következő kettőt:

Az ingyenes Linux amellett ,hogy egy operációs rendszer, tele van mindenféle olyan programmal, amely teljes körű megoldást ad a hálózati feladatokra (elektronikus levelek küldése, fogadása, olvasása, Netnews, WWW, irc, ftp, telnet és még sok más). Természetesen mind szerver, mind kliens változatban tartalmazza mindezen programokat, azaz így nemcsak passzív része lehet egy gép a hálózatnak, hanem szolgáltathat is adatokat, fájlokat. Mindezek mellett a Linux többfelhasználós, így nem történik meg az, ami DOS-Windows párosítás mellett szokott, hogy mindenki a saját képére próbálja az adott gépet konfigurálni, programokat (na meg vírusokat) tesz fel, fontos fájlokat töröl le, és mindent összevissza kuszál, és mire legközelebb leül az ember a géphez, addigra valaki mindent átállított.

A hivatalos adatok szerint egy 386SX két megabájt RAM-mal elegendő a Linux futtatásához, de a kényelmes használathoz legalább 8 megabájtot érdemes beszerezni. Grafika használata (magyarul Xwindow) esetén egy újabb nyolcas javallott, meg egy gyorsabb processzor. Mivel hazánkban elég sok Linux-hívő található, egy láda sörért (vagy annak felajánlása esetén, hogy az iskola ezek után nem használ Micro$oft terméket) biztos lehet a környéken olyan embert találni, aki installálja az egész rendszert úgy, hogy hónapokig nem is kell hozzányúlni. (Minthogy ő mindent pontosan beállít, és gondolom a kedvenc programjait fogja feltenni, az általa installált programokról így előre nem sokat tudok mondani.) Ezzel az iskolai hálózat egy mini Internetté

válik, pontosan ugyanazokat a programokat lehet használni, és ezek ugyanúgy is fognak kinézni. Kérdés, hogy ezek után egyáltalán megéri-e ezt a hálózatot összekötni a világhálóval?

Persze igazságtalan lennék, ha nem említeném meg azt, hogy az olyan sok helyen használt Novell hálózati rendszer kis ráfordítással (egy kis idő, egy kis pénz) szintén remekül kihasználható. Ez egyrészt tudja a levelezést (a PegazusMail ingyenes, sőt van magyar változata is), másrészt megvannak benne a megfelelő védelmi szintek, így nyugodtan magára lehet hagyni a diákot, nem fogja elrontani. Ez a pár tulajdonság szerintem tökéletesen elég az iskolai rendszerhez, lényegében nincs is másra szükség. Ennek a megoldásnak az előnye az is, hogy a szerverre kapcsolt gépek paramétereire nincs alsó határ, tehát minden leselejtezett, lestrapált masinát lehet használni.

Elektronikus levelek

Korábban az Internetet használók főleg levélírással és levélolvasással töltötték idejüket. Napjainkban egyre inkább kezd hódítani a WWW, de az elsőbbség még mindig a levelezésé. Ha képes lesz megújulni, és felvenni a harcot a WWW-vel látvány tekintetében, akkor még hosszú ideig tarthatja pozícióit. Viszont ahogy a postaládáinkat ellepi mindenfajta szemét (gondolok a hirdetésekre, röplapokra), ez megtörténhet az elektronikus levelekkel is. Dial-up rendszerben eme szemét leszedéséért is fizetni kell, tehát érdemes először átválogatni a leszedendő leveleket. Egyre több levelezőrobot készül, amely a levél tartalma, fejléce (például küldője) alapján rendezi, szortírozza a leveleket, és esetleg a szemétnek minősítetteket törli is. Ezeket a robotokat érdemes felhasználni, és csak az így letisztított levélállományt kell letölteni. A letöltést pedig érdemes éjszakára időzíteni, hogy kevesebbet kelljen fizetni. Olyan programot kell választani, amely gyorsan és hatékonyan szedi le a leveleket.

Természetesen ennek a programnak képesnek kell lennie arra, hogy a megszakadt telefonkapcsolatot felismerje, és bontsa a vonalat (nehogy csak reggel vegye észre valaki, hogy a gép nyolc óra hosszat tartotta a vonalat), valamint a gyakran megszakadó vonalakon is képes legyen áthozni az anyagot. PC-s környezetben erre a Zmodem és a Kermit is képes, én közülük az utóbbira szavaznék így látatlanban, de érdemes mindkettőt kipróbálni az adott helyi körülmények között. Igen sok terminálprogram azt mondja magáról, hogy Kermit-, sőt Szuper-kermit kompatibilis, ne higgyünk nekik, hanem szerezzük be az eredetit, elvégre az is ingyenes, és a legújabb változat sok egyedülálló tulajdonsággal bír. Érdemes az előbb említett levélrobotot a fogadó oldalon is használni arra, hogy megfelelő helyre juttassa el a leveleket, főleg ha nem egy adott személynek szólnak, mint majd később látni fogjuk.

Érdekes kérdés, hogy mennyit és hogyan levelezhetnek a diákok? A csóróbb helyeken (nem hazánkban) két megoldás volt divatban, az egyikben minden levelet csonkoltak 30 kilobájtra, míg a szigorúbb másikban a címzett a levél első oldalát kapta meg, és azt is csak nyomtatva. Ezek elég vad dolgok, de bárki képes egy aprócska levéllel megabájtnyi válaszleveleket generálni, amit meg sok pénzbe kerül letölteni. Kinek kell állnia a számlát, az iskolának vagy a diáknak?

Levelezési listák

Mivel nem olyan könnyű rögtön megtalálni azokat, akiket ugyanaz érdekel, mint bennünket, nagy divatja van a levelezési listáknak. Persze ha egy helyen többen is megrendelik ugyanazt, akkor ugyanazt többször le kell tölteni, ami megint csak pluszköltség. Ezért érdemes elővenni a levelező robotot (vagy pedig valami nagyon hasonlót), és egy mindenki számára elérhető helyre kirakni a közösen (pontosabban a rendszergazda által) megrendelt levelezési lista leveleit. Persze ezt is meg lehet oldani ízlésesen és rondán is.

Az egyik közeli helyen minden ilyen levél csak egy-egy számot kapott, így csak akkor tudok meg valamit egy levélről, ha belenézek, ez pedig lassú és unalmas dolog. Ennél sokkal jobb, ha Subject sor alapján lehet válogatni, sőt, ha még az összetartozó levelek (kérdés-válasz) egy helyen találhatók, az maga a mennyország. Persze ha csak be lettek szórva a levelek egy alkönyvtárba, és mindez DOS alatt megy, akkor kitűnően lehet használni a Readmail elnevezésű programot. (Én is inkább leszedem PC-re a leveleimet, és ezzel a programmal olvasom el, mintsem az egyébként jól használható, de merev Unix levelezőprogramokat használjam.)

Netnews

Amit az előbb elmondtam a levelek nyilvános helyre és külön-külön alkönyvtárba rakásáról, az a Netnews alapja. Tehát nem valami nagy durranás, viszont a világon több ezer hírcsoport van, és ezek napi összteljesítményét nem mega-, hanem gigabájtokban lehet mérni. Ez persze nem megy át egy sima telefonvonalon, tehát nagyon szelektálni kell, hogy mit is töltünk le. Kényelmi szempontból itt is fontos az olvasgató programnál, hogy meg tudja különböztetni a már olvasott híreket az újaktól. (Legegyszerűbb módszer az, ha a fájl neve a dátumára utal.)

FTP

Ami elsőre letaglózza az embert, az az, hogy az eddig tarhálással szerzett (vagyis nem jogtiszta) programokkal szemben itt ingyen, minden feladatra több tucat program közül választhatunk, feltéve ha képesek vagyunk azokat megtalálni. Az első letöltés során viszont rájövünk, hogy ez piszok lassú módszer, főleg ha a ma divatos megalomán programok egyikére áhítozunk. Délelőtt az európaiak terhelik le a hálót, délutánra pedig már az amerikaiak is felkelnek, ami még jobban lelassítja az egészet. Ha nem ébredek fel véletlenül hajnalban, akkor így nem is próbálok meg programot szerezni, hanem levélben kérem azokat. Egyszer kipróbáltam: az ftp-letöltés megkezdése után megírtam a levelet, elküldtem, a válaszleveleket letöltöttem PC-re, ezeket a darabokat összefűztem, dekódoltam, majd mielőtt kipróbáltam volna a programot, félbeszakítottam az ftp-t, mert a fájl fele még nem jött át. Azóta jókat mosolygok, ha olyan embert látok, aki hosszú perceken át meredtem figyeli a képernyőt, és csak a fájl megérkezésére vár. Ha legalább egy homokóra forogna neki a monitoron!

Programbankok, adatbankok

Azért persze az FTP-nek van vetélytársa. Megint egy szólás: „Sose becsüld le a streamerszalagokkal megrakott vagon sávszélességét". Persze ekkora adathalmazra egyelőre még nincs szükségünk, sőt még a CD melléklettel megjelenő újságok sem tudják normális dolgokkal megtölteni az adathordozót. A sokak által letölteni kívánt anyagokat (mint mondjuk a SimTel, CICA és egyéb programbankok, vagy például a Magyar Elektronikus Könyvtár anyagát) inkább a postán szétküldött CD-ken érdemes terjeszteni, mintsem hogy mindenki külön-külön leszedje saját magának. (Attól nem lesz egy fájl jobb, hogy ftp-vel szedtem le, és nem egy hajlékonylemezről másoltam át.) Ha egy kicsit messzebbre tekintünk, akkor viszont jövője lehet a műholdakról sugárzott program- és adatbankoknak is, ahol

a megfelelő „lavór" és egyéb vas beszerzése után már szinte semmibe nem kerül a naponta akár több gigabájtnyi anyag fogadása. Természetesen itt csak a mindenki számára érdekes anyagokat érdemes továbbítani, úgy mint a levelezőlistákat, a Netnews és mindenféle programgyűjtemények anyagait. Ezzel a módszerrel majd hatalmas forgalomtól lehet megkímélni a fizetős vonalakat, ami jelentős költségcsökkentést eredményezhet.

Addig is kísérletképpen meg lehetne próbálni, hogy a tévén sugárzott anyagot videóra véve, orosz videostreamer kártyát használva be lehet-e tölteni (azaz nem romlik-e nagyon a minősége), vagy esetleg jobb-e a videokazettákat postán továbbítani, elvégre ezek alkalmazása kis példányszám esetén olcsóbb, mint a CD-k sokszorosítása.

WWW

Egyre divatosabb a Word Wide Web, amit a grafikus felület és az egyszerű kezelés (csak kattints rá) indokol. Viszont ezek jelentős erőforrásokat képesek lekötni. A legújabb nézegetők zabálják a memóriát, a weboldalakat készítő programok felettébb bőbeszédűek, a 'hómpédzs'-készítők pedig hatalmas (újabban már mozgó) grafikákat használnak. Hiába volt az a sok erőfeszítés, melynek eredményeképpen a HTML szabvány igencsak szűkszavú lett, hogy egy-egy W3 oldal minél kisebb legyen, és minél hamarabb átjöjjön. Most csúcsidőben alig akar átjönni egy-egy oldal, persze gyakran ezt a sebességet nem a mi vonalunk sebessége korlátozza, hanem a szolgáltató és a letöltendő oldalhoz tartozó gép közötti összeköttetés. Minthogy a telefontarifát akkor is ki kell fizetni, ha alig csordogál rajta az adat, én szeretem, ha feleslegesen fizetek.

Talán hihetetlen, de vannak olyan 'brózer'-ek is, melyek grafikamentesek, ám a térképek és a dobozok (na jó, legyen frame) minden indok nélküli használata kezdi kiszorítani őket. Pedig lényegesen gyorsabban lehet az ilyen grafikamentes programokkal dolgozni, például mire a Netscape-en a Yahoo egyik oldala bejönne a mozgó hirdetésekkel, addig a Lynxszel már a kereséssel is kész vagyok. A WWW az időt, az erőforrást és ezzel együtt a pénzt is így pocsékolja, a csóróbbaknak nem javaslom a Interneten keresztül használni. Viszont ezt a szabványt lehet intraneten, tehát házon belül, a már meglévő hálózaton is használni. Már DOS felületen is vannak olyan programok, mellyel a HTML oldalakat meg lehet nézni, és szinte minden komolyabb (mondjuk a windowsos) nézegető képes helyi üzemmódban is dolgozni. HTML-tanfolyam nagyjából minden számítástechnikai újságban indult már, de a MEK-en is találunk ide illő anyagot. Egyszóval, ha valaki akar, akkor minden külön (anyagi) ráfordítás nélkül is lehet WWW-guru.

Rendszergazda

Több feladatot ugyanannyi pénzért senki nem szeret ellátni. Itt pedig egyszerre igen sokat meg kell tanulnia még a informatika szakos tanároknak is. Kérdés, hogy az Internet-pótlék mire lesz elég, és mire nem. Mivel az Internet egy ideig még fellendülő ágban lesz, így nap mint nap változnak a dolgok, és ezeket igen nehéz követni az oktatás és a család mellett. Előfordulhat, hogy a diák (akinek nincsenek ilyen problémái) túltesz a tanárján. Azt hiszem, hogy ezt nem kell szégyelni, hanem inkább fel kell használni. A legjobb képességű diákokra nyugodtan rá lehet bízni a hálózatokkal kapcsolatos feladatok egy részét, és ezt ők csupán a dicsőségért is vállalják. (Arra biztos nem lesz pénz, hogy még őket is fizessék.)

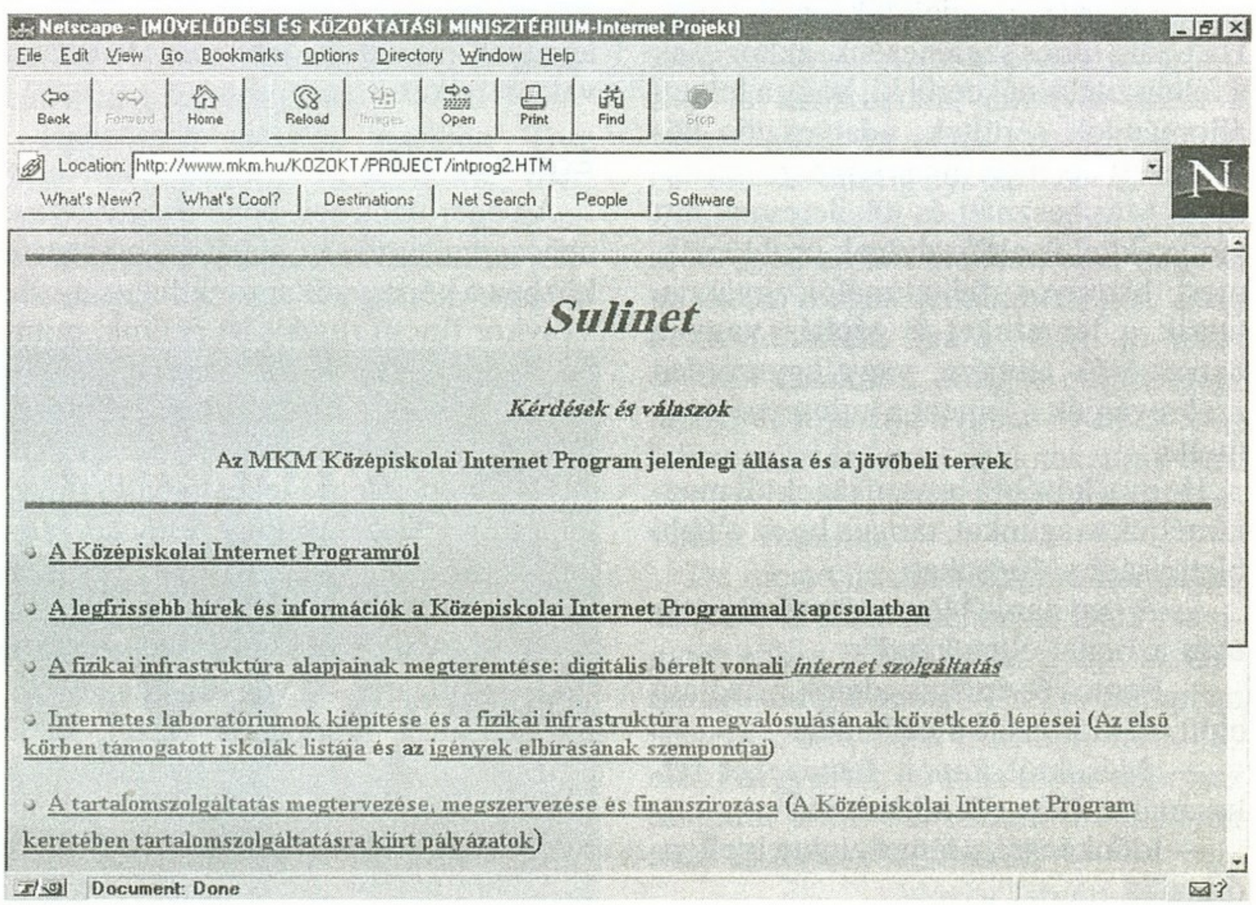
Zsúfoltság

Eddig is zsúfoltak voltak a géptermek, főleg ha hagyták, hogy a diákok szabadidejükben is használják. Eddig főleg a programozás iránt érdeklődők töltötték meg a géptermet (feltéve, ha nem voltak játékprogramok), ezentúl azokra a humán érdeklődésűekre is számítani lehet, akik mondjuk az olasz nyelvű levelezési listákat szeretnék olvasgatni. Valahogy csökkenteni kellene a zsúfoltságot. Az anyagilag nálunk kicsit jobban álló Egyesült Államok iskoláiban az Internet-hozzáférést egyes helyeken napi húsz percre korlátozták. Nálunk erre még nincs lehetőség, mert a diákok szülei nem mind olyan gazdagok, hogy beszerezzenek csemetéjüknek otthonra egy masinát. De ha már ott van a számítógép a gyerekszobában, akkor buzgómócsing gazdájának nem kell a számítógépterem ajtajában a sorára várnia, így ezzel ő sem pocsékolja az idejét, és a többiek is könnybben férnek hozzá a géphez. Elvégre ha már úgyis megy az a gép az iskolában, amely az aznapi postát elküldi, illetve leszedi, akkor semmi pénzébe nem kerül az iskolának, hogy az otthon számítógéppel és modemmel rendelkező diákok és tanárok este vagy éjszaka otthonról belépjenek, és az őket érdeklő fájlokat leszedjék (vagy elküldjék leveleiket).

Zárszó

Hálózat és hálózat között nincs lényeges különbség középiskolás fokon. (Hogy a műszaki egyetemeken mit tanítanak, az most ne érdekeljen bennünket!) Ha pedig már dúl az intranet-Internet háború, ahol ugyanazokat az eszközöket használják mindkét oldalon, akkor nem érdemes valami múló szeszélyt követve az Internet zászlaja alá állni. Felesleges állandóan átesni a ló túlsó oldalára, inkább válasszuk sajátos verziónkat, lavírozzunk a két fél között, használjuk ki az intranet olcsóságát és az Internet adatáramát egyszerre. Nem feltétlenül pénz kérdése a haladás!

Aszalós László

DOS Doktor VI.

A tisztaság fél egészség

Ez alkalommal a mindennapi életben állandóan jelen lévő, és a tisztasággal valamilyen módon összefüggő „apróságokkal" foglalkozunk. A floppylemez, az egér és a dohányfüst esetében ez nyilvánvaló, a fontfájlok használatának jogtisztasága szintén beleillik a sorba. A CD-s fájlok „read only" attribútuma viszont már kakukktojás — de tiszta őrület.

A floppylemez ellenőrizve jó

A hálózatok korszakát éljük, így egyre elterjedtebb, hogy a hálózatokról töltjük le a minket érdeklő adatokat, programokat, mégsem nélkülözhetjük a gépek közötti kommunikáció legegyszerűbb formáját, a floppylemezes adatátvitelt. Itt azonban néha problémák merülnek fel, gyakran találkozunk lemezhibákkal.

Az olcsó, „no name" lemezek között elég sokszor vannak gyártási hibás példányok, de találtam én már márkás lemezek között is hibásat, pedig felbontatlan csomagból vettem elő.

Persze, mind a no name, mind a márkás lemezek többsége gyárilag formattálva van, ezért hajlamosak vagyunk mindenféle ellenőrzés nélkül azonnal használatba venni őket. Ha szerencsénk van, hamar észrevesszük a hibát, mert disk full üzenetet kapunk olyan esetben, amikor a másolni kívánt állomány terjedelme nem nagyobb a lemez gyárilag megjelölt kapacitásánál. Ha pedig nincs szerencsénk, akkor csak a felhasználásnál derül ki, hogy a felvett állományok sérültek, adatvesztés következett be, mert hibás lemezre másoltunk. Már használt és tökéletesnek hitt lemezekkel is előfordulnak problémák, mert bizonyos felhasználók gyakran teszik a lemezeket a gépház vagy a hangszórók tetejére, vagy egyszerűen zsebrevágják a lemezt a kulcscsomójuk mellé...

Hogy a későbbi bosszúságoktól megkíméljük magunkat, tartsuk be az alábbi biztonsági előírásokat:

— A „no name" lemezeket felbontás után azonnal ellenőrizzük.

— Fontos és értékes adatok másolása előtt ellenőrizzük a céllemezt.

— Másoktól kapott lemezeket felhasználás előtt ellenőrizzünk.

— Időnként régi lemezeinket is ellenőrizzük.

— Lemezeinket biztonságos helyen tároljuk: ne tegyük átmenetileg se fémtárgyak, hangszórók mellé vagy tetejére, ne tegyük elektromos készülékek közelébe.

Lemezeink ellenőrzését és szükség esetén javítását elvégezhetjük a Scandisk DOS paranccsal vagy a Norton Utility (NU8) DiskDoctor programmal. Az utóbbi valamivel gyorsabb. Ezeknél lehetőségünk van a lemezhibák feltárására és megjelölésére, s a jelölt területekre többé nem kerülhet adatállomány, ennyivel kisebb lesz tehát a lemez kapacitása.

Néhány hiba újraformázással megjavítható, s ilyenkor nem csökken a kapacitás, de ez sajnos a ritkább eset. A csökkent kapacitású lemezeken mindig tüntessük fel az új tárolókapacitás értékét, nehogy a későbbiek során ennél nagyobb adatmennyiséget próbáljunk felvenni rájuk. Az említett programok természetesen alkalmasak a winchesterek ellenőrzésére és javítására is, különösen régi vagy sokat használt merevlemezek esetében tanácsos lefuttatni valamelyiket.

Egérszerelés

Az egér néha sok bosszúságot okoz: nehezen csúszik az alátéten, mozgatás közben a képernyőkurzor kihagy, ugrik, s olykor finom rugdosást érzünk, mintha göröngyös lenne az egéralátét. Többnyire egyszerű, mechanikus probléma áll a dolgok hátterében.

Ha ilyen jelenségeket tapasztalunk, kapcsoljuk ki a számítógépet, vagy húzzuk ki az egér csatlakozóját. Nyissuk ki a rágcsáló hasi oldalán található ajtót — félre kell tolni vagy elfordítani, típusa válogatja —, vegyük ki a golyót, mossuk meg szappanos vízzel, majd szárítsuk meg.

Ne használjunk bolyhos textíliát, mert annak szálai rátapadnak a golyóra, és bekerülnek az egér belsejébe, további problémákat okozva. Csavarozzuk szét az egér házát, és a két, egymáshoz képest derékszögben álló fogaskerék tengelyét ott, ahol a golyóval érintkezik, tisztítsuk meg körben alkoholos fültisztító pálcikával.

Általában látni lehet a fogaskerekek tengelyén a koszfelrakódást, ez okozza a rugdosást. Ha tudjuk, óvatosan pattintsuk ki a fogaskerekeket és a fogak közét (az idekerült szálacskák, apró szennyeződések okozzák az egérkurzor ugrálását, lemaradását). Finom ecsettel tisztítsuk ki — legjobb a pumpás ecset, ilyet lehet kapni a jobb fotó-optika üzletekben.

Meg kell tisztítanunk még ecsettel a miniatűr fotodiódákat, és a velük szemben lévő fotocellákat is. Tisztítsuk meg alkoholos fültisztítóval azt a kis görgőt is, amelyik a golyót a tengelyekhez szorítja. Összeszerelés előtt ne feledkezzünk el végül megtisztítani egérkénk tappancsait. Ne kapargassuk a tappancsokat, mert ezek biztosítják az optimális távolságot az egér hasa és az egéralátét között.

Végül ne feledkezzünk el az egéralátét tisztításáról sem: ha az műanyaggal borított felületű, mossuk le szappanos vagy mosogatószeres meleg vízzel, és töröljük szárazra, ha pedig textiles, akkor vizes ruhakefével keféljük le, és utána szárítsuk meg.

Többször láttam, hogy felhasználók az egeret combjukon (nadrágjukon) vagy a tenyerükön mozgatják. Sohase tegyünk így! Az egér golyója felszed minden koszt, minden textilszálacskát, és ezeket azonnal továbbítja belső részei felé.

A golyó tisztítását ajánlatos hetente elvégezni, ilyenkor mossuk le az egéralátétet is. A fogaskerekeket és a görgőt elég havonta egyszer tisztítani. Aki dohányzik, annak célszerű gyakrabban tisztítania a golyót és az alátétet, mert a levegőben szálló apró hamurészecskék leülepednek, és ezeket a golyó azonnal beviszi az egér belsejébe. Ha naponta több órán át használjuk az egeret, akkor szintén ajánlatos a naponkénti tisztítás, mert kezünkről a zsír és az elpusztult szarusejtek rátapadnak az alátétre, és innen a golyó közvetítésével a fogaskerekek tengelyére.

No smoking!

Hihetetlen, de igaz: a dohányzás ártalmai a számítógépet is fenyegetik! Sokan vannak, akik a számítógép használata közben dohányoznak. Nos, nem árt tudniuk, hogy az általuk elszívott cigaretták legalább olyan romboló hatással vannak századunk eme csodás masinájára, mint saját egészségükre! Az erős dohányos számítógép-használó erre esetleg azt mondja, hogy csak a felét szívja el, a többi elég a hamutálca szélén! Márpedig számítógépünket éppen ez a cigarettáról felszálló sűrű, kátránydús füst veszélyezteti leginkább.

Tudnunk kell, hogy a számítógépek ventilátorai elsősorban a tápegységet hivatottak hűteni, másodlagosan azonban az egész rendszer hűtéséről is gondoskodnak, mert a készülékház nyílásain beszívják a levegőt. A fejlettebb típusok külön hűtőventilátorral tartják a processzorokat az optimális hőmérsékleten, de ez a processzorhűtő is a főventilátor által beszívott levegőt használja. A dohányfüst egyrészt apró, nem elégett szárazanyagot és kormot tartalmaz, másrészt különféle kátrányanyagokat. Ezek a hűtött felületű áramkörökön lecsapódnak, megkötik a levegő nedvességtartalmát, az ott képződő úgynevezett másodfajú elektrolitok pedig vezetik az igen gyenge áramokat. Bizonyos mikroáramkörök a jobb hűtés érdekében még védőréteggel sincsenek ellátva.

Dohányos környezetben működő számítógépek belsejében ezek a lerakódások képesek elektromosan összekötni például az integrált áramkörök lábait, forrasztási pontjait, s ezáltal zavarok támadhatnak a számítógép működésében. Ráadásul ezeknek az alkatrészeknek a tisztítása bonyolult és költséges, hiszen a megfelelő oldószerek általában a műanyag nyáklapokat is megtámadják, valamint oldják a védő lakkrétegeket is. A kátrányréteggel bevont alkatrészek tisztítását felelősséggel ezért semmilyen cég nem vállalja.

Marad tehát a megelőző védekezés: vagy mellőzzük a dohányzást, vagy megpróbáljuk a számítógépet olyan helyre tenni, ahol friss levegő éri. Ez utóbbi megoldás esetleg többletköltséggel jár, ha kénytelenek vagyunk hosszabb kábelű elosztókat használni. Mindenképpen mérlegelnünk kell, hogy melyik a jobb megoldás: a dohányzás nélkülözése a számítógép üzemeltetése közben, vagy a számítógép alapegységének áthelyezése egy tiszta levegőjű másik helyiségbe!

Font(os) Windows-tipp

Előfordul, hogy a Winwordben szépen kialakított, formázott szövegünket másnak szánjuk, de az illető gépéről hiányzik az a betűtípus, amellyel a szöveget megírtuk. A betűtípus-ablakban megjelenik ugyan a típusnév, de a szöveg nem ebben a formátumban kerül kijelzésre, s emiatt esetleg a szövegbeosztás is más lesz. Körülményes dolog ilyenkor mindig átadni a megfelelő fontfájlt is, hogy ezt majd az illető felrakja a gépére — nem is szólva arról, hogy a fontkészleteket is szerzői jogok védik, tehát (elvileg) nem is adhatjuk át!

Egyszerűbb megoldás, ha a Winwordben az Eszközök legördülő menüjében az Egyebek parancsot választjuk, és a megjelenő táblán beikszeljük a True Type betűtípusok beágyazása kockát. Ha így mentjük el a dokumentumot, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a célfelhasználó gépén is a kívánt betűtípusban lesz olvasható a szöveg, s ha szerkeszteni szükséges, akkor ez megtehető. Ez pedig már nem sérti a szoftverjogokat, hiszen a célfelhasználó csakis ebben a dokumentumban használhatja a fontkészletet.

Egyébként minden esetben True Type betűtípusokat használjunk, mert csak ezeknél biztosított, hogy nyomtatásnál a gépen megadott méretben jelenik meg a szöveg. (Legálisan megvásárolható CD-ken kapható ezerféle True Type betűtípus, amelyekkel a legkényesebb ízlés is kielégíthető, ráadásul ezeknek az ára is megfizethető.)

Ha CD-ről másolunk...

CD-ről másolva bizony előfordul, hogy megfeledkezünk törölni a „read only" attribútumot a winchesterre telepített fájlokról. Ezért azután bizonyos műveleteket nem tudunk elvégezni ezekkel, illetve az így másolt programok nem működnek hibátlanul — például nem lesz hangjuk.

Sokszor és sok helyen leírták már, hogy a CD-ről másolt állományok eleve a „csak olvasható" attribútummal vannak ellátva — lévén, hogy a CD nem írható lemez. Márpedig, ha ezt nem töröljük, hiába szenvedjük végig a programok setupjában a hangkártya, videokártya, stb. beállítási procedúráját, az adatok nem lesznek beírva a setupba! Mellesleg, nem értem, miért nem teszi meg az RDO-k leszedését a telepítő program maga, hiszen van erre példa, sőt, magukra valamit adó szoftvercégek programjai maguk végzik el a hangkártya-analízist stb., tehát az egész setupot.

Hadd bosszankodjunk még egy kicsit: többnyire a kisebb, „nevesincs cégek" programjai végzik el helyettünk ezt a bíbelődést, illetve felkínálják a lehetőségét, hogy válasszuk az automatikus setupot. A nagy, „komoly" cégeknél erre kevés esetben van lehetőség. Sőt! Nemegyszer fordult már elő az is, hogy hiába adtam meg az egyébként hibátlanul működő, eredeti — tehát nem csak „kompatibilis" — hangkártyámat a setupban, mégsem szólt, csak egy teljesen más, idegen hangkártya megadásával! Azután olyan programmal is találkoztam, amelyik átírta a megszakítási kérelem csatornaszámát, és ezt a config.sys-be és az autoexec.bat-ba is bevéste. A többi programom meg emiatt kiakadt, bent hagyva az utolsó megszólaltatott hangot, amíg nem indítottam újra a gépet. Jó sokat el lehet vacakolni, amíg az ember megtalálja és kijavítja a hibát — és ez még költségeket is jelent azoknak, akik nem értenek hozzá, tehát kénytelenek szervizhez fordulni.

De most vissza az alapproblémához, az RDO-k leszedéséhez. A DOS Navigator ehhez is segítséget nyújt: az Options/Configuration/System Setupban ikszeljük be a Clear read-only from CD előtti négyzetet, és soha többé nem lesz dolgunk a CD-ről másolt állományok írás- és törlésvédelmével!

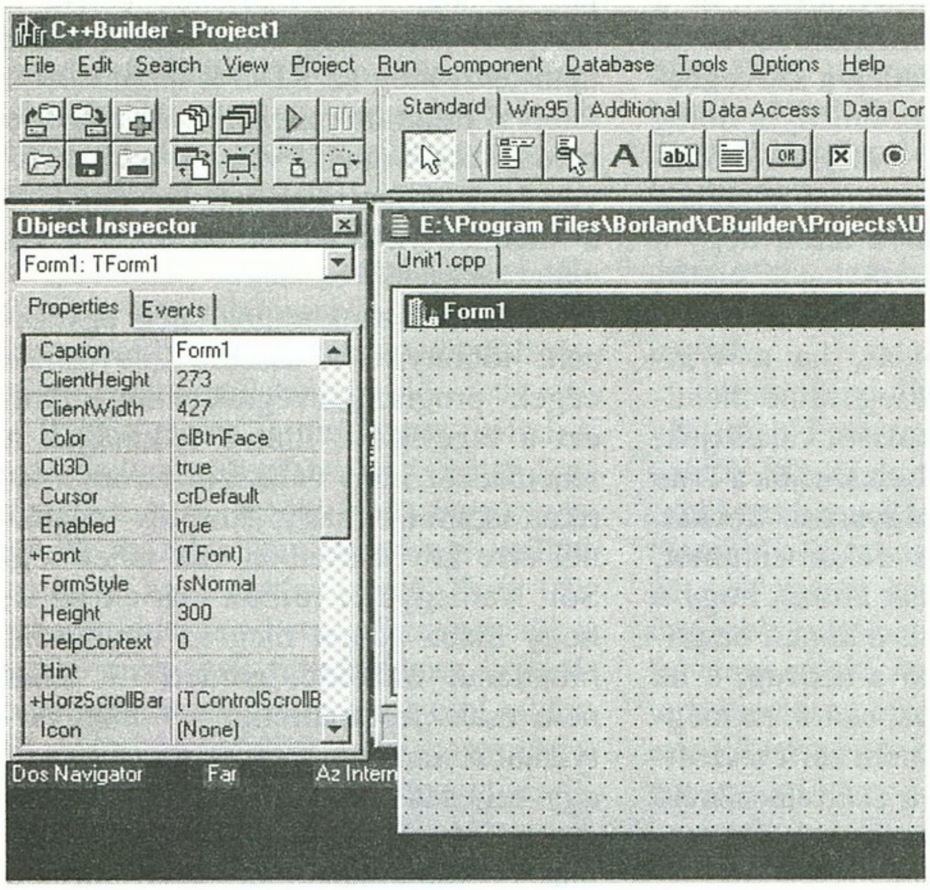
Mózes István Miklós

Ki is próbáltuk...

Még egyszer a Builderről

Az Új Alaplap korábban már tudósított a Borland C++ Builder bemutatójáról, most pedig alkalmunk nyílt a kipróbálására is a gyakorlatban.

A C++ Builder 32 bites windowsos fejlesztőkörnyezete külsőre szinte teljesen megegyezik a Delphi 2.0 32 bites fejlesztőkörnyezetével mind a programfejlesztést szolgáló ablakainak, mind menüjének felépítésében (1. ábra). A program telepítését követően ezek segítségével a Delphihez hasonlóan kezdhetjük meg a munkát. A Formra szabadon helyezhetjük el a képernyőelemeket, majd az objektumfigyelő (Object Inspector) ablakban módosíthatjuk a jellemzőket, ha szükséges.

1. ábra

Ugyanitt intézkedhetünk arról, hogy a felhasználó ténykedésekor mely eljárások hajtódjanak végre. Ezen eljárások részleteit a programírásra szolgáló ablakban dolgozhatjuk ki, és az szintén hasonlóan megy, mint a Delphiben, de természetesen a C++ nyelvi szabályainak megfelelően.

Ezt azonban néhány más vizuális fejlesztőeszköz ugyancsak lehetővé teszi a maga nyelvi környezetében. Ezért a következőkben először néhány olyan Borland-specifikumra térek ki, amelyeket más fejlesztőeszközök nem mindig következetesen támogatnak.

A fejlesztőkörnyezet

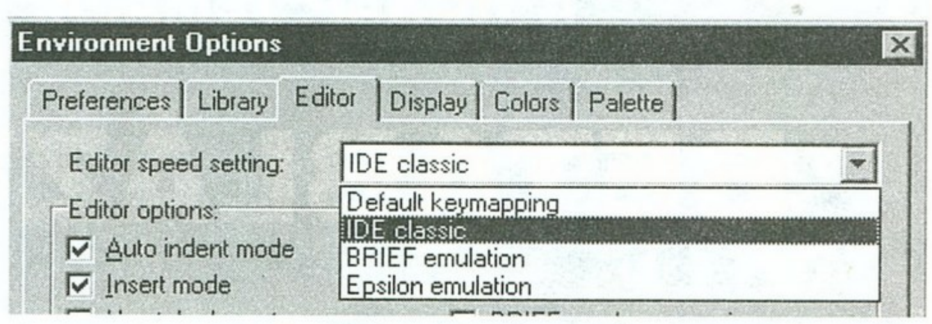
A Borland C++ Builder esetében is tetten érhető a Borland azon igyekezete, hogy ne válassza szét a fejlesztőkörnyezetet és a rendelkezésre álló programozói lehetőségeket. Ennél a programnál — akárcsak a Turbo Vision esetében — a DOS-os fejlesztőkörnyezetek körében a programozónak minden olyan lehetőség a rendelkezésére áll, ami magát a fejlesztőkörnyezetet is jellemzi. A napi munka során azonban lehetőség van személyesebbé is tenni a lehetőségeket.

Gondoljunk csak arra, hogy bár a Windows megteremtette a maga szabványait, mégis néhányan megmaradtak a régi beidegződések mellett. Különösen érvényes ez a programozásra, amikor nem mindig kíván a programozó arra is többletenergiát fordítani, hogy új billentyűkombinációkat tanuljon meg egy újabb fejlesztőkörnyezetben. Ezt elkerülendő a Borland fejlesztőkörnyezetei már DOS-os korukban is lehetővé tették a fejlesztőkörnyezet viselkedésének valamely megszokott szövegszerkesztőhöz való idomítását. Ez a Borland C++ Builder esetében abban nyilvánul meg, hogy a konfigurálás során számos alaptípus közül választhatunk (2. ábra), s ezeken belül is sok beállítási lehetőséggel tehetjük fokozottabban kézhezállóvá a fejlesztőkörnyezetet. Így az eltérő szövegelemek kiemelésére is lehetőség van a programlista áttekinthetőségét javítva (syntax highlighting).

Kompatibilitás

A programozói kombatibilitáson kívül fontos lehet a program kódkompatibilitása. A C++ nyelv szabványai támpontot adnak a C-nyelvű programok írásához, de a Borland korábban a Turbo C és Pascal esetében már megvalósított bizonyos keresztkompatibilitást is. Ezzel bizonyos korlátok között, de lehetővé vált a C-ben írt programrészek tárgykódba fordítása és ezek beépítése a Pascalban írt programokba (lásd Új Alaplap, 1996. február). Most a C++ Builder esetében úgy tűnik, a fordított irány került előtérbe. Már a program bemutatásakor is különös érdeklődést váltott ki a Delphiben írt komponensek felhasználása a Builderben írt programokhoz. Szívesen próbáltam ki magam is ezt a lehetőséget. Az eredmény alapján megállapíthattam, hogy kevés megszorítással ez valóban járható út.

A 32 bites Delphi-komponensek többnyire probléma nélkül átalakultak Builder-komponensekké, miközben megjelentek a használatukhoz szükséges tárgykódú fájlok (*.OBJ) és fejlécfájlok (*.HPP). Ez különösen azért jelentős, mert bár már a Delphi 2.0 fordítója (DCC32.EXE) is képes volt C, illetve C++ kompatibilis *.OBJ fájlok generálására, a fejlécek korrekt megírása valószínűleg a vállalkozó szellemű programozó feladata lett volna. Ez most egy lépésben megtörténik, és a szöveges *.HPP-fájlok esetében az eredmény a fejlesz-

2. ábra

tőkörnyezeten belül meg is tekinthető. A kódátvitellel kapcsolatos megszorítások elsősorban a 16 bites komponensek esetében érvényesek. A forráskód alapján ezek adaptálása is csak akkor okoz problémát, ha 16 bites specifikus elemeket tartalmaznak, de ezen túlmenve a 16 bites erőforrás-szerkesztővel (IMAGE.EXE) készült *.DCR-fájlok alkalmazása és automatikus átalakítása sem megoldott. A fejlesztőkörnyezethez kapott szerkesztővel ezt azonban probléma nélkül megtehetjük (lásd a mellékelt tippek között). A kódkompatibilitás záloga, hogy a Builder-csomag egy Object Pascal fordítót is tartalmaz, mely a kódból először egy Delphi jellegű *.DCU-fájlt generál, majd ezen alapul a Builder kódátalakítása.

Ezzel a Builder az ígéret szerint valóban támogatni képes a vegyes nyelvű kódfejlesztést. De akár teljes Delphi-alkalmazások is átvihetővé válhatnak a Builder környezetébe (természetesen a komponensek alkalmazásbeli működését összehangoló kódrészek újraírásával C++ Builderben). Próbaként álljon a Delphi üzenetkezelését demonstráló program, amely lehetővé teszi a szokásostól eltérő alakú nyomógombok alkalmazását. Az ezt megvalósító komponensek a Delphi forráskódja alapján kerültek átvételre. Egyben a program az alkalmazásszintű üzenetkezelés eltéréseit is érzékeltette. Az ESC billentyűre való kilépés megvalósítása Delphiben a következő:

```
A UNIT.PAS-ban
INTERFACE
Uses ...,SysUtils, Windows,...;
Type
        TCaroDemForm = Class(TForm)
                PUBLIC
                PROCEDURE WinMsg (VAR Msg: TMsg; VAR Handled:
Boolean);
                END;

IMPLEMENTATION
PROCEDURE TCaroDemForm. WinMsg (VAR Msg: TMsg; VAR
Handled:
Boolean);
        BEGIN
                CASE Msg. Message OF
                        Wm_KeyDown:
                                BEGIN
                                        CASE Msg. WParam OF
                                                Vk_ESCAPE:

        PostMessage(Handle,WM_CLOSE,0,0);
                                        END;
                                END;
                END;
END;

PROCEDURE TCaroDemForm.FormCreate(Sender: TObject);
BEGIN
        Application.OnMessage:=WinMsg;
END;

Ez a Builderben:

A UNIT.H fájlban;
...
#include Win32\WINDOWS.H
#include Win32\WINUSER.H
...
class TCaroDemForm : public TForm
{
private:
        void __fastcall WinMsg(tagMSG *Msg, bool *Handled);
}

A UNIT.CPP fájlban;

...
#include „Unit.h"
...
void __fastcall TCaroDemForm::WinMsg(tagMSG *Msg, bool
*Handled)
{ switch (Msg-message)
        { case WM_KEYDOWN:
                switch (Msg-wParam )
                {
                        case VK_ESCAPE:
                                PostMessage(Handle,WM_CLOSE,0,0);
                        break;
                }
                break;
        }//Switch
}
//---------------------------------------------------
void __fastcall TCaroDemForm::FormCreate(TObject *Sender)
{
        Application-OnMessage= TMessageEvent(&(WinMsg));
}
```

Még néhány tipp a Borland C++ Builder használatához

1. A program futtatható az installáláshoz használt CD-ről is. Az ehhez szükséges fájlok például a Standard verzió esetében az IMAGE\BORLAND\CBUILDER\ könyvtárban találhatók. Azonban ebben az esetben is érdemes egy próbatelepítést végezni, ha van hozzá helyünk. A későbbiekben a winchesteren levő könyvtárban azonban érdemes a BIN alkönyvtár tartalmát továbbra is meghagyni, és szükséges egy akár üres LIB alkönyvtár is. Utólag aktualizálva a könyvtárakat, először indítsuk el a Buildert, majd zárjuk le a megjelenő üres alkalmazást (File/Close All). Ezt követően az Options-Environment menüpont alatt az elérési útvonalakban a $(BCP) bejegyzéseket a megfelelő helyeken írjuk át a CD-n található útvonalra. Pl.: $(BCP)\SOURCE\VCL -> F:\IMAGE\BORLAND\CBUILDER\SOURCE\VCL.

Ezután lépjünk ki a fejlesztőkörnyezetből, és indítsuk újra. Ha ezt követően probléma adódna a futással, a Registryben végezzük el az esetleg nem frissített bejegyzések cseréjét a fentiek szerint (például a Registry Search & Replace programmal vagy manuálisan a HKCU\Software\Borland\C++Builder\1.0 szekcióban). Azonban CD-ről futtatva a futás, illetve a fordítás ideje megnőhet a CD olvasási sebességének függvényében. Ezért ennek a megoldásnak inkább csak a kezdeti lépések megtételekor lehet létjogosultsága.

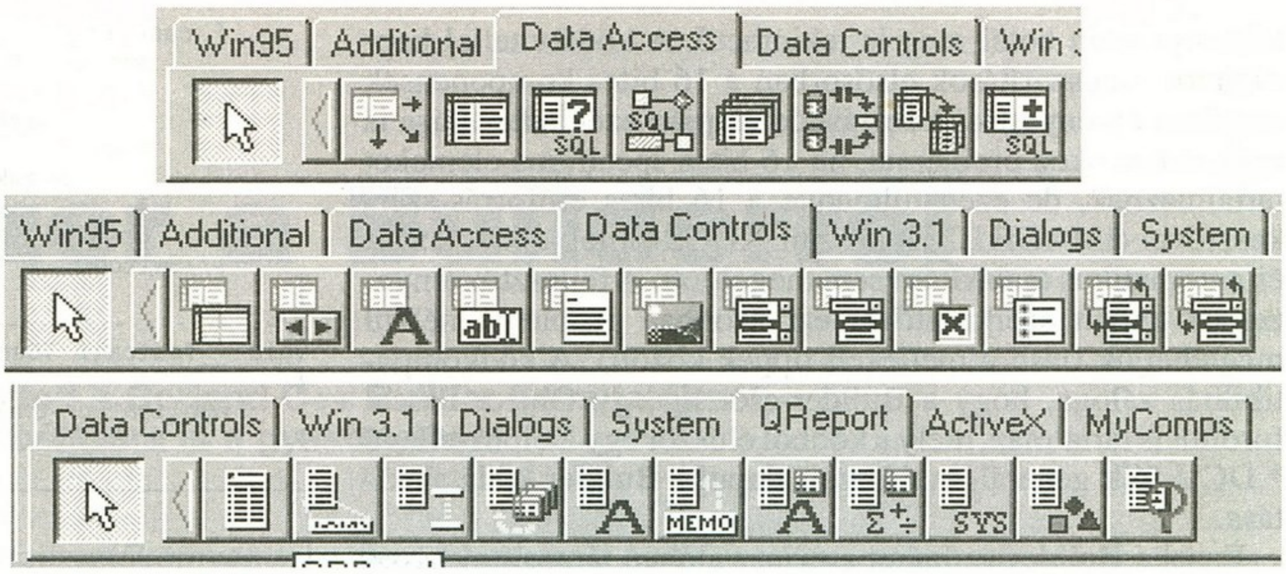
2. Amennyiben a C++ Builderben beépítendő komponens 16 bites Delphiből származik, és az erőforrásfájlok inkompatibilitása miatt nem tudjuk integrálni a Builderbe azokat, a következőket tehetjük. Nyissuk meg a fájlokat a 32 bites erőforrás-szerkesztővel (IMAGEDIT.EXE), mivel ez szerencsére lefele kompatibilis (*.DCR és *.RES esetében is). Nyişsuk meg vele bármelyik kurzor- vagy képelemet, és egy azon található színt a tollhegyre tűzve a megfelelő színen kattintsunk egyet. Lépjünk ki az editorból, és mentsük a „változásokat". Ezzel máris 32 bitesre konvertáltuk a megfelelő erőforrásfájlokat.

3. Amennyiben azonos útvonalon található komponensgyűjteményt használunk a C++ Builderben és a Delphiben, a fejlesztőeszköz váltása után a programfordításkor változatos, általában fatális hibára vonatkozó üzenetet (fatal error) kaphatunk. Ennek oka, hogy a két rendszer *.DCU-állományai nem kompatibilisek egymással. Ilyenkor adjunk ki egy Rebuild Library vagy egy Build All parancsot a fordítás előtt, és ha a hiba csak ennek a következménye, akkor általában megszűnik.

Simay Endre István

Támogatások

A saját komponensek tervezését segíti, hogy rendelkezésre áll a teljes komponenskönyvtár Pascal-forráskódban, amely lehetővé teszi azok könnyebb átalakítását a saját igényeknek megfelelően. A Builder az adatbázisok kezelőprogramjainak elkészítését szintén támogatja. A komponenspalettán kész komponenseket találunk, amelyek ezt segítik. Ezek mind az adatbázis adatai elérésének (Data Access), mind azok megjelenítésének, kezelésének (Data Controls), illetve a gyorsjelentések készítésének (Quick Reports) programozásában támogatást adnak (3. ábra).

3. ábra

Ezek felhasználásával mind a helyi adatbáziskezelés — például Paradox vagy dBase alapú adatbázisokkal — vagy több különböző, akár hálózaton elérhető adatbázis összehangolt kezelése (SQL-alapon) is megvalósítható. Az adatbázisokhoz való csatlakozást a Borland Database Engine (BDE) valósítja meg. Amelyik adatbázishoz esetleg ennek segítségével nem tudunk elérést biztosítani, lehetőség van a Builder programok csatolására a Microsoft ODBC-n (Open Database Connectivity) keresztül.

Az ilyen programok megírását, akárcsak az alapok elsajátítását, a programcsomag példaprogramjai könnyítik meg. Ezekben a példaprogramokban a különböző alkalmazástípusokhoz találhatunk ötleteket. A C++ Builder az említetteken kívül rendelkezik azzal a lehetőséggel is, hogy segítségével valódi 32 bites konzolalkalmazást készítsünk. Ekkor a „hagyományos" C, illetve C++ programozás eljárásait használhatjuk, és a programot parancssorosan fordíthatjuk le. Ezt az teszi lehetővé, hogy a C++ Builder a Borland C++ v5 fordítójára épül. A fejlesztőkörnyezetben generált program is kielégíti az ANSI szabványt, így annak sincs akadálya, hogy a kódot más rendszerben is lefordítsuk. Ez a lehetőség azonban a vizuális könyvtár elemeinek Windowson kívüli korlátozott alkalmazhatósága, illetve a C++ Builderben megvalósított optimalizált, és ezért kompakt kódot eredményező fordítás miatt valószínűleg a kevésbé kihasznált lehetőségek közé fog tartozni.

A fenti (és itt nem említett további) tulajdonságok alapján a Borland C++ Builder valószínűleg a Delphi méltó (és legfőképpen azzal kompatibilis) társa lesz. A programfejlesztők őszinte örömére.

Simay Endre István

Új szemléletű Visual Basic

A Visual Basic 5.0-s verziófrissítést leginkább az indokolta, hogy jelenleg a különböző Windows-verziók a hordozható gépektől a többszerveres rendszerekig mindenhol megtalálhatók, és egyre gyakrabban a „kis" gépeken is a 32 bites verziókat használják.

Az alkalmazásfejlesztők azonban már korántsem annyira Microsoft-pártiak, mint amennyire az operációs rendszer elterjedt. Miközben bizonyos gépkategóriákban az operációs rendszerek Windows-dominanciája nyomasztó, az arra írt programokat igen változatos fejlesztőkörnyezetekben készítik. Ezek egyike volt eddig is a Visual Basic, azonban a korábbi verziók használatától többen visszakoztak, látván a rajta készült kód „sebességét", és azt, hogy a futtatható exe-állomány mellé járó interpreter bizony egyre testesebb lett, és egyre csak szaporodtak az eljárás- és objektumkönyvtárak is (VBRUNxxx .DLL, *.VBX).

Az új verzió kiadásával a Microsoft programozói megtették, ami tőlük tellett. A Visual Basic 5.0-val már natív kódot is lehet készíteni. Így valódi, futtatható exe-t kapunk. De bekerültek mindazok a képességek is, amelyek igénye felmerülhet a 32 bites alkalmazásfejlesztés során. Az új Visual Basic kezeli az ActiveX-komponenseket, sok munkát levéve a programozó válláról (ezzel a fejlesztőeszközzel akár maga is bekapcsolódhat az ActiveX-komponensek mostanában fellendülő iparába).

Lehetőség van hálózatos alkalmazások készítésére is az új fejlesztőeszközzel, egészen a hálózati adatbáziskezelő alkalmazásokig.

Jól demonstrálja ezt a magyar fejlesztésű, Visual Basicben készült Iroda++ kereskedelmi és számviteli rendszer (Revolution Software Studio), amelyben az ActiveX-komponensek gyakorlati felhasználhatósága és a program adatbázis-kezelési lehetőségei egyaránt megfigyelhetők. (Lemérve a fejlesztett program futási sebességét is.)

Mivel a Visual Basic programozói a fejlesztőrendszer használhatóságán is javítottak, valószínű, hogy a Visual Basic-ben végzett fejlesztések aránya nagyobb lesz, a Windows-alkalmazások készítésére korábban használt C++ verziók rovására. (Annak ellenére, hogy ez a fejlesztőrendszer vasigényben is méltó párja lett a C++-nak.)

A különböző kiszerelésben forgalomba kerülő program középkategóriája (Professional Edition) teljes kiépítettségben 115 MB háttértárat igényel, amely az online dokumentációval 220 MB. Ez utóbbi a minden képességgel bíró Enterprise-kiszerelés esetén 345 MB, melyhez a Microsoft 16 MB RAM-ot javasol Win95 alatt. Ez azonban valószínűleg csak egyfajta winchester- és memória-minimum, ha valaki szélesebb körben használni kívánja a Visual Basic-et.

Simay Endre István

A Mikrobazár rovatban a nem kereskedelmi célú egyéni hirdetések közlése ingyenes.
A kereskedelmi célú apróhirdetések tarifája gépelt soronként (azaz 60 karakterenként) 300 forint.
A terjedelem alapján így kiszámított összeget kérjük átutalni az Új Alaplap Kiadói Kft számlájára (OTP, 11706016–20788599), vagy feladni postai utalványon a kiadó címére (1539 Budapest, Pf. 571), és feltüntetni, hogy „Új Alaplap, apróhirdetés". A befizetést igazoló szelvény másolatát — a hirdetési szöveggel együtt — a szerkesztőséghez (a kiadóéval azonos címre) küldjék el.
Szerzői jogokat sértő szoftverhirdetéseket nem közlünk le.

Bármilyen típusú szöveg fordítását vállalom angolról magyarra, magyarról angol nyelvre, illetve vállalom kiadványok látványtervezését, szerkesztését is. Cím: Lachner Zoltán, 1195 Budapest XIX., Jáhn Ferenc u. 14/a. Telefon: 157-0308.

OBJECTS 2.0 — objektumorientált programozás CLIPPER-ben. Tájékoztató kérhető az alábbi címen: Szűcs János, 4400 Nyíregyháza, Vasvári Pál u. 37. Tel.: (42) 437-331 vagy 465-666/1382-es m.

Adatmentés CD-re, streamerre; winchesterről, floppyról. Ugyanitt beszerzési tanácsadást, hálózattervezést és programkészítést is vállalok. Cím: Kovács Lajos, 1031 Budapest III., Vízimolnár u. 10. IV/33.

Alaplapcsere, memória-, winchester- és floppybővítés a helyszínen. MegaSoft. Telefon: 295-5085.

Stúdiómban megbízhatóan, ellenőrzötten lefordítom angol, német, francia és magyar nyelvről/nyelvre műszaki és közgazdasági folyóiratok cikkeit, hardver- és szoftverleírásait. Áfás számlát állítok ki. Cím: Szász György, 1035 Budapest III., Kórház u. 25. Tel.: 168-4874.

QuarkXpress, Freehand és Photoshop ismeretekkel, kolormontírozói gyakorlattal, jogosítvánnyal rendelkező 38 éves **nyomdász** bejárós munkát vállal. Telefon: 403-4304.

Német-magyar nyelvről-nyelvre bármilyen szöveg fordítását, szerkesztését vállalom. Telefon: Vati Eszter 140-0046.

TALLGRASS TECHNOLOGIES T6-1040e 40 MB-os szalagegységhez keresek kezelőprogramot és csatolókártyát megvételre. Cím: Viniczai Ferenc, 8000 Székesfehérvár, Tóvárosi ln. 7. II/1. Telefon: (22)320-885.

Elcserélném (vagy végső esetben eladnám) számítástechnikai CD-ROM, magazin, streamer kazetta, floppydisk és prospektus gyűjteményemet. Cím: Kovács Gábor, 3502 Miskolc II., Pf. 83.

CDMKE.SYS fájlt keresek CR 562-B Panasonic 2x CD-ROM-hoz. Cím: Virág József, 1163 Budapest XVI., Szertár u. 5. Telefon: 403-3110.

Programozásban és gépkezelésben jártas diák új gépének beszerzéséhez **szponzort keres.** Hosszabb távú (1 éves) szoftverfejlesztési megállapodás is lehetséges. Cím: Pápai Gábor, 8500 Pápa, Huszár ltp. 32/c. Telefon: (89)317-639 (16–19 óráig egész héten).

MAYNARD gyártmányú, 16 bites SCSI kártyához (PCA-1-0 1391 típus) keresek vezérlőprogramot. Cím: Veres Győző, 7202 Dombóvár 2. Pf. 33.

Oktatást, korrepetálást vállalok nagy gyakorlattal, olcsón. Kérjen ingyenes tájékoztatást, ha gondjai vannak a számítástechnika valamely ágának megtanulásában. Cím: Kovács Gábor, 3502 Miskolc II. Pf. 83. Telefon: (46)328-065.

Keresem a **CIRCAD 3.52** nyák-tervező és a **Primax Handy Scanner B/W** magyar nyelvű kezelési utasítását (fénymásolat!). Cím: Bóka Ferenc, 9545 Jánosháza, József A. u. 25. Telefon: (95)450-332.

Eladó egy 1 éves, alig használt 3,5"-os floppymeghajtó. Alkalmi vétel! Telefon: Bencze Balázs (24)402-316, 17 óra után.

Megjelent a **Ruppy News** lemezmagazin 7. száma. Ingyenesen megkaphatod, ha felbélyegzett válaszborítékot és 1,44-es mágneslemezt küldesz az alábbi címre: Péli Zoltán Gábor, 6230 Soltvadkert, Mátyás király út 69.

Internet szerver és végpont felállításában, működtetésében, használatának oktatásában jártas Unix-Linux ismeretekkel is rendelkező rendszergazda, tanár **állást változtatna.** Cím: M.E.T. Szerkesztősége 1536 Budapest, Pf. 311. Telefon: 201-6530

Megvételre keresem a **Computer Panoráma** 1995/6., 7., 9., 10., 11., 12. számait. Telefon: Szabó András (36)320-760.

Bennünk van a hiba?

Két örökzöld

Két nem szokványos, ám figyelemre méltó műre szeretném felhívni olvasóink figyelmét. Mindkettő nagyigényű szoftvertermékkel foglalkozik: a Microsoft széles körben propagált adatkezelő rendszerével, az Access-szel, illetve a Corel már klasszikusnak számító rajzoló-retusáló-képmanipuláló szoftveregyüttesével.

Az Access kezdetben azzal hűtötte le a várakozásokat, hogy az igénybe vett erőforrásokhoz képest meglehetősen lassúra, nehézkesre sikerült. El kell ismernünk, hogy első megjelenése óta rengeteget fejlődött, szolgáltatásokban is, sebesség dolgában is. Főleg azonban felhasználóbarát megoldásaival szerzett magának sok hívet, még olyanok körében is, akiknek azelőtt eszük ágában sem volt adatbáziskezelő rendszerrel foglalkozni. Nagyobb adattömeggel ma sem könnyen birkózik meg, de kisebb cégek, vállalatok folyamatos adatkezeléséhez érdemes számításba venni. (Közepes méretűekéhez csak akkor, ha megoldható egy SQL szerverhez való csatlakoztatás, ami viszont önmagában is komoly beruházás.)

Dr. Kovács Tivadar —
Dr. Kovácsné Cohner Judit —
Ozsváth Miklós:

Adatkezelés az MS Access 7.0 alkalmazásával

ComputerBooks, 1997
478 oldal, 2688 Ft

Ugyanezek a szerzők írtak az Access előző változatáról, amely még a szerény 2.0 sorszámot viselte. A 7.0-sra való ugrás egyetlen lendülettel történt: az alkalmazói szoftverek egységes számozása kedvéért a Microsoft minden Win95 alá átírt rendszert elegánsan 7.0 verziójának tekint, függetlenül attól, hogy milyen számot viselt az előző lépcsőfokon.

Az új könyv nem kívánja meg az előző változat ismeretét, hanem viszonylag komplett leírását igyekszik adni a teljes rendszernek. Kivételt csupán a makrókkal és a modulokkal tettek, minthogy véleményük szerint ez már szétfeszítette volna a könyv szűkre szabott kereteit. Megígérik viszont, hogy a makróírás titkaiba és a Visual Basicben készíthető modulok írásának rejtelmeibe is bevezetik az olvasókat — egy külön kötetben.

Az elmélettől a gyakorlatig

A könyv műfaját maguk a szerzők is szokatlannak, sőt kimondottan furcsának minősítik, mivel a kézikönyv a tankönyv és az esettanulmány funkcióját egyszerre kívánja betölteni. A teljesség kedvéért még egy rövid elméleti eszmefuttatást is nyújtanak bevezetőül az adatbázis-tervezésről, befejezésképpen pedig áttekintést adnak az SQL lekérdezőnyelv alapjairól.

Az elmélet és a gyakorlat összekapcsolásának ígéretét sikerül elég jól be. is tartaniuk. A könyv függelékében bemutatnak egy elgondolkodtatóan bonyolult példát: egy videokazetta-kölcsönző rendszer adatbázisát. A teljes egészében közölt relációs táblázatok alapján jól követhető, hogy miként lehet egyszerre eleget tenni a vállalkozó és a kazettákat kölcsönző ügyfelek igényeinek: hogyan lehet megvalósítani a filmek és kazetták leltárszerű kezelését, a kölcsönzések, az ügyfelek és a díjfizetések adminisztrálását, a statisztikák készítését — és ugyanakkor kellő tájékoztatást is szolgáltatni a kölcsönzőknek a meglévő kazettákról, keresni a filmeket műfajok, címek és szereplők szerint stb.

A könyv olvasása közben ez az adatbázis már előbb is fel-felbukkan, mert különböző részletkérdésekkel kapcsolatban, egyedi problémák magyarázataként is ugyanezt a példaadatbázist használják szemléltetésül.

Access-objektumok

Az Access alapvető összetett objektumai: fejléccel ellátott, rubrikákra osztott relációs táblázatok (táblák) az alapvető adatok tárolására; tetszőleges szerkezetű űrlapok az adatok, adatcsoportok bevitelére; több relációs táblázat adataiból kialakítható „lekérdező táblázatok"; végül jelentések, amelyek a visszakeresett adathalmazok célszerű csoportosításával, összegző sorok vagy oszlopok beiktatásával, statisztikai feldolgozásokkal, szövegelemek vagy akár egész szövegrészek beillesztésével könnyen áttekinthető, „élvezhető" formában tálalja a keresések eredményét.

Az adatbevitellel, kereséssel, jelentéskészítéssel kapcsolatos feladatok megoldását, a táblázatok rovataiba kerülő adatok tulajdonságainak definiálását és ellenőrzését, a táblázatokon belüli és a táblázatok közötti összefüggések, kapcsolatok korrekt kezelését (és nem utolsósorban az adatok védelmét) számos interaktív eszköz segíti.

A felhasználó számára ezek különböző megjelenési formájú és tulajdonságú vezérlőelemek (nyomógombok, listák, keretek stb.) képében mutatkoznak a képernyőn, beleágyazva a belőlük felépített párbeszédablakokba, varázslókba. Az Access, mint jól nevelt objektumorientált programrendszerhez illik, ezeknek a vezérlőelemeknek az aktivizálását tekinti eseményeknek, amelyek az egyes folyamatok lejátszódását vezérlik.

...hogy mindent kétszer mond, kétszer mond...

A szerzők, hogy kiemeljék a vezérlőelemek és vezérlőelem-tulajdonságok egységes szemléletű használatát a rendszer működésében, előrehozták ezek részletes bemutatását az alapvető Access-objektumok (táblák, lekérdezések, űrlapok, jelentések) tárgyalása elé. Közben azonban, hogy megkíméljék az olvasót a lapozgatástól, előző helyén, az Access-objektumok ismertetésénél is meghagyták őket, általában szóról szóra, azonos mélységű részletezettségben.

Ez a megoldás nemcsak hogy „nem elegáns", hanem erősen vitatható is. Amikor másodszorra találkozik az olvasó ugyanazokkal a részletekkel, kissé elcsodálkozik, de harmadjára már bosszankodik. Azon is, hogy a könyv kétharmadának elolvasása után (a 307. oldalon) egyes tulajdonságokról azt akarják vele elhitetni, hogy „ezzel még nem találkoztunk". Dehogyisnem. Többször is. De az is előfordul, hogy a különböző helyeken közölt állítások között nincs meg a teljes összhang. Például abban, hogy mely tulajdonságok mely vezérlőelemekre alkalmazhatók. Ilyenkor vajon melyik közlésnek adjunk hitelt? De például következet-

lennek tűnik az „&” jel használatáról adott (több helyen megismételt) tájékoztatás is: e szerint a szövegek között a „nem kötelező karaktereket” jelöli, a maszk karakterek között viszont éppen fordítva, a „kötelezően kitöltendő mezők” karaktereit. Valóban?

A fölösleges redundancia és jó pár következetlenség elkerülhető lett volna, ha a részletes kifejtést csak az előrehozott részben adják meg a szerzők, a többi helyen megelégszenek a vezérlőelemek és vezérlőelem-tulajdonságok felsorolásával. Meg legfeljebb egy-egy hivatkozással. Így még talán a kihagyott témakörök lényeges elemei is bekerülhettek volna a felszabaduló helyre...

Jó tárgymutató nélkül nincs jó kézikönyv

Az sem segíti a könyv áttekinthetőségét, hogy bizonyos terminusok használata megelőzi a bevezetésüket. A lekérdezés tulajdonságainak típusok szerinti tárgyalása után például csak 50 lappal később mutatják be magukat a típusokat. Mindez kevésbé lenne zavaró, ha jó tárgymutató készült volna a könyvhöz. Számos felvett kifejezés pedig nem utal valóban lényeges előfordulásának a helyére (például a Distinct SQL vagy a Kereszttábla), olyasmik pedig teljesen kimaradtak a mutatóból, mint az Integritás, Hivatkozási integritás, Kifejezésszerkesztő, Típuskonverzió, QBE-rács stb. Hiába kerestem a tárgymutatóban a bevezetésben külön kiemelt „tábla-analizáló varázslót” és a később megnevezett „adatbázis-darabolót” is. Még meglepőbb a tárgymutató működése: szavainak mintegy a fele *önmagára*, saját, tárgymutatóbeli előfordulására is hivatkozik. Ennél már csak az a különösebb, hogy számosan *kizárólag önmagukra* utalnak (Attach Tables, Céladatforrás, Close, Create Index, Dátumsorrend, Decimal, Forráskönyvtár, Forrásszöveg, ..., Vezérlőelemvarázsló, Xtrieve, Zárolt).

A terminológia egységességének hiányáról nem csak a könyv szerzői tehetnek. A Bemeneti Maszk például a honosítás során hol így került bele a táblázatokba, varázslókba, hol mint Beviteli Maszk. A szerzők ezen ugyan már nem tudnak segíteni, de felhívhatnák rá a figyelmet.

Azért más is van...

Dicséretes a könyv gazdag képanyaga. Ebben is sok az ismétlés, de legalább más-más példákon bemutatva. Hasznos az a részletesség is, amellyel a más adatbázisokból származó adatok átvételével, és általában az export-import problematikával foglalkoznak. Ez annál is inkább szükséges, mert sokak szerint az Access egyik legfőbb előnye, hogy nem törekszik kizárólagosságra: kezelni tud más adatbázisokból származó adatokat is (dBase, FoxPro, Paradox stb.), a lekeresések eredményeit pedig nemcsak saját eszközeivel tudja kész jelentések formájába önteni, hanem át is adhatja további feldolgozásra például az Excelnek vagy a Wordnek.

A könyv hibáinak többsége, mint láthattuk, a nem eléggé átgondolt vagy nem elég alaposan végigvitt szerkesztésből fakad. Alighanem jobb lett volna az eredmény, ha régi könyvük kibővítése helyett rögtön azzal fognak neki a munkának, hogy az új koncepció megvalósításához elkerülhetetlenül egy új könyvet kell írni.

Egy kalap vagy egy rendszer?

A CorelDRAW az örökké fejlődő, de mindig befejezetlen programrendszerek kategóriájába tartozik. Fejlesztői tele vannak sziporkázó ötletekkel, ezek egy részét meg is tudják valósítani, de bizony többször is előfordul, hogy túlságosan nagyot markolnak. Mégis érdemes rájuk figyelni, mert amit eddig alkottak, az eredetiségben és jól kihasználható kombinatív lehetőségekben felülmúlja sok más cég hasonló termékeit. Aki most akarja kipróbálni, ne ragaszkodjon feltétlenül a Win95-ös változathoz. Egészen jól használható rendszerhez juthat hozzá kevesebb mint fele áron, és inkább csak előny, hogy nem a Win95 hibái akasztják ki a rajzolóprogramot...

Nagy Zoltán —
Spányik Balázs —
Weisz Tamás:

CorelDraw! 5

ComputerBooks, 1996
392 oldal, 1200 Ft

A Corel cég látszólag már régen egyetlen átfogó rendszerbe foglalt össze számos kisebb-nagyobb programot, amely valamilyen módon kapcsolatba hozható a képkezeléssel. Így került bele a közös kalapba a kapukon belül fejlesztett (és sokak által méltán irigyelt) rajzoló-festő rendszer, a CorelDRAW!, a ZSoft céggel elkészíttetett fénykép-manipuláló rendszer, a PhotoPaint, a komplett táblázatkezelővel kiegészített grafikonkészítő, a CorelCHART, a komplett animációkészítőnek és hangosfilmkészítőnek is szánt CorelMOVE, a bemutatókészítő CorelSHOW, a pixelgrafikus képeket vektorossá alakító CorelTRACE, és végül a képes könyvtár funkcióját betöltő CorelMOSAIC.

Ezt az ambiciózus rendszert különkülön műhelyekben készítették, sokszor külső megbízásra, és szinte teljesen saját elképzeléseik szerint. Így azután egymástól független, külön indítható programrendszerek jöttek létre, amelyek az analóg tevékenységeket sem egységes módon hajtották végre. A rendszer 5.0-s változata óriási változást hozott ilyen tekintetben: a legtöbb programot hozzáigazították az „anyavállalat” jól kifésült CorelDRAW!-jához. Legtöbbet talán a PhotoPaint és a CorelCHART fejlődött, de a CorelMOVE is szépen erősödik. A legtöbb baj jelenleg a dokumentáltsággal van: előfordul, hogy mást mond a dokumentáció, mást a HELP, és mást csinál a program. Nagyon hiányzik a HELP felfrissítése és a dokumentáció jelentős kibővítése.

Újszerű maszkkezelés

A könyv szerzői elsősorban a PhotoPaint lelkivilágának kiismerésében és a lehetőségekhez képest bőséges leírásában végeztek hatalmas munkát. Megfigyeléseik jelentős része az újabb változatok megjelenése után sem veszítette el az értékét, bár a rendszer fejlesztése természetesen nem állt meg ezen a fokon. Aki azonban nagyobb beruházásokra jelenleg nem képes, az a 3.1-es Windows alatt futtatott 5.0-s változatban is sok örömét lelheti.

Az objektumok és az (általánosított értelmű) maszkok teljesen elkülönített kezelését a szerzők jelentős újításnak tartják PhotoPaintben. A grafikus programokban a fejlesztők eddig megelégedtek azzal, hogy egy-egy területet ki lehetett jelölni, és képrészleteket lehetett kivágni, elmozgatni, máshová letenni, elmenteni. Ezáltal persze védelmet is lehetett biztosítani a kép többi részének, hogy arra ne hassanak a különböző képi műveletek, effektusok.

A PhotoPaint számára is létezik ilyen közönséges „területmaszk”, amely tulajdonképpen semmiben sem különbözik az objektumoktól, ugyanúgy lehet velük mindenféle műveletet végezni (nagyítás, kicsinyítés, forgatás, torzítás stb.). A kapott maszk azután visszatölthető, ha úgy látjuk jónak, de ebből is kijelölhetünk újabb maszkot, s a kapott maszkok egymással összeadhatók, egymásból kivonhatók, vagy XOR művelettel „keresztezhetők”. És mivel tetszőleges képet használhatunk maszknak, a

speciális képi effektusok alkalmazásával „eszméletlen képi hatásokat lehet elérni”.

Még érdekesebb következményekkel járt azonban az ún. „áttetsző” (transparent) maszkkezelés lehetőségének a bevezetése. Az eddigi kétállapotú (fekete-fehér) maszkok mellett a PhotoPaint megengedi a szürkeárnyalatú (Grayscale) maszkok alkalmazását is. Ilyen maszk alatt lévő képpontoknak különböző mértékű védelmet biztosít: ahol a maszk fekete, ott 100%-osat, ahol 23% a fedettség, ott ennek megfelelőt. A különböző eszközök hatása tehát különböző mértékben érvényesül a képen, de ha a maszkot elvisszük (és mondjuk későbbi felhasználásra megfelelő módon elmentjük), akkor újra helyreállíthatjuk a kép eredeti állapotát.

Hasonló játék az ún. színmaszkokkal is elvégezhető. Ezek használatában hasznos eszköz a toleranciaérték állíthatósága: a kiválasztott (RGB értékekkel kifejezett) színárnyalat egyes összetevőire külön-külön beállíthatjuk, hogy milyen mértékű eltérést akarunk tolerálni. A „maszkelőzetessel” megtekinthetjük, hogy mi lett az eredmény, és megfelelően változtathatunk rajta. A védetté tevő színszűrővel így nagyon érdekes hatásokat érhetünk el — és mindez természetesen el is tüntethető.

Képi effektusok

Még mindig virágkorukat élik a különböző képi effektusokat létrehozó programfüggetlen rutingyűjtemények, az ún. plug-in filterek. Számos fejlesztő cég kimondottan ilyenek gyártására rendezkedett be: ezek minden olyan grafikus program alá betölthetők, amelyek fel vannak rá készítve. Nos, a PhotoPaint maga is plug-in filterként dolgozta ki csaknem minden effektuskeltő eszközét. Igen sok van belőlük, a színhatások állítgatásától a körvonalkeresésig és a kép élesítéséig, a domborműhatástól a térbeli tárgyra, gömbre, hengerre való feszítésig, a hullámhatástól a színek megfolyatásáig vagy füstös üvegablak alá helyezésig. A Corel azonban arról is gondoskodott, hogy a dialógusablakokban előre lássuk, mi fog történni: a Preview képenként kicsiben bemutatja a filter hatását. Itt nyílik azután tág tere a kísérletezgetéseknek, mert számtalan paraméter állítgatásával lehet a hatás kívánt tulajdonságait fokozni és a nemkívánatosakat gyengíteni. (A Help rendszerint kevés információt ad róluk!) Jó néhány effektus alkalmazását képeken is bemutatják a szerzők — de sajnos úgy kell összevadászni őket a könyv távoli részeiről, mert a képszerkesztő nem a szöveg magyarázatára, hanem illusztrációnak használta fel őket.

Az egységesítés korlátai

A CorelDRAW és a PhotoPaint eszközeit természetesen nem lehetett teljes mértékben egységesíteni — ez abból is következik, hogy a CorelDRAW vektorgrafikus rendszer, a PhotoPaint pedig bitmapekkel dolgozik. Legszembetűnőbb a különbség a csomópont-szerkesztéses műveleteknél. A CorelDRAW ebben nagyon erős, a PhotoPaint sokkal gyengébb, akár objektumokról, akár maszkokról van szó. A koncepcionális különbség például olyan „anomáliákhoz” vezethet bitmapes csomópontszerkesztés esetén, hogy kör alakú képen (vagy maszkon) egy helyett több csomópont is megjelenik. Vagy például csomópontokat nem lehet egymáshoz illeszteni, középpontból nem lehet köröket és ellipsziseket szerkeszteni. Nem erre való. Az már nagyobb baj, hogy például a kötöttpályás (CTRL gombos) egérmozgatás mellett időnként elrontja a kijelölést. (A szerzők szerint „lelke van” a programnak.)

Ami jobb lenne másként

A szerzőket annyira lekötötte a program viselkedésének tanulmányozása, hogy közben teljesen elfeledkeztek a tárgymutató elkészítéséről. Az még elnézhető elírás, hogy „rácssűrűség” helyett itt-ott a „rács gyakoriságáról” beszélnek, nyilván az angol elnevezés alapján, de a tartalomjegyzék egységesítésére kiterjedhetett volna a szerzők figyelme! Van, ahol csak magyarul hivatkoznak az egyes szövegrészekre, van, ahol angolul, másutt meg mindkét nyelven.

Végül meggondolandó, hogy nem hasznosabb-e sok információt táblázatokba foglalva tálalni — ez bonyolultabb helyzetekben is áttekinthetőbbé teheti a képet. A CorelDRAW leírásának olvasásakor különösen feltűnt, hogy kevés a rajzos ábra az írásos szöveg megtámogatására. A csupán illusztrációs célt szolgáló képek tömegére viszont ráfért volna egy kis ritkítás.

V. Nagy Edit

Engedje szabadjára KÉPZELETÉT! Nyugodtan szárnyalhat a fantáziája, az új Compaq Deskpro 2000 biztonságos környezetet teremt hozzá. Egyesítve a legújabb MMX™ technológiát a még tovább fejlesztett intelligens felügyelhetőséggel, a Deskpro 2000 eddig példa nélküli értéket nyújt. A legújabb processzor-, memória- és grafikus technológiákat ötvözi könnyen kezelhető egységbe, a jól ismert Compaq-megbízhatósággal körítve. Mérnökeink határt nem ismerő kreativitásának köszönhetően mindez a lehető legalacsonyabb élettartam-költséggel párosul. Így már nyilvánvaló, hogy miért a Deskpro a világ legnépszerűbb PC-je?!

A Compaq Deskpro 2000 - a biztonságos választás, és a képzeletének semmi sem szabhat határt.

Viszonteladók listája és további információk:

www.compaq.hu

MMX™ intel inside pentium® PROCESSOR

COMPAQ

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1008 ▼

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1044 ▶

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1046 ▶

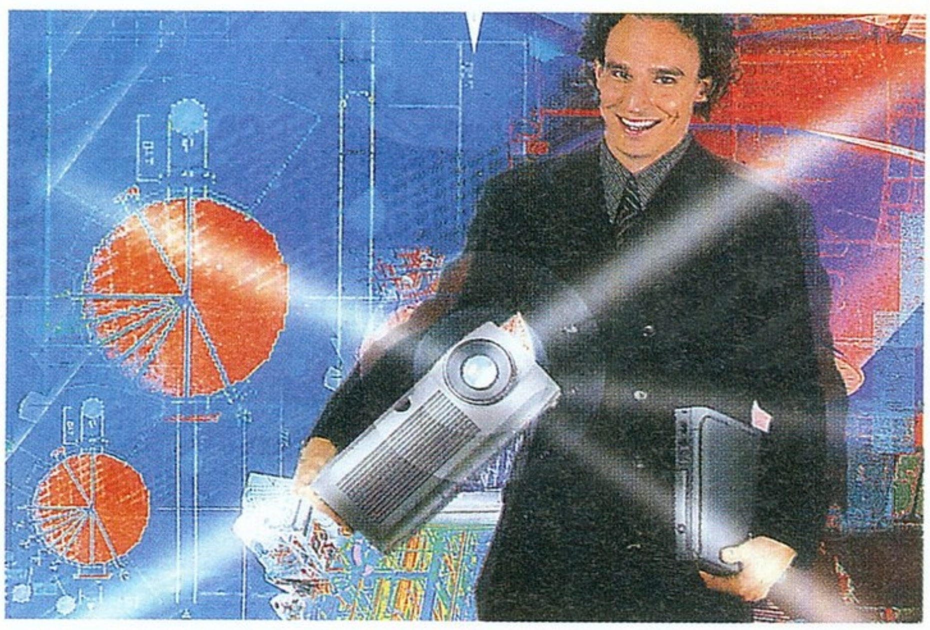

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1048 ▶

Nagyképűség és nagyhangúság

Mi kell ahhoz, hogy az ember mozit rendezzen be otthon? „Egyszerűen" le kell utánozni a mozi technikáját: a lehetőségekhez képest minél nagyobb és minél valósághűbb képet kell produkálni, s ehhez a megfelelő hangzást is biztosítani kell. A képi feladat látszik könnyebben megvalósíthatónak, köszönhetően a videokivetítő projektorok és projektor-tévék egyre fejlődő technikájának (JVC, Panasonic, Sharp, Thomson stb.). Ezek a berendezések — főként a DVD technológia integrációja révén — már a kifinomultabb igények kielégítésére is alkalmasak. Erről szólt a közelmúltban az AV Video Hungary Kft. által szervezett bemutató és konferencia egyik szekciója is. (A videokonferencia szekcióról lásd Hírháló rovatunkat.)

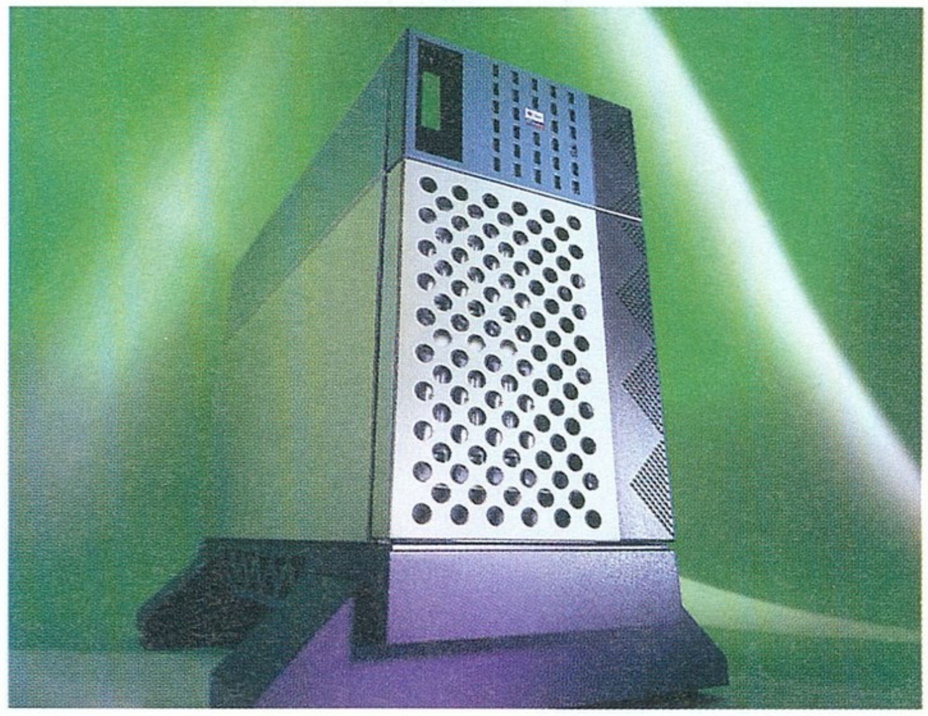
A hangzásvilág kevésbé kidolgozott műfajában most viszont igazi áttörést értek el. A megszokott sztereo hangzáshoz képest a Dolby Pro Logic Surround Sound szinte forradalmasítja a házimozit. A hang négy csatornán keresztül a tökéletes hangzás illúzióját kelti: egy központi csatornán át jönnek a párbeszédek, két másikon a zene, míg a negyediken a zörejek. Ezek a hangeffektusok felerősítik azt a hatást, amelyet az egyre valósághűbb látvány nyújt.

S hogy mindez ma mennyiért érhető el? Az árak úgy egymillió forint környékén alakulnak. Ez még persze nem a „nép" házimozija, de a folyamatos elterjedés képes lehet egyre lejjebb szorítani az árakat, s ezáltal mind szélesebb rétegeket megajándékozni az otthoni kép-hang műélvezet gyönyörével.

Sun az iskolában

A Művelődésügyi és Közoktatási Minisztérium Internet-tenderének elbírálása nagyon sok elmarasztaló kritikát kapott, még a teljesen kívülállók is sok disszonáns felhangot vélnek felfedezni benne. S miközben zajlik az iszapbirkózás a közbeszerzési törvény kiskapuinak értelmezése körül (lásd például CW-Számítástechnika, 1997/37. szám), kellemes dolog ugyanebben a témakörben pozitív, sőt örömteli hírről is beszámolni. Szeptember 11-én ünnepélyes gép- és rendszeravató volt a Szent István Gimnáziumban. A nagyértékű gépet a Sun Microsystems adományozta az oktatási intézménynek, a Sun mellett pedig hálózati eszközeivel a 3Com is hozzájárult a számítástechnikai labor felszereléséhez.

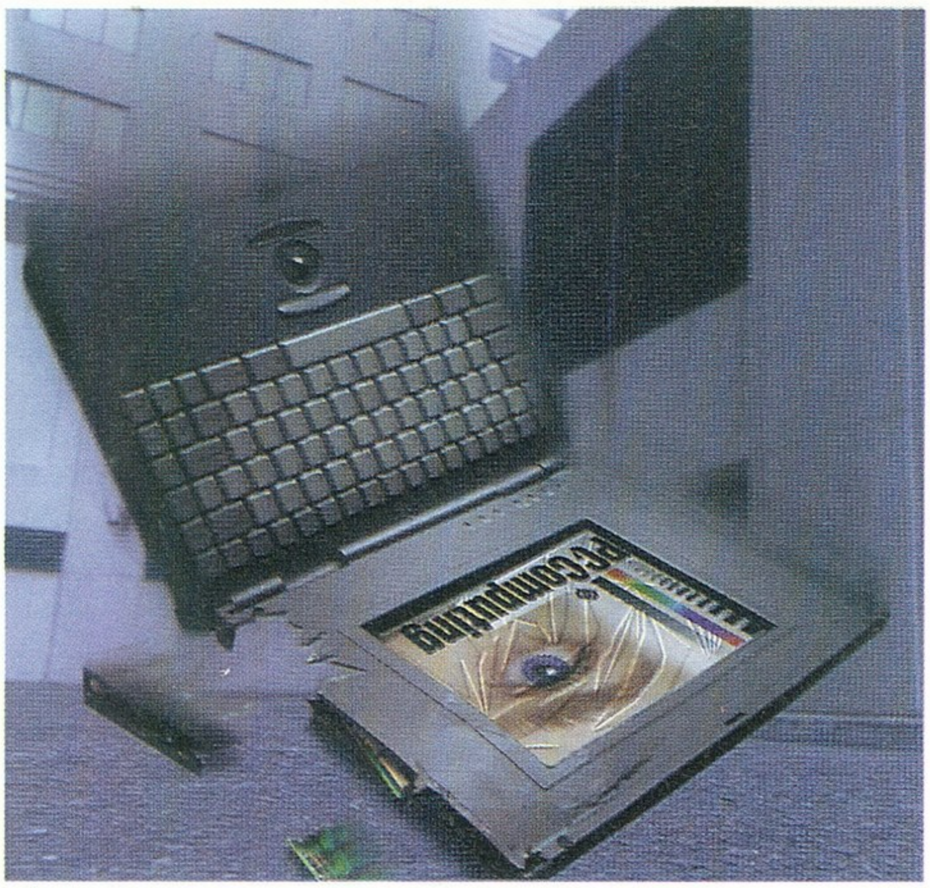

Az iskola igazgatónője a „csoda" szót használta az érintettek összefogásának egyedülállóságára (a két számítástechnikai cég mellett kitett magáért az iskola alapítványa és a XIV. kerületi önkormányzat is: az egész épületet átfogó számítógéphálózat kialakítása mintegy egymillió forintba került.) Önmagában ugyanis a Sun Enterprise szervere mindössze egy közönséges fémdobozba zárt néhány nyomtatott áramköri lap. Igaz, ez a „doboz" a maga 6,3 Gbájtos tárkapacitásával, 167 MHz-es processzorával és 64 Mbájtos RAM-jával, megfelelő közegben képes arra, hogy egy ilyen oktatási intézményt a világháló aktív szereplőjévé tegyen. (Például minden oktatónak és tanulónak saját diszkterületet és e-mail-lehetőséget biztosít.)

A Szent István Gimnáziumnak adományozott gép révén a Sun azt is bemutatja, hogyan kell nyílt rendszerekkel, Unix-alapon megvalósítani egy intézmény teljes Internet-kapcsolatát — felhasználva a meglévő heterogén elemeket. A Sun, a 3Com, a helyi önkormányzat és a tantestület összefogása olyan példa egy közös cél érdekében, amely — ha nem is változtatja meg a közbeszerzési anomáliákat — mindenképpen fontos jelzés. Talán létezik más út is az intézményesített mellett, amely képes ugyanolyan hatásfokkal ugyanazt a célt szolgálni, az informatikai világháló intelligens láncszemeinek egyikét megteremteni.

Noteszgépek szabadesése

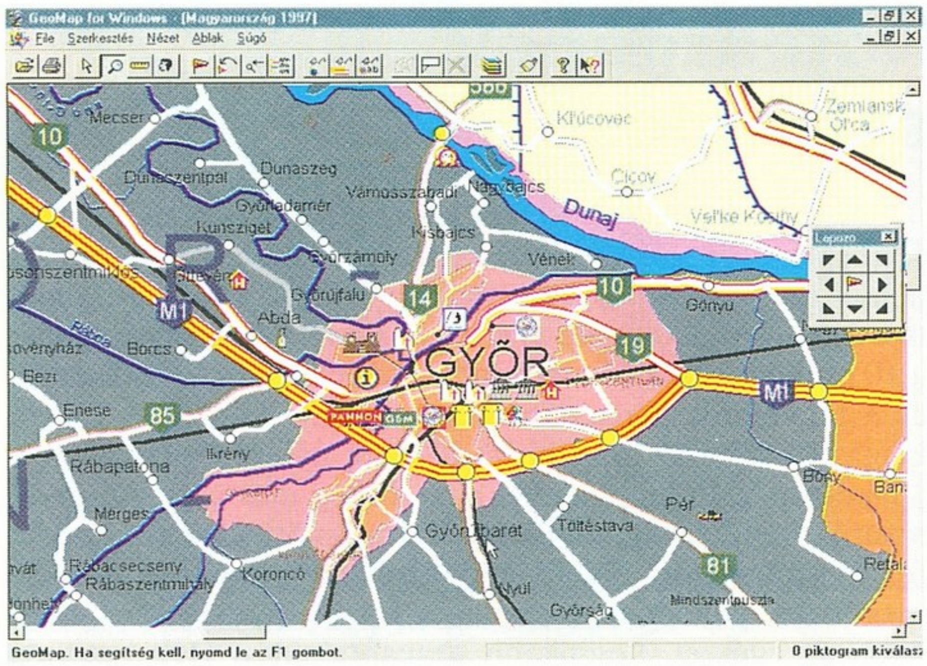
Sokan bizonyára elszörnylüködnek a gépek fizikai ellenállóképességét próbára tevő nyúzópróbákon, de áldozatok nélkül az ilyesmi bizony nem megy. A PC Computing idei tesztjében 16 noteszgép szerepelt. Összértékük meghaladta a 10 millió forintot — mármint a kísérletek előtt! A hőkamrát és a fagyasztószekrényt még valamennyi kiállta. A 75 cm magasból történő élére ejtés, iletve a nyitott és bekapcsolt állapotban való lapjára ejtés után 6 gép már nem indult el, további kettő pedig a billentyűzetre öntött kávétól mondta fel a szolgálatot. Nyolc gép azonban mindezek után is megőrizte működőképességét, és kisebb sérülésekkel megúszta az egészet. Leginkább strapabírónak a Dell Latitude

Xpi Cd és a Digital HiNote VP 535 bizonyult. A gépek összes paraméterét figyelembe véve pedig a tesztben egyértelműen a Digital noteszgép bizonyult a legjobbnak.

Térképernyő

A Cartographia Kft a legjobb úton halad ahhoz, hogy jogelődjének, a Kartográfiai Vállalatnak egykori szakmai rangját a magáénak tudhassa, de már a mai kor technikai lehetőségeivel kiegészülve. A hagyományos papíralapú kiadványokkal párhuzamosan sorra megjelennek az elkészítés során már eddig is alkalmazott elektronikus térképek. A közelmúltban készült el a Magyarország CD-atlasz, amely a korábbi Budapest CD-atlasszal és a közeljövőben várható Magyar városok, illetve Világatlasz CD-kiadványokkal kiegészülve a legáltalánosabb térképigények kielégítésére már alkalmas. A Magyarország CD-atlasz térképi állománya 1:450 000 méretarányú térkép alapján készült (amely papíron is megtalálható a termék dobozában), megjelenítőrendszerként pedig a Vision-X Kft által készített GeoMap 2.0 szoftver viewer változata szolgál. A mintaszerűen egyszerű és gyors installálást követően a felhasználó egy hasonlóan egyszerűen

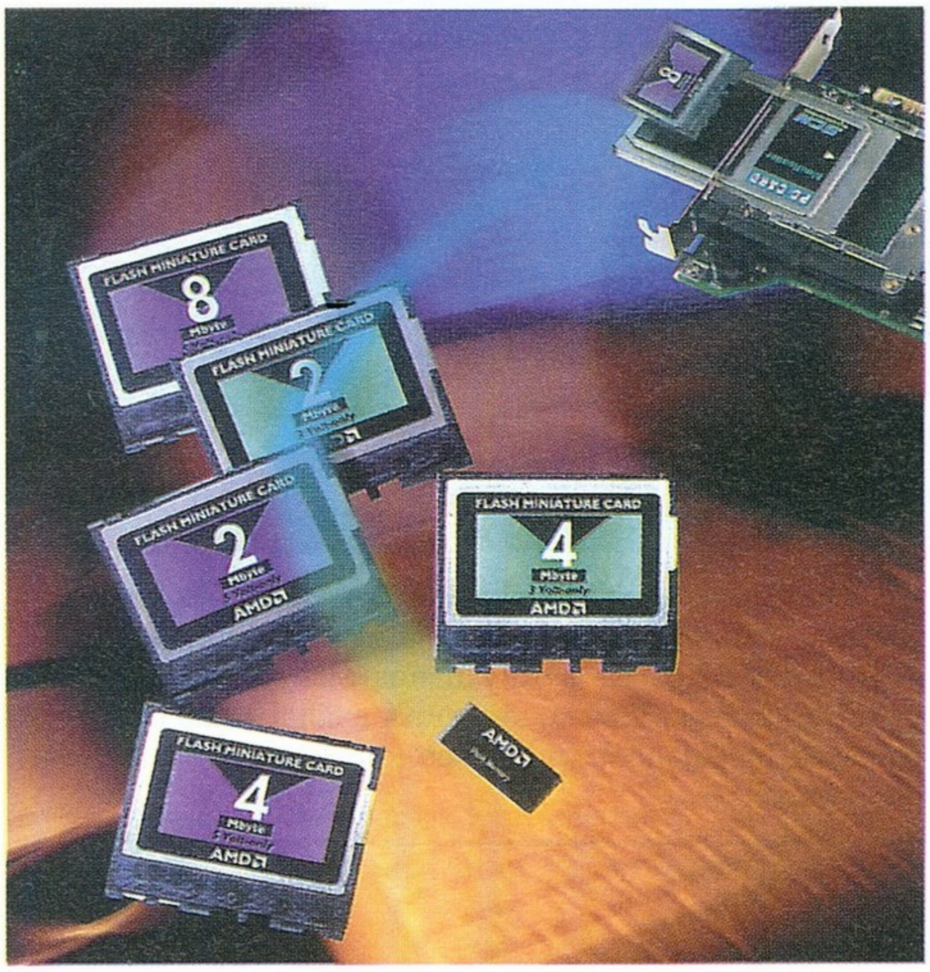

és gyorsan kezelhető Magyarország térképet kap kézhez, amely a grafikus megjelenésén túl valódi adatbázisként viselkedik. A legnagyobb felbontásnál a városok alaprajzzal és áthajtási utakkal, a kisebb települések karikával jelölve láthatók. A térképen található kis piktogramok — hasonlóan a Budapest CD-Atlaszhoz — információkat rejtenek. Ezek lehetnek fotók (mintegy 2000 található belőlük a CD-n), de akár videórészletek is (ezekből 31 került fel a lemezre).

Magáncélra a térkép minden eleme kinyomtatható (például egy ajánlott optimális útvonalé), de üzleti célú felhasználáshoz a Cartographia Kft engedélye szükséges. A Magyarország-CD után sorra megjelenő résztérképek olyan rendszerbe integrálhatók, amelynek egyes elemei az egész világot összefogják. Az információk mélysége, részletezése szinte korlátlanul növelhető. A térképi alapra épülő információs lehetőségek, illetve a potenciálisan értékesíthető reklámfelületek hosszú távon is megalapozhatják az ilyesmivel foglalkozó cégek működését. A Magyarország CD-atlasz 8900 forintos áron szerezhető be.

Áramfelvétel: nulla

Az Intel processzorgyártási fölényének ellensúlyozására versenytársai az „oldalágakon" igyekeznek saját pozícióikat megerősíteni, vagy akár vezető szerephez is jutni. A gyors-

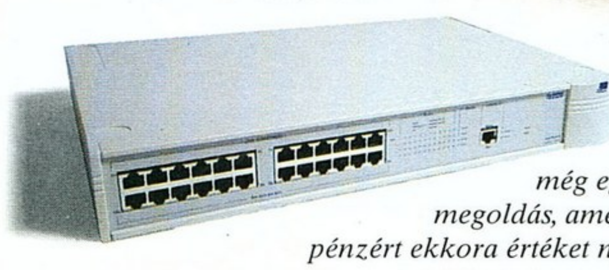
tárak (flash memory) területén az AMD nagyon közel került ehhez. A mobil készülékek és az egyre kisebb energiafelvételt igénylő egyéb eszközök piacának gyors bővülése a fejlesztésre is ösztönzően hat. Az AMD most kihozta az első nulla teljesítményfelvételű gyorstárat, amely csak működés közben fogyaszt áramot, és akkor is csak 2,2 V-on. Kifejlesztették továbbá a 16 megabites, és az egyidejű írást és olvasást lehetővé tevő 8 megabites gyorstárat is. A prognózisok szerint a kisfeszültségű megoldások fokozatosan elterjednek a ma még nem mindig energiatakarékos számítástechnikai eszközökben is.

Megoldások³

A sávszélesség-éhség kielégítése.

A 3Com SuperStack® II Desktop Switch asztali kapcsoló minden felhasználónak külön dedikált kapcsolt összeköttetést biztosít, és ezzel kiküszöböli a szűk keresztmetszeteket.

Nincs még egy olyan megoldás, amely ennyi pénzért ekkora értéket nyújtana!

Elégítse ki a mohó felhasználók étvágyát: hadd kapjon mindegyikük egyenként 10 Mbps dedikált sávszélességet, mégpedig most azonnal! A 3Com SuperStack® II Desktop Switch asztali kapcsoló kategóriájában a legelső – ahogy ez a LAN-piac vezetőjétől el is várható. Percek alatt üzembe helyezhető. Nem kell újrakonfigurálni a hálózatot, nem kell új kábelezést, hálózati kártyákat vagy meghajtókat telepíteni. Igazából az asztali kapcsolók közül csak a 3Com megoldása nyújt biztonságot a jövőre nézve, különös tekintettel az ATM és a Gigabit Ethernet bevezetésére. Amikor majd szüksége lesz rájuk, átállhat – anélkül, hogy ez túlzottan igénybe venné költségvetését. A SuperStack II, a toronyba építhető hálózati berendezések világelső termékcsaládja újabb kiváló termékkel gazdagodott. Ne késlekedjen, ne várja meg, amíg a mohó felhasználók az utolsó cseppet is kiszívják a hálózatból! Még ma keressen meg bennünket.

SUPER STACK.

250-83-41

www.3com.com/desktop

3Com Hungary, H-1036 Budapest, Lajos utca 48-66, Tel. +36-1-250-83-41, Fax: +36-1-250-83-47

3Com

INFORMÁCIÓKÉRÉS: 1001 ▲